

کتابخانه

درباره امام حسین (ع)

۱۳۷۴-۱۳۸۴

۱۹۱۴ عنوان کتاب اعم از چاپ اول و چاپ‌های بعدی یا موضوع امام حسین (ع) طی سال‌های ۱۳۷۴ تا اول مرداد ۱۳۸۴ منتشر شده که ۳۰ عنوان آن چاپ اول بوده است.
در این دوره ده ساله، سیدمحمدتقی مدرسی با تألیف ۱۳ عنوان کتاب یا موضوع امام حسین (ع) فعال‌ترین نویسنده در این حوزه محسوب می‌شود. همچنین انتشارات انصاریان و صدرا هر کدام با انتشار ۲۳ عنوان کتاب به عنوان فعال‌ترین ناشر شناخته شدند. محمداقبر کمره‌ای نیز با ترجمه ۱۴ عنوان کتاب در این زمینه، فعال‌ترین مترجم این حوزه در طول این سالهاست.
در این بین، ۱۲ صفحه کمترین تعداد صفحه است که به کتاب‌های «اسب بی‌سوار امام حسین (ع)»، چاپ شده در سال ۸۲ «پرستش و بخشش» راه نجات» چاپ شده در سال ۸۳ و «تعلق دارد بیشترین تعداد صفحه نیز ۱۳۰ صفحه متعلق به کتاب «قیام امام حسین (ع) در منابع اهل سنت» چاپ شده در سال ۸۲ است.
در طول این سال‌ها، کتاب «پهل» خدمت از امام حسین (ع) و «گریزهای حسین» منتشره در سال ۷۶ یا ۸۰ ریاله، گره‌های و کتاب‌های «تاریخ امام حسین (ع)» موسوعه الامام الحسین (ع) منتشره در سال ۸۱ و «الطریق الی سیر الحسین (ع)» ثلث سماعه الدارین» چاپ شده در سال ۸۳ یا ۸۰ ریال پربهترین کتاب‌های این دوره هستند.
کمترین شمارگان در این دوره ده ساله به کتاب «سیدالشهدا (ع)» در آثار علما و شعرا نامداره با ۵۰ نسخه تعلق دارد و بیشترین شمارگان نیز ۷۰۰۰۰ نسخه و متعلق به کتاب «پهل ستاره در آسمان کربلا» است که هر دو کتاب در سال ۸۱ منتشر شده‌اند.

۵۵ عنوان کتاب تا اول مردادماه ۱۳۸۴ درباره امام حسین (ع) منتشر شده که ۲۳ عنوان آن چاپ اول است

وبسایت
امام حسین (ع)
شماره ۱۲ شهریور ۱۳۸۴
۲۸ رجب ۳۰ سپتامبر ۲۰۰۵
شماره ۲۲۲ بهمن ۶۶۹
صفحه ۱۰۰۰ قویمان
ISSN 11029-3345
صاحب اختیار: خانه کتاب ایران
مدیر مسئول: احمد حبیبة جابری
تلفنی: ۸۸۳۶۹۶۹، ۸۸۳۷۵۱۴
فکری: ۸۸۳۶۹۶۹، ۸۸۳۷۵۱۴
تلفن: ۸۸۳۶۹۶۹، ۸۸۳۷۵۱۴
لیتوگرافی و چاپ: ایرانچاپ
www.ketabhoofeh.ir

کتابشناسی
کتابشناسی‌ها

- ۱ امام حسین (ع)
- ۲ در عرصه پژوهش‌ها
- ۳ حجت الاسلام والمسلمین نجم‌الدین طیبی
- ۴ در منابع مکتوب
- ۵ گزارش یک نشست تخصصی
- ۶ در منابع کودک و نوجوان
- ۷ منظر سالاری، نویسنده کودک و نوجوان
- ۸ منابع کهن
- ۹
- ۱۰
- ۱۱
- ۱۲
- ۱۳
- ۱۴
- ۱۵

کتاب‌های عاشورایی

- ۴ گفت و گو با سیدمحمد سادات اخوی
- ۵ فرهنگ جامع سخنان
- ۶ دانشنامه شعر عاشورایی
- ۷
- ۸
- ۹
- ۱۰

محمدحسین صفار هندی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

در سفره روزانه مردم می‌توان برای فرهنگ سهم جدی‌تری قائل شد

محمدحسین صفار هندی، وزیر جدید فرهنگ و ارشاد اسلامی، صبح امروز در نشستی با احمد مسجدجامعی، وزیر سابق، معاونان و روسای سازمان‌های تابعه این وزارتخانه، از خدمات ارزشند و تلاش‌های متوالی آنها در راه اعتلاء و رشد فرهنگ و هنر قدردانی کرد. ۲۴

www.elmifarahangi.com

سفر نامه کلاویچو
مترجم: سیدمحمد حسینی
۳۰۰۰ ریال

سواد گشت نعتین
مترجم: سیدمحمد حسینی
۴۰۰۰ ریال

همگت
ویراسته: سیدمحمد حسینی
۵۰۰۰ ریال

مرکز توزیع و انتشارات علمی و فرهنگی کتب گسترده - تهران، ۱۳۱۱، ۱۳۱۱، ۱۳۱۱ - ۲۰۰ - ۳۳۱۱
 میدان ولیعصر، تهران - ۱۳۱۱، ۱۳۱۱، ۱۳۱۱ - ۲۰۰ - ۳۳۱۱
 تهران - ۱۳۱۱، ۱۳۱۱، ۱۳۱۱ - ۲۰۰ - ۳۳۱۱
 تلفن: ۳۳۱۱، ۳۳۱۱، ۳۳۱۱ - ۲۰۰ - ۳۳۱۱
 e-mail: info@ketabgostar.com - http://www.ketabgostar.com

دربارهٔ

امام فراتانی

درباره امام حسین(ع)

۱۳۸۴–۱۳۷۴

سال ۷۵ کثرین شمارگان و کتاب دافله عشق نوشته نورالله حسین خانی با ۱۰۰۰۰نسخه بیشترین شمارگان را دارند.

۱۳۷۶

۹۳عنوان کتاب در این سال با موضوع امام حسین(ع) منتشر شده که ۴۴ عنوان آن چاپ اول است. کثرین تعداد صفحه در این سال ۲۳ صفحه معلق به کتاب آشنایی با معصومین (ع) حضرت امام حسین(ع) نوشته سیدههای آیت اللهی و بیشترین آن نیز ۵۶۶صفحه متعلق به کتاب تسلیه المجالس وزینه المجالس الموسوم به مقتل الحسین علیه‌السلام، نوشته محمد بن ابیطالب مجیدی است. این کتاب با ۳۰۰۰۰ریال پربهترین کتاب نیز در سال ۱۶است.

۸۰۰ریال، کثرین بها در این بین است که به کتاب «چهل حدیث از امام حسین(ع) گروه‌های حسینی» تهیه شده توسط محمدشرفی معلق دارد. کتبی‌های آموزشی‌هایی از علشورا بررسی سخنان امام حسین(ع) از مولفانه ناهشادت، نوشته مهدی احدی امیرکلاهی و صفحات علشورا، با ۱۰۰۰ نسخه، کثرین شمارگان و کتاب چهل حدیث از امام حسین(ع) گروه‌های حسینی، تهیه شده توسط محمود شریفی با ۱۰۰۰۰نسخه،

بیشترین شمارگان را دارد.

۱۳۷۷

با این موضوع ۳۱ عنوان کتاب در سال ۷۷ به چاپ رسیده که ۸۳عنوان آن چاپ اول بوده است. در سال ۸۰،۷۷صفحه معلق به کتاب نکستی نجات زندگانی حضرت امام حسین(ع)، نوشته مهدی شمس الدین، کثرین تعداد صفحه و ۹۸صفحه معلق به کتاب فرهنگ جامع سخنان امام حسین(ع) ترجمه کتاب موسوعه کلمات الامام الحسین(ع)نوشته محمود شریفی،

بیشترین تعداد صفحه را در این سال دارد. در این سال کتاب خلاصهٔ پس از پنجاه سال پژوهشی تازه پیرامون پیام امام حسین(ع)نوشته سیدجعفر شهیدی با ۹۰۰ریال،کپهترین وکتاب هیچ‌الحدیث، فرهنگ سخنان امام حسین(ع)، با ۷۵۰۰۰ریال، پربهترین کتاب در این بین است.

کثرین شمارگان، ۵۰۰نسخه و بیشترین آن ۳۰۰۰۰ نسخه است که به کتاب‌های دروایه الصیقل الاکبر و دروایه قیام امام حسین(ع) نوشته سیدجعفر شهیدی معلق دارد.

۱۳۷۸

در این سال ۱۶۵ عنوان کتاب در این زمینه به چاپ رسیده که ۹۸عنوان آن برای اولین بار به چاپ رسیده‌اند. در این میان کثرین تعداد صفحه معلق به کتاب انبیاوبرای کودکاننوشته جمشیدرمضانزاده با ۱۶صفحه و بیشترین آن معلق به کتاب تحقیق و پژوهش در تاریخ زندگانی امام حسین(ع)، نوشته محمد اسحاق اعراقلی با

۱۹۱۴عنوان کتاب اعم از چاپ اول و چاپ‌های بعدی با موضوع امام حسین(ع)طی سال‌های ۱۳۷۴ تا اول مرداد ۱۳۸۴ منتشر شده که ۹۲۰ عنوان آن چاپ اول بوده است.

در این دوره ده ساله، سیدمحمدعلی مدرسی با تألیف ۱۴ عنوان کتاب با موضوع امام حسین(ع)فعال‌ترین نویسنده در این حوزه محسوب می‌شود. همچنین انتشارات صداریان و صداهای گام با انتشار ۳۳ عنوان کتاب به عنوان تعدادترین ناشر شناخته شدند.

محمدحاج گمراهی نیز با ترجمه ۱۴ عنوان کتاب در این زمینه، فعال‌ترین مترجم این حوزه در طول این سالهاست.

در این بین ۱۲ صفحه کثرین تعداد صفحه است که به کتاب‌های السبب بی‌سوار امام حسین(ع) چاپ شده در سال ۸۲، بوسنی و بخشش راه نجات، چاپ شده در سال ۸۳، معلق دارد. بیشترین تعداد صفحه نیز ۱۰۳ صفحه معلق به کتاب قیام امام حسین(ع) در منابع اهل سنت، چاپ شده در سال ۸۴ است.

در طول این سال‌ها، کتاب «چهل حدیث از امام حسین(ع) گروه‌های حسینی» منتشره در سال ۸۰۰ یا ۸۰۰ ریال، کم‌بهارترین و کتاب‌های تاریخ امام حسین(ع) موسوعه الامام الحسین(ع) منتشره در سال ۸۱ و الطریق الی منبر الحسین(ع) لیل سواده الدارین، چاپ شده در سال ۸۳ یا ۵۰۰۰۰ریال پربهترین کتاب‌های این دوره هستند.

کثرین شمارگان در این دوره ده ساله به کتاب سیدالشهدا(ع) در آرزای علماء و شعراء نامدار با ۱۵۰نسخه معلق دارد. بیشترین شمارگان نیز ۱۰۰۰۰۰نسخه و معلق با ۱۰۰۰۰۰نسخه پربهترین شمارگان است که هر دو کتاب در سال ۸۱ منتشر شده‌اند.

۱۳۷۴

۶۹عنوان کتاب درباره امام حسین(ع) در سال ۷۴منتشر شده که از این تعداد ۲۳ عنوان آن چاپ اول است. در این بین کتاب Batewe ترجمه جاویدالاکبرفرایش با ۲۳ صفحه و کتاب زندگانی امام حسین(ع)نوشته حسین عازم‌زاده با ۷۰۴ صفحه به ترتیب کثرین و بیشترین تعداد صفحه را در این سال دارند.

کثرین به سال ۷۴ متعلق به کتاب‌های عقیده نین‌هاشودنوشته محمد مهدی پهلواند و ستاره‌ها، مبارک (از مجموعه باقی از راهبران) با استفاده از تاریخ زندگی حضرت امام حسین(ع)، نوشته سعید آل رسول با قیمت ۹۰۰ریال است و عازم‌زاده کتاب زندگانی امام حسین(ع) نوشته حسین عازم‌زاده با ۲۲۰۰۰ریال بیشترین بها را دارند. سیداحمدعلی نیز با ۱۰۰۰۰ریال بیشترین تعداد صفحه در این سال ۵۵۰۰۰نسخه است که به کتاب ایبرتنی هدف در برترین نهاد نقد و تحلیل تاریخ امام حسین(ع) نوشته عبدالله عاقلی معلق دارد. کثرین شمارگان نیز ۸۵۰نسخه و معلق به کتاب آثار و برکات سیدالشهدا(ع) فی تبارالتیة، نوشته هاشمه ناجی موسوی جزایری است.

۱۳۷۵

در سال ۷۴، ۷۵ عنوان کتاب در این زمینه به چاپ رسیده که ۱۹ عنوان آن برای اولین بار به چاپ رسیده است.

در این بین کثرین تعداد صفحه و بها با ۴۶ صفحه و ۱۰۰۰ریال معلق به کتاب داستان زندگی امام حسین(ع) نوشته امیر مهدی مراد حاضل و بیشترین تعداد صفحه و بها نیز با ۱۶۹ صفحه و ۱۰۰۰۰۰ریال معلق به کتاب قصه گریه‌های سیدمه، هدف، نوشته علی نظری، مطرح است. کتاب‌های نسخه انرا، گمراهی علی العمود النبویه فی سیدها الی الشام، نوشته عبدالحسین دبیسی و الحسین و بطله گریه، المجالس الحسینیة، هم بطله گریه، مقالات فی اهل بیت، نوشته محمدجواد مقنیه با ۱۰۰۰ نسخه در

ریال به ترتیب کم‌بهارترین و پربهترین کتاب در این سال هستند.

کثرین شمارگان در سال ۸۰، ۱۰۰نسخه و بیشترین آن ۷۰۰۰۰نسخه است که به کتاب‌های سیدالشهدا(ع) در آرزای علماء و شعراء نامدار، نوشته سیدمحمدالله حسینی و «چهل ستاره در آسمان گریه»، نوشته سیدجواد بهشتی معلق دارد.

۱۳۷۲

در سال ۷۲، ۸۷ عنوان کتاب در این زمینه به چاپ رسیده که ۱۶۷ عنوان آن برای اولین بار منتشر شده است. کثرین تعداد صفحه به کتاب‌های السبب بی‌سوار (امام حسین(ع))، بروده مهدی وحیدی مدرسی و بخشش راه نجات، نوشته منصور گرمیان و شمار آخر، سروده فریدون ارجوظی با ۱۲ صفحه معلق دارد.

کتاب «قیام امام حسین(ع) در منابع اهل سنت» ترجمه هادی درویشی نیز با ۱۳۰ صفحه بیشترین تعداد صفحه را دارد. در این سال کتاب‌های زیارت‌نامه، به اهتمام صفی‌تقی طهرانی با ۱۰۰۰ریال و «سیاطن گریه» نوشته جابر عاصمی با ۱۵۰۰۰ریال، کم‌بهارترین و پربهترین کتاب هستند. همچنین کتاب‌های اسباب امام حسین، نوشته محمدرضا اکبری، «پارایان خورشید»، «عصایب و معجزات شگفت‌انگیزی از امام حسین(ع)»، «خورشید شهادت»، «علشورا در آینه نماند»، «پرتوی از فضائل حضرت سیدالشهدا(ع)» و ۱۰۰۰نسخه کثرین شمارگان را دارند. کتاب دعای امام حسین(ع) در روز عرفه نیز با ۵۰۰۰۰نسخه بیشترین شمارگان را در سال ۸۲ دارد.

۱۳۷۳

بیشترین عنوان منتشرشده در این دوره ده ساله با موضوع امام حسین(ع) ۳۰ عنوان است که در سال ۸۳ منتشر شده و ۱۹ عنوان آن نیز چاپ اول است.

نوشته منصور گرمیان و کوچک‌ترین سرباز علشورا، نوشته افسانه موسوی گمراهی با ۱۲ صفحه، کثرین تعداد صفحه و کتاب موسوعه کلمات الامام الحسین (ع) با ۱۰۹۲ صفحه، بیشترین تعداد صفحه را دارند. کثرین بها در این بین ۱۱۰۰ریال و معلق به کتاب افراق مهدی صغیر (ع) و تالیف حسین(ع)نوشته ناصر شهیدی است و بیشترین بها نیز به کتاب تاریخ امام حسین(ع) با ۳۰۰۰۰ریال معلق دارد.

در این سال کتاب فلسفه نهفتن امام حسین(ع) نوشته منصور رستمی با ۵۰۰نسخه و کتاب «جلوه‌های علشورا» با ۱۰۰۰۰نسخه به ترتیب کثرین و بیشترین شمارگان را دارند.

۱۳۸۴

۵۵ عنوان کتاب تا اول مردانه، ۱۳۸۴ در این حوزه منتشر شده که ۳۳ عنوان آن چاپ اول است.

کثرین تعداد صفحه در این بین ۸۰ صفحه و بیشترین آن نیز ۶۰۸ صفحه است که به کتاب‌های «حدیث آرزومندی» نوشته سعید واعظی و «الشک‌های سوزان العین العمیری فی مقل سیدالشهدا(ع)» نوشته سیدامیرامیر میاجی معلق دارد.

در این سال کتاب فضائل الحسین(ع) نوشته علی اکبر تلافی با ۱۵۰۰۰ریال و کتاب «مقل، زندگینامه امام حسین(ع)» نوشته داوود فرازادگان با ۳۳۰۰۰ریال به ترتیب کثرین و بیشترین بها را دارند.

و بالاخره کثرین شمارگان نیز در سال ۸۴، ۱۰۰۰ نسخه و معلق به کتاب‌های «علشورا، شکرگو صرت و افتخار» نوشته مهدی تکجه، «پیروری مرتضی‌شکسته» نوشته محمد فتوحی است و بیشترین آن ۱۰۰۰۰نسخه است که به کتاب فضائل الحسین(ع)، نوشته علی اکبر تلافی معلق دارد.

۹۷۲

کم‌بهارترین کتاب در این سال، کتاب امام شهادت، ماه اسارت، نوشته مرضی سپهر با ۱۰۰۰ریال است و بیشترین بها نیز ۳۳۰۰۰ریال است که به کتاب تاریخ امام حسین(ع)

موسوعه الامام الحسین (ع) معلق دارد.
ترسان ۸۸ کتاب‌های «وصال العزیزین» نوشته احمد زهریدان، «زادالقطب»، فی ایم و عاشورا، نوشته مهدی تاج الدین، الخصائص العالییه، نوشته محمد ابراهیم بن حمده حسن گرمیاسی، «مقل السبط الشهدا(ع)» نوشته حسن شریفی و.. با ۱۰۰۰نسخه و کتاب انبیا، برای کودکان، نوشته جمشید رمضانزاده با ۳۰۰۰۰نسخه به ترتیب کثرین و بیشترین شمارگان را دارند.

۱۳۷۹

۱۱۴ عنوان کتاب با موضوع امام حسین(ع) در سال ۷۹ منتشر شده که ۵۱ عنوان آن چاپ اول است. در این سال کتاب «حضرت امام حسین بن علی(ع) امام سوم» به اهتمام عباس قنبری با ۹۰ صفحه، کم‌صفحه ترین و کتاب تاریخ سیدالشهدا(ع) نوشته عباس صفای حائری با

۶۷۲ صفحه، پربصفحه‌ترین کتاب است.
بهای ۱۳۰۰ریال معلق به کتاب «دعای عرفه امام حسین(ع)» تهیه و تنظیم محمدحسین قدوسی، کثرین بها ۳۰۰۰۰ریال معلق به کتاب تاریخ امام حسین(ع)» بیشترین بها در این بین هستند.

کثرین شمارگان ۱۰۰۰نسخه و بیشترین آن ۳۰۰۰۰نسخه است کتاب‌های «فراعه فی مقاتل الحسین(ع)» نوشته محمد صفور، «منه الخلیف» نوشته محمدحاج قنبری، «مرفق الامام الحسین(ع)» اثر علی‌تاریخ، نوشته آل‌حسین موسوی حسینی و «الحرب» نوشته محمد اسدلی کثرین شمارگان و کتاب‌های «معمر با آل علی(ع) از علشورا و اربعین»، نوشته حشمت‌الله قنبری همدانی و زندگانی امام حسین(ع) و داستان گریه و علشورا، نوشته جمعی از علمای لبنان بیشترین شمارگان را در سال ۷۹ دارند.

۱۳۸۰

در سال ۸۰، ۱۳۱ عنوان کتاب در موضوع امام حسین(ع) به چاپ رسیده که در این بین ۱۲۷ عنوان آن برای اولین بار به چاپ رسیده‌اند.

در این بین کتاب «مقل پاروان امام حسین(ع)» نوشته نیلوفر مالک با ۲۱ صفحه و کتاب قیام امام حسین(ع) موسوعه الامام الحسین(ع) با ۹۰نسخه، پرب‌ترین کثرین و بیشترین تعداد صفحه را به خود اختصاص داده‌اند.

کثرین بها در سال ۸۰، کتاب قرآن و امام حسین(ع) (ده گفتار)، نوشته محسن قرانی ۱۰۰۰۰ریال معلق دارد و در حالی که کتاب امام حسین(ع) در آینه تاریخ، با ۲۰۰۰۰ریال بیشترین بها را دارد.

کثرین شمارگان نیز در این سال ۱۰۰۰نسخه است که به کتاب‌های «دعای عاشقان زیارت نامه ادویه، نماز امام حسین(ع)» نوشته عباس قوی و «مقل جیحان، نوشته مشیرالدوله جویدری معلق دارد و در این میان کتاب «آغاز بی‌پایان» تاریخ و تحلیل‌های «نامه علشورا» نوشته نصر امضهانی نیز با ۱۰۰۰نسخه بیشترین شمارگان را دارد.

۱۳۸۱

۳۰ عنوان کتاب نیز در سال ۸۱ با موضوع امام حسین(ع) منتشر شده که در این بین ۷۰ عنوان آن چاپ اول است.

کثرین تعداد صفحه در این سال، ۶۶ صفحه و متعلق به کتاب «چهل حدیث از امام حسین(ع)» و بیشترین آن نیز

۹۱۰ صفحه معلق به کتاب تاریخ امام حسین(ع) موسوعه الامام الحسین(ع) است.
در این میان کتاب‌های «دعای امام حسین(ع) در روز عرفه» و «چرا عزاداری؟ خلاصه در سخنرانی از استاد محمدعلی مصباح وردی» با ۱۰۰۰ریال و کتاب «القصص الخزار و الصمصام» تیار، نوشته فرهادشیرازخانی با ۷۰۰۰

کتابخانه

در کتابخانه تخصصی تاریخ اسلام و ایران

از آن هنگام که خون خدا در ظرف عقیده در خون نپید، دست هسته از طمان دست سود را ظلم کردند و ظلم از دست نگذاشتند به ضبط و بست در تعداد عاشر ا و پرداختند هیچ قرنی در تاریخ اسلام سببی نشد مگر اینکه دعها و گاه صدها، کتاب و رساله درباره عاشر ا و طهران آن نوشته و فریاد شده.در این میان کارنامه عاشر اولوسی در قرن چهاردهم و پانزدهم هجری پیر وگ و پارتر است و در قرن این مسلمانان و تحفظات خود معظن شدند و خون حسین را دستمایه نهفت های خوبار کردند و در این راهم از آن اینکه این در قرن مزارن یا دستمای مسلمانان به صنعت پیشرفته چاپ و نشر کتاب بود و این نیز بر رونق عاشر اولوسی ایزود و نویسدگان را دنگرم کرد که نویسد و به دست نشانی سیارند.

اینک رینک به پانزده قرن از عاشر ا و شهادت امام حسین(ع)می گذرد. در این مدت هزاران کتاب و رساله و مقاله درباره زندگی و پیام آن حضرت نوشته شده است.به یقین مجموع آثاری که درباره امام حسین(ع)نوشته شده بیش از آثاری است که درباره دیگر امامان نوشته شده است و چنین می نماید که تا ابرار نوشتن هست و انسانی هست، عاشر اولوسی هم ادامه خواهد داشت.چنانکه اینک سالی نمی گذرد مگر اینکه دعها کتاب درباره آن حضرت نوشته و منتشر می شود.

بدین روشی و روشی می نماید که کتابخانه ای تخصصی پیرامون امام حسین راه اندازی شود در این زمینه فعالیت نماید.

کتابخانه تخصصی تاریخ اسلام و ایران در اسای اهداف خویش از سال۱۳۷۴عمر نوشندی تمام به جمع آوری کتاب های علمی و پژوهشی و مستقلا که در باره امام حسین تدوین گردیده است. نمود و علاوه بر کتاب های تاریخ عمومی مانند تاریخ طبری ، ابن اثیر و غیره که گزارش های پراکنده از امام حسین و عاشر ا ارائه کرده اند، بسیاری از کتاب های ویژه و تک نگاری علمی در این زمینه تدوین شده در این کتابخانه موجود است که به طوری که هم اکنون بیش از هشتصد عنوان کتاب با موضوع امام حسین و کربلا و عاشر ا در این کتابخانه وجود دارد.

در میان کتاب های موجود در کتابخانه تخصصی تاریخ اسلام، کتاب های شنوخی را درباره امام حسین(ع) می توان مشاهده کرد تا گهن گهن ترین کتابی که درباره امام حسین نوشته شده تا مفضل ترین کتابی که در این باره تدوین شده است یعنی کتاب دایرةالمعارف الحسینیة از محمد صادق محمد (کرمانی) که ده مجلد آن کتاب تا سال۱۳۹۱ خشمسوی منتشر شده و درباره تقدیس بنای مؤلف تعداد جلد های آن به ۳۳۳ جلد می رسد و ممکن است بیشتر از این هم بشود. همچنین می توان تحلیلی ترین کتاب و ماننده انگیزش کتابی که درباره امام حسین(ع)نوشته شده یعنی کتاب شهید جاوید از نعمت الله صالحی نجف آبادی را ناماد روهی های که بر آن نوشته شده یافت و نیز می توان ماننده انگیزش کتابی که درباره عواری بر امام حسین(ع)نوشته شده یعنی کتاب اکسیر العیادت فی اسرار الشهادت از فضل دربندی را کسیر وجو نمود. اگرچه کتاب هایی که درباره امام حسین گردآوری شده به صورت موضوعی در تفقه هافراز داده شده اما با کمی دقت در مجموع کتاب های که در این باره در کتابخانه موجود است می توان آنان را به صورت ذیل دسته بندی نمود.

الف- کتابشناسی امام حسین

بدون تردید هر پژوهشی باید مسوق به کتابشناسی باشد و هیچ پژوهشی استوار نخواهد بود مگر اینکه استوار به کتابشناسی باشد.فلازم پژوهنده ای لازم است که در هر موضوعی که پژوهش می کند نخست کتابشناسی آن موضوع را فراهم سازد. پژوهشگری که درباره امام حسین(ع) نیز تحقیق می کند این قاعده مستثنی نیست

و ضروری است که به کتابشناسی های تاریخی، پژوهشی و تحقیقی انتقادی و تحلیلی رسوع کند علاوه بر اینکه شناخت این کتابشناسی ها عاشر اولوسان را باری می رساند که بدانند چه کتاب های درباره امام حسین(ع) نوشته شده است و از این میان می توان کتاب های ذیل را که در کتابخانه تخصصی تاریخ موجود است اشاره نمود.

۱- «الوریة الی تصانیف الشیعة» از شیخ آقا یوگ تهرانی. اگرچه کتاب مذکور به تمامی تصانیفی که شیعه تا دوره مؤلف وجود داشته اشاره دارد اما بخش عمده ای از این کتاب به کتاب های که درباره عاشر ا و امام حسین(ع)نوشته شده است اشاره دارد و شیخ آقا یوگ که به پیش از نهصد عنوان کتاب در این زمینه اشاره می کند.
۲-«معجم ماکن عن الرسول واهل البیت صلوات الله علیهم از عبدالحیار الزعاعی». با توجه به اینکه کتاب مذکور در چندین مجلد است اما قسم پنج از صفحات جلد هفتم این اثر به معرفی بیش از ۳۳۵ کتاب و مقاله که درباره امام حسین(ع)نوشته شده پرداخته است و می توان گفت که این کتابشناسی کاملترین کتابشناسی از امام حسین است.

۳- «کتابشناسی تاریخی امام حسین(ع)» از محمد

پرداخته و از سال۱۳۵۵که کار تدوین آن آغاز شده تا سال ۱۳۷۱، بیست جلد آن به چاپ رسیده و بر پایه تقسیم بندی مؤلف تعداد مجلدات آن به بیش از سیصد جلد خواهد رسید.

۲- فرهنگ عاشر ا جمعی از نویسندگان در یازده جلد.

۳- فرهنگ عاشر ا از جواد محمدلی. کتاب مذکور فرهنگمانا با دایرةالمعارف عاشر ا و شامل اطلاعات مختصر مستندی به ترتیب حروف الفبا پیرامون موضوعاتی است که به نهفت جاوید امام حسین(ع) اختصاص دارد.

ب- زندگینامه ها

شامل کتاب های است که درباره ولادت و حیات و فضائل و شمائل امام حسین تدوین شد و به طور کل به زندگی اجتماعی و حیات علمی ایشان پرداخته است. از آن جمله می توان به کتاب علمی ذیل اشاره کرد.

۱- «حیةالامام الحسین بن علی علیه السلام»درومده و تحلیل از یازتر شیخ فرشی کتابی است توسطتوسلی درباره امام حسین و رویداد گاو که بیان کننده نظر رایج شیعه و از مفصل ترین کتابهاست در رسم مجلد نوشته شده است.

۲- زندگانی امام حسین* از سید هاشم رسولی محلائی.

۳-«الخصائص الحسینیة»جعفر شریز. کتاب درباره خصایص و صفات منسره به فرد امام حسین که موجب تشخیص و تمایز او از دیگر مرتن حقی یخبران و امامان است.

ت- مقالات

مقتل نویسی از دیوبار در بین نویسندگان موضوعی رایج به مطرح بوده است که امروزه با عنوان شهادت، در واژه ادبیات سیاسی یاد می شود. از جمله این کتاب های یوان به موارد ذیل اشاره کرد.

۱- «وقفة اللفق» از ابی مخنف ثویان یحیی کتاب حاضر که بازاریاز کتاب مقتل حسین اویوسف است با استخراج مقالات طبری از ابویحرف و افزودن مقدمه و تعلیقات بر آن آقای محمدهادی یوسفی غروی به بازاریاز آن پرداخته است.

۲- «مقتل حسین» گزارش مستند از مخنف؛ «حسین» گزارشی مستند از نهفت عاشر ا به ظم بر اولوسیتان و یا کتاب «مقتل الحسین علیه السلام» به اهتمام حسن سفاری اشاره نمود.

۳- «ابن تاریخ کربلا» علی کریمی کتاب مذکور که ترجمه

مقتل الحسین اویوسف است. در ضمنی به پیام داشته

است.

۳- «سه مقل گویا در حماسه عاشر ا» از عبدالرحیم بخشایش. کتاب در بر گردنده ترجمه نشیمنه من قتل علی الحسین از فیصل بن عمر رسائی، وایضار العین فی افسار الحسین از شیخ محمد سماری و نفقه الصدور فیما یجذب به حزن یوم العاشر ا و محنت قرمی می باشد.

۴- «مقتل الششمن» از محمد جواد صالحی که پیرامون نهفت حسینی تحقیق و تحلیل نموده است.
۵- «تکلیل المصاب فی مصاب الالباب» از محمدحسین سلیمان تکلیفی.

ج- کتاب های تاریخی تحلیلی

شامل مجموعه ای از کتاب های تاریخی پیرامون واقعه عاشر ا و شخصیت امام حسین(ع) می باشد که به

تحلیل در این زمینه پرداخته است و از آن جمله.

۱- «حماسه حسینی» از شهید مرتضی مطهری.

کتاب حاضر مشتمل بر سخنرانی و یادداشت های استاد مطهری درباره امام حسین(ع) است که در حدود سالهای ۱۳۳۷ تا ۱۳۵۶ ایازد نوشته شده و تاکنون سی نوبت تجدید چاپ شده است.

این کتاب تاریخ نگاری نیست بلکه تحلیل تاریخ است و در آن به جنبه درس آموزی و الگوگیری از پیام امام حسین و لزوم پیراستن آن از تحریفات نگیه و تأکید شده است.

۲- «حسین وارث آدم» از دکتر علی شریعی. کتاب تاریخ شامل مجموعه گفتار ها و نوشتار های دکتر شریعی درباره امام حسین است. «مطلب کتاب طی سال های ۱۳۳۷ تا ۱۳۵۵ خشمسوی گفته شده و نوشته شده است. فهرست آن چنین است: حسین وارث آدم، «بارة شهادت»، پیس از شهادت، «حجلی رایج به شهید» پیش تاریخی شهاده، «انتقاد مذهبی افراطی» ، «تفقه تاریخ در اسلام» و مقدمه کتاب حجیرن علوی.

۳- «ابریس تاریخ عاشر ا» از دکتر عبدالرحیم آیین.

۴- «تفسیر پیام حضرات حسین» از سید محمد فضل الله.

۵- «تفسیر سیاسی پیام امام حسین» از سید علی شرف الدین.

۶- «بارة الحسین» از محمد مهدی ششمن الدین.

۷- «ابریس و تحقیق پیرامون نهفت حسینی» از سید علی فرحی.

ح- کتاب های ادبی

مجموعه کتاب های که به صورت شعر در رثا، و یا مجموعه اشعار حسین(ع) او نهفت عاشر ا سروده شده است را شامل می شود که عبارتند از.

۱- «قیم حسین» آخوندزاده آقای خوینی.

۲- «نغمه سریان» از عبدالله لائوری فرد.

کتاب فوق شامل ملاحی و عهده ساری در بندر شهر مهراب با زندگینامه برخی از نوسه خوانان و سرایندگان

می باشد.

۳- «فدکناک تا کربلا» تألیف داوود افغاناری.

۴- «مثنوی مقامات الایراه» از شیخ محمدحسین آیین پیرجنندی.

۵- «دیوان شعر»الحسین» از محمدباقر لائوری النجفی.

۶- «حجلی عشق در حماسه عاشر ا» به گزارش محمود شاعر حنی و عباس شفق کاشانی شامل سربوده های

عاشر اوی از اشعاران گذشته و معاصر می باشد.

د- مجموعه مقالات

۱- «در میان کتاب های موجود در کتابخانه ای می توان به

مجموعه مقالات همایش امام حسین» که در چهارده جلد توسط مجمع صلح اهل بیت تدوین شده است. اشاره کرد.

۲- «همچنین می توان به مجموعه مقالات» گردیده، گزاره علمی از غنر یا عاشر ا» اثر دوگه توسط هیئت جماعه گزاره جمع آوری شده است.

ه- مجله های علمی و پژوهشی

در لایه لای کتاب های که درباره امام حسین گردآوری شده است مجلات علمی که به این موضوع نیز پرداخته اند

به چشمه است خورد از جمله.

۱- «ایه پژوهش» شماره ۷۷ و ۷۸ و پودنامه ای درباره امام حسین در اسفندماه چاپ نموده است.

۲- «فصلنامه حکومت اسلامی» شماره ۷۷ و ۷۸ تا پانزدهم آرمستان ۸۱ او بهار ۸۲ و پودنامه ای در سه دوره به موضوع امام حسین اختصاص داده است.

به هر ترتیب تنوع و عمود کتاب ها در موضوعات به حدی است که توجیع آنها خارج از یک گزارش چند صفحه ای می باشد.محققان علاوه بر مقاله تحقیق در موضوع امام حسین با مراجعه حضوری پی به این جنبه آرزوشده خواهند برد.

که سرخ‌روده شده‌اند و رفته‌اند نوی جاشیست.

از این سئال که بگذریم **کتاب‌های عاشورایی شما بیشتر**

دارای چه ویژگی‌هایی هستند؟

من چون برای صداد سبباجمجموعه‌های توپیریونی برای عاشورا هم نوشته فکر کنم، آنجا مشهورتر باشد که سعی کردم اغلب نوشته‌ها را نقل کنم، با تکیه بر همان دو اصل جنبه حماسی و مجزون، مجموعه قصه‌های ابراه‌ی تشکیلی، در قصه دو قصه به هم ارتباط نداشتند. مثلاً در یک قصه حضرت آدم و حوا چایی به آب می‌رسند و حضرت آدم از تشکی وارد آب می‌نوشد.تسه باری کرده و در این دو قصه در کنار هم برای مخاطب یادآور آنکه چیزی نویسم یا معرفی خاصی نمی‌شود ولی حوزهٔ دغدغه ما یادآور شده باشد، سر هم چاپ کرد که اصلاً نام آنچه من در ذهن دارم به هم ریخت.

یا به حال شده ناشیامی مرکب‌نویسید و بعد مستند تاریخی
ناتذته باشد؟
بله. دو مورد از کتاب هایم اینگونه شد که جلوی یکی از آنها را گرفتیم و دیگر متناسفانه موفق نشدم. نگاهی که در باری آینه‌ها، به حضرت رفیق داندمن بعداً منوجه شده که اشتباه است و در تاریخ صحت نیست اما این هم آن چیزی زمان چندان مقصود نبردم و از این سئال، همیشه رنج می‌برم چون به تعداد کتاب‌هایی که تجدید چاپ می‌شوند این سئال، اشتباه گسترده تر شود.

دم دربار، کتاب سبیه شکسته سیوف بود که به نظر خودم این کتاب پذیرترین کتاب عاشورایی من است. در دقیقه نود و زیر چاپ اشتباه را تصحیح کردم هر چند که دوستان انتشارات مدرسه از دستم دیگر هم شدند ولی حب الان پیشتر نسبتاً چون ما اعتقاد داریم که این وقایع اثرات روحی بران ما دارند و ما از آنها آرزوی مثبت دریافت می‌کنیم که نباید آن را داشته‌دار کنیم.

ما بیش از ۱۴۰ عنوان مقتل داریم که به شیوه‌های گوناگون نوشته شده‌اند

نوع برخورد مخاطبین با کتاب‌هایمان چگونه بوده؟
من شخصاً از طریق اینترنت و برخورد رو در رو با مخاطبان سر و کار داشتم و هیچ وقت فرصت نقد جدی از سوی صاحبزنان نبرده البته نقل این قصه، عدم وجود نقد در کشور ما است. جز کتاب ملام گوگرد که توسط جوانی دیگر طبعی برای نقد و بررسی این کتاب‌ها متناسفانه وجود ندارد. در هر صورت آنچه من فهمیدم رضایت نسبی آنها و ارتباط برقرار کردن آنها با کتاب‌ها بوده است که بعضی کتاب‌هایم هنوز بعد از ۱۰ سال تجدید چاپ می‌شوند.

به نظر شما در حال حاضر مخاطب کودک و نوجوان به چه مطالبی نیازمند است؟

زمانی مخاطب من با به سه دسته کودک، نوجوان و جوان تقسیم می‌شد اما الان به خاطر وجود رسانه‌های جدید چون اینترنت این مرزها در هم ریخته‌است. کودک الان ما به نظر من درک نوجوان قلم برآورد و به همین دلیل دیگر پاروش‌های سابق نمی‌تون با آنها برخورد کرد. به نظر من مادر این مرصه به اندازه کافی داستان و شعر چاپ و منتشر کرده‌ایم و نیازمند کتاب‌های صرف تاریخی، مفید، باارسطوموسی وغیرو می‌باشیم. باران امام حسین(ع) را به صورت کامل کتابنامه‌ایم و اینکه اصل آنها را نمی‌توانیم مثل رافران حضرت عباس و… اینکه می‌می‌گویند طفلان زینبیاں) که در حالی که آنها جوان بودند و این چه‌جای مسلم بودند که زیر ۱۰ سال بودند و در گروه یک سال تمام هر روز با یک دهنه غذا رندانی شدند، چه‌جایی که گوهاری خون در این سن هستند! کار کردن، به نظر من، به مادر و علتهای درخشش‌های کوچک کارها کرده‌ایم، به گروه‌هایی سیدیهیلم و این درخشش‌ها که بهترین سئال برای کار کردن هستند را فراموش کرده‌ایم.

و حرف آخر؟
تنها در آخر باید آوزم می‌شوم که کتاب‌های دکتر ظهیری‌زاد در مرحوم علامه جعفری درباره امام حسین(ع) جزو کتاب‌های خوبی هستند که با دیدی نوین به سئال عاشورا پرداخته‌اند. کتاب مرحوم جعفری که تکرش لطیفی به عاشورا دارد می‌تواند در بررسی واقعه عاشورا اثرم بسیار خوب و مناسبی برای انگا باشد.

یادداشت

علی صدرایی خوبی

نسخه‌های خطی به عنوان مواد اولیه برای موسوعه‌ها و مطالبی است که در این دایرةالمعارف‌ها نگاشته می‌شود بدون استفاده و بهره‌مندی از این منابع، هر موسوعه و یا دایرةالمعارفی که نگاشته شود، قطعاً به کمال مطلوب نمی‌رسد. متناسفانه در زمینه تصحیح نسخه‌های خطی تا به حال هیچ طرحی که به‌طور کلی نسخه‌های موجود در یک رشته را مورد پژوهش و استقصا قرار دهد، انجام نشده است. نسخه‌هایی به‌صورت پراکنده در رشته‌های مختلف تصحیح شده‌است و مضحجان بر اساس ذوقشان، کتابی را از میان انواع مختلف کتاب‌ها انتخاب کرده و شروع به تصحیح و تحقیق کرده‌اند. چه‌ساکه در آن رشته، نسخه‌ها و کتاب‌های مهمتری بوده‌است که همچنان در لایه لای کتابخانه‌ها به‌صورت خطی باقی مانده‌است.

در موضوع امام حسین(ع) نیز سئال‌ه به همین نحو است. متونی که تصحیح و تحقیق شده، این‌طور نیست که نسخه‌های ممتازی باشد یا کتاب‌هایی باشد که ما بهتر از آن را نداشته‌ایم، بلکه به ذوق و انتخاب محققان بوده‌است. مثلاً

ذوقشان، کتابی را از میان انواع مختلف کتاب‌ها انتخاب کرده و شروع به تصحیح و تحقیق کرده‌اند. چه‌ساکه در آن رشته، نسخه‌ها و کتاب‌های مهمتری بوده‌است که همچنان در لایه لای کتابخانه‌ها به‌صورت خطی باقی مانده‌است.
در موضوع امام حسین(ع) نیز سئال‌ه به همین نحو است. متونی که تصحیح و تحقیق شده، این‌طور نیست که نسخه‌های ممتازی باشد یا کتاب‌هایی باشد که ما بهتر از آن را نداشته‌ایم، بلکه به ذوق و انتخاب محققان بوده‌است. مثلاً
مغلی که اساس مقال است و مورد نقد است، روضه‌الشهدا است. روضه‌الشهدا در میان نسخه‌های خطی، نسخه‌های فراوانی دارد و عجیب است که این نسخه‌ها اختلاف زیادی دارند. تاکنون، یک نسخه مصحح که از روی چند نسخه معتبر از این کتاب، تصحیح شده باشد، نداریم. نوعاً نسخه خطی، منبای کتاب مضححان نبوده‌است و از روی چاپ سنگی، چاپ شده و ای‌کاش از روی چاپ سنگی هم به‌گونه‌ای صحیح چاپ می‌کردند! اما در موضوع امام حسین(ع) سئال‌ه فراوانی از این است،

چون سئال‌ه امام حسین(ع) یک سنت اجتماعی بوده‌است و قرن‌ها جوامع شیعیان با این سئال‌ه زندگی می‌کردند و مورد احساسات و توجه بوده‌است. بنابراین نسخه‌های خطی فقط به کتاب‌های مختص در این موضوع خلاصه نمی‌شود. برای مثال مابین‌های مرثی‌ای داریم که یک قسمت از تاریخ اجتماعی و مذهبی ما را تشکیل می‌دهد. در کتابخانه‌ای که من تحقیق می‌کردم، حدود ۱۵۰ عدد از این بیان‌ها مربوط به قرن ۱۳ بود که من آنها را فهرست کردم. منتها هر کدام از آنها نیاز به گزارش یک یا دو صفحه‌ای دارد که از اول تا آخر گزارش داده شود. در لایه لای این بیان‌ها، مطالب تاریخی و اجتماعی مربوط به تأثیر و اثر جامعه از واقعه کربلا و همچنین شیبه خون‌ها و اشعار مرثی‌ای که سروده شده‌است، به چشم می‌خورد.

اغلب این بیان‌ها به‌خط مؤلفان است و یکی از بیان‌ها، بیاضی‌است که به‌خط مرحوم کمپانی است. بنده بخشی را با دیوان مرحوم کمپانی مطابقت کردم و تفاوت بسیاری دیدم. مرثی‌ای که در آن هست، در دیوان نبود و ما ابیات جابه‌جا شده و یکم با بیاضی داشت. متناسفانه در کتابخانه وقتي به این بیاض‌ها می‌رسند، فقط می‌نویسند بیاض و اصلاً به موضوع و محتوای آن اشاره‌ای نمی‌کنند.

بیاض‌هایبیشتر در موضوع تعزیه هستند و یا شعرایی که خود مؤلف در مورد واقعه عاشورا سروده و یا نوحه‌هایی است که خود انشا کرده و یا شیبه خوانی‌ها هستند. از نقل‌های مهمی که من به آن باید به آن اشاره کنم و لازم است که من به آن توجه کنم، خلاصه‌ای است که مرحوم زوهره‌ای از روضه‌الشهدا، نگاشته‌است. ایشان از فارسی‌نویسان قرن دهم هستند که تلخیصی از روضه‌الشهدا، کاشفی به‌عمل آورده‌است. هنوز این تلخیص به‌صورت خطی در کتابخانه‌ها موجود است. در حالی که چاپ این کتاب می‌تواند تحولی در روضه‌الشهدا، ایجاد کند. مجموعه دیگری که به

مناسبت از امام حسین(ع) بحث شده، مجموعه دعاهاست. ما در کتابخانه‌های مختلف از قبیل کتابخانه دانشگاه تهران، کتابخانه مجلسی، کتابخانه آستان قدس رضوی، کتابخانه آیت‌الله مرعشی، کتابخانه آیت‌الله گیلپگانی و کتابخانه‌هایی که مختلطات در آن نگهداری می‌شود، عنوان دعا یا جنگ ادعیه یا بیاض ادعیه داریم.

در این مجموعه‌های متعدد به سئال‌ه امام حسین(ع) و زیارات امام، زیارت عاشورا و زیارت اربعین بسیار پرداخته شده‌است که اینها نیز هنوز به‌صورت دقیق فهرست نشده‌اند. بخصوص در مورد مجموعه دعاها می‌که قبل از این یاد کرده‌ام و تعداد آنها زیاد است که من نسخه‌ای پیدا کردم که مجموعه ادعیه بود که از محقق گرفی نقل شده بود. مجموعه دیگری که در آنجا در مورد امام حسین(ع) بیان شده‌است، ضراوات است. ضراوات مشهور مانند ضراوات ابن طراوس و ضراوات کفعمی، چاپ شده‌است. ولی ما به غیر از اینها ضراواتی داریم که کهن و مجهول‌المؤلف هستند. این را من گفتم که برای سامان دادن یک دایرةالمعارف در مورد امام حسین(ع) حداقلی است و جست‌وجوی این کتاب‌ها لازم است. نسخه‌های خطی با عنوان امام حسین(ع) که در فرمستی‌اند، موفق به استخراج آنها شدیم. چند عنوان است که به

نظرم باید روی آنها کار شود. یکی از آنها با نام «الایمؤمن‌الحسین» است که در کتابخانه شخصی آقای خادم حسینی در تبریز نگهداری می‌شود. نسخه دیگر با نام «الشعرا لامام‌الحسین(ع)» که نسخه‌ای از آن در دانشگاه تهران و ترجمه دیگری آن در کتابخانه مجلس است. این کتاب حسین است.

کنکه‌ای را در اینجا در مورد تأثیر مراجعه به نسخ خطی در تحلیل سئال مربوط به عاشورا در قالب یک مثال طرح می‌کنم و آن اینکه در مورد دعای امام حسین(ع) در روز عرفه این دعا ذیلی دارد که این طراوس نقل کرده‌است و بعداً کفعمی را نیز آورده‌است. ولی علامه مجلسی به نقل از ابن طراوس آن را آورده‌است.

الان در روز عرفه، این سئال‌ه قابل توجه است که بعضی از افراد می‌گویند، این ذیل جزء دعاست و افرادی هم اعتقاد دارند که جزء دعانیت و عده‌ای بااستناد به اینکه ذیل این دعا در کتاب یکی از عرفان‌اهل سنت در قرن هفتم آمده‌است، معتقدند که این ذیل از امام حسین(ع) نیست. به نظر من اینگونه اظهار نظر دقیق و کارشناسانه نیست. من با مراجعه به نسخه‌های خطی موجود، محدود هفت تا هشت شرح دعای عرفه پیدا کردم که اغلب کهن و به‌صورت مخلوط نظر هستند. عناوین آنها عبارت است از: نغفه‌الابرار نوشته مصطفی بن ابراهیم قازی شرفی ۱۰۸۰ قمری که شرحی است از دعای عرفه و چاپ هم نشده‌است؛ تذکره‌المعارفین شرح دعای عرفه به فارسی نوشته محمدبن ابی‌القاسم خاتون‌آبادی، شرح دعای عرفه کاشانی؛ شرح دعای عرفه سیزداری، شرح دعای عرفه شیرازی؛ کنوزالمعرفه نوشته علی‌اکبر موسوی شیرازی؛ مفهر العرآب بن عبدالملطب در قرن یازدهم؛ هدایت المستعبرین که اتفاقاً فقط شرح یکی که از ذیل را بحث کرده‌است؛ یعنی **فغه‌القفیر** یعنی… این کتاب در ۱۲۴ صفحه فقط شرح همان ذیل است. بااین اوصاف، اگر در حال حاضر کسی بخواد بگوید که این ذیل جزو دعای عرفه هست یا خیر، بدون مراجعه به این منابع قطعاً نمی‌تواند نظر کارشناسانه‌ای داشته‌باشد.

مورد دیگری این است که ما ضراوی داریم که در کتابخانه آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود. تاریخ کتابت این نسخه ۱۲۹۵ هجری اولی برآورده شده که خود ضرا، متعلق به قرن چهارم است. در این ضراوت‌فصلی است در مورد زیارت امام حسین(ع) که از زیارت اول شب عید فطر و قربان، زیارت نهمه رجب، زیارت نیمه شعبان، زیارت عید قربان و زیارت روز عاشورا تا بنیتم صفر (اربعین) را شامل می‌شود. این سئال‌ه نشان می‌دهد که در قرن چهارم، «اربعین» به عنوان نماد و یک روز زیارتی شناخته می‌شده‌است. بنابراین ضرورت اقتضای کند که ما در جریان هر نوع کار مرصع و تدوین دایرةالمعارف و موسوعه در موضوع امام حسین(ع) یا توجه به گستره موضوع، نسخه‌های خطی (فراموش نکنیم که مطالب مهمی در نسخه‌های خطی در این زمینه وجود دارد.

علی آقا‌توری

در عرصه تحقیقات و پژوهش‌ها

در گفت وگو با حجت‌الاسلام و المسلمین نجم الدین طبسی

در باب امام حسین (ع) و حرکت اصلاحی او تا کنون تألیفات و آثار متعددی ارائه شده که از زوایای گوناگون قابل تفسیم است. پژوهش تاریخی در باب این حرکت و تفسیم مفاصل مختلف حرکت امام حسین(ع) را می‌توان در مجموعه ارائه‌شده، با کاروان حسینی از مدینه تا مدینه، جست‌وجو کرد. جلد دوم این پژوهش در برارنده بررسی تاریخی مفاصل مقدم دوم دوران شهادت حسینی است که توسط حجت‌الاسلام آقای شیخ نجم الدین طبسی از پژوهش‌گران صاحب‌نظر تألیف شده است و از او یکی از آثار برگزیدهٔ مؤتمن شش‌جده هجدهم پرسی این دوران یعنی دوران‌یکه که امام حسین(ع) پس از اعلام خودداری از بیعت با یزید پس از مرگ معاویه در مکه اقامت گردید تا آن جهت است که با اینکه امام در جریان حرکت خود پیشترین دوران را در مکه گذراند (۲۲۵ روز) اما اسناد تاریخی مربوط به آن کم است و در اینجا با توسنده محترم این اثر به گفت‌وگو می‌نشینم.

به نظر شما هدف امام حسین (ع) در حرکت اصلاحی چه بود؟

تحلیل به حسب هم‌حیر این است که حکومت، راه‌حرفایی را دنبال می‌کرد و گسترش بدعت‌ها و انحرافات و اشاعه مفسد و ظلم و بلاخره دوری از خط اسلام صحیح به حدی بود که دیگر شخصیتی چون امام حسین علیه‌السلام نمی‌توانست در برابر این جریان بایستد، چون اساس اسلام در حفظ بود. فرق بین معاویه و یزید این بود که معاویه به فسق و فکرت و زندقه تظاهر نمی‌کرد و تظاهر را حذف می‌کرد تا ضرورتی برای حیل‌ها ملاحظه‌مجمول بود اما وقتی کار دست یزید افتاد یزیدی که متظاهر به فسق و زندقه می‌بودی بود در رأس حکومت اسلامی قرار داشت و بیست و هده چنان که به او طرف‌مرا ارتباط داشت و با شخصی مانند سنتر جهان به او سر جان می‌گویند در مراکز تصمیم‌گیری و تصمیمات جدی مملکت مشورت می‌کرد او نفسانی با یهودی بود بالاخره آن طرف مرز آمده بود. علی‌ای تغییر، تحلیل فقیر این است که در این مقطع حساس یعنی سالی که یزیدوری کار آمده معاویه مرداگر امام به حکومت ندهد نمی‌گفت هر چند برای این ندهد باید امام علیه‌السلام بپای سنگینی بپردازد به این قیام جانانه دست نمی‌زد امروز از اسلام خبری نبود، یک چیزی به اسم اسلام مطرح بود که همان اسلام اموی بود و نه، و اسلام‌اللهی است که همان اسلام علی، همان اسلام محمد صلی‌الله‌علیه و آله و هدهان اسلامی توسط جنرئیل خاندان پرسیاسلام نازل شد، اگر امام حسین آن قیام را نمی‌کرد اثری از این اسلام نبود، این تحلیل فقیر از قیام امام حسین علیه‌السلام است.

اگر و اما تا امام بیعت نمی‌خواستند، ایستاد به قیام می‌زدند؟

اصلاً خود حضرت سنگین بود چون جود حضرت برای حکومت ندهد، باید شتاب اهل الجده و جزء اصحاب گشت و آن خشمه یعنی محسن آل عیاد تمام مقاماتی که در این بزگوار جمع بود، کسی که افزون بر اسلام‌اللهی است که در دلمان پیامبر بزرگ شده است، فرزند علی و فرزندفاطمه و بلاخره درای این مقامات است، وجود این فرزندان برای حکومت سنگین بود و حضرت بیعت می‌کرد با کسی که می‌توانست تمام و تیز و حضرت شانه‌شده بود، یک تحلیل هست که می‌گویند در واقع نوع وجود و سبک‌مازوه همه‌الهی آمده بود ملت، اسلام سوزانی که دانشم این است که امام حسین (ع) اینجا استنشاء است بعضی می‌گویند اگر از امام اجبار بیعت نمی‌خواستند، کما اینکه از مدینه دیگر نداشتند، امام به این اقدام دست نمی‌زد.

ببینید، عرض این است که انمه طاهرین بر کادمشان در موقعیت هر یک از انمه دیگر بودند همان شیوه‌ای رایه کار می‌گرفتند که آن امام به کار می‌برد یعنی، بر فرض نمی‌توانست، نیست، مولای متقیان علیه‌السلام در موقعیت امام دوند همین حرکت امام حسین را پیش می‌گرفتند و اگر امام حسین در موقعیت امام علی علیه‌السلام بودند همان شیوه را پیش می‌گرفتند، هر کادمشان شیوه خودشان بالاخره مثل عقلم تکلیف حیل می‌کردند متنها دو سه ساله هست سالیهٔ اول به قول عربی‌ها علی السبیل از یاد یک آرب از سر گذشته بود یعنی مرحله‌ای بود که حتی اگر حضرت بیعت می‌شد نمی‌کرد و آنها حضرت کاری نداشتند یعنی نمودی بود که مثل حضرت سکتوت کند، مرحله انفعال بود که همه چیز را به وسیله اسلام اموی طرح کرده بودند. این مطالب

اصلاً در مقابل خودشان هم هست، یکی از صحابه می‌گفت اگر الان پیامبر رجعت کند به جز نماز، هیچ چیز دیگری نمی‌بیند، بعد گفت حتی در نماز هم انحراف ایجاد کردند، چیزی نم‌انده بود که در آن تحریف نکرده بودند، در چنین موقعیتی اگر حضرت هم بیعت نکند، همان سکتوت حضرت تأیید این انحرافات است. سکتوت شخصیتی مانند امام حسین علیه‌السلام که سید شتاب اهل الجده باشد، تأیید چنین حکومت پرسی ظلم و انحراف بود، این برای امام سنگین است و سکتوت برای حضرت قابل تحمل نیست.

خویشامندی تحلیل در سیر تألیفات درباره قیام امام حسین و حوادث روزگار ایشان ارائه فرمایید.
علی‌نظر اینکه جریان امام حسن علیه‌السلام موافق حکومت یزید و پرسیاری از مخالف حکومت بود و مؤلفین و محققین و مورخین، جریه‌خوان بودند و سعی می‌کردند با تفسیر راقل کنند و با اگر هم نقل کنند به گونه‌ای متسکین کنند که با سیاست حکومت برخوردی نداشته باشد، به اشاره خود.

متناعی که در خصوص این موضوع نوشته‌اند متعدد است، علی بن محمد مدائنی اصلاً کتابی به نام مقتل الحسن نوشته است. محمود بن عثمان حلی (فتوای ۴۲۸ هجری قمری) به نام مقتل الحسن کتابی نوشته است. اهل سنت در این موضوع یک مذهبند نوشته‌اند، فرض کنید تا کزدهٔ انحرافی سبطن نبی عزیزی و طالب این است که آقای اهل سنت، نه، این عزیزی صاحب‌منطقه آن شخص متعصب، خودش هم سنی بود و روزگار او در صالحه روضه‌ای عبدالله خوله‌ای این را از کثیر نقل می‌کند و می‌گوید او خطیب زید سنی بود از شب جمعه مردم به شام می‌آمدند و در دمشق جازرو می‌کردند، تا این حد شروع می‌شد، خلاصه روز جمعه‌ای که ایشان می‌خواستند بیاید مصادف با عاشورا باشد، ام به سیره رفت و از او خواستند مفادری راجع به عاشورا صحبت کنند. ابتدا یک سکتوت طریق معاداری داشت و بعد از جیب خودمشالی اخرج ساخت و در حالی که گریه می‌کرد این دو بیت را خواند:

لایذآن تره‌ای قیامه قاطم و فیصهاجم‌الحسن المظنم
و لیل لمن شفاعته حصانته و الضوری یوم القیامهٔ
پنج،
این را خواندند و او تمام صحبت به سخن گریستند و دیگر هیچ نگفت و در حالی که همچنان حق و حق گریه او ار امان نمی‌داد این سیرتین آمد.

خلاصه در میان اهل سنت هم انحرافی دانشم و داریم و اصولاً اهل سنت نسبت به ذریه رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله اطاعت دارند و دانشم. مایه‌اید این اهل سنت و برخی از تندروهای داعی نقل قائل شویم.

منابع شیعه را چطور ارزیابی می‌کنید؟

این منابع شیعه اولین شخصیه که کتابی در باره امام حسین(ع) نوشت، اصمغ بن یزید بود، او از کار و تیزی ویژه امیر المؤمنین علیه‌السلام بود و یکی مولای متقیان به کوفه شریف فرما شدند، کار ویژه‌ای یا شش هزار نفر تشکیل دادند، او یکی از فرماندهان آنها بود و معمولاً حرفش این بود که به او گفتند موقعیت علی نوز ششما چگونه بود پاسخ می‌داد که من می‌گویم، دست‌م‌علی داشته بود، نگاه ما به حضرت بود و به هر کسی اشاره می‌کرد ما مانه را می‌چکانیدیم، البته تعبیر این بود که خلاصا حیل عاقلانه شششتر ما دست ما بود و مستقر فرمان حضرت بودیم، ایشان بعد از امیر مؤمنان تا خودشان حد در قید داشتند و در ایشان اولین است که از خواص امیر مؤمنان بود کتابی به نام

جناها این را می‌گویند و در کتاب‌های خود آنها هم هست - متوکل در قرن سوم بود، صبح که از خواب بیدار شدند دیدند که سر تا سر خیابان‌های بغداد، شیعیان شعار نوشته‌اند، یکی از آن شعارها این بود که تا ناله ماعتلت نیوامه منشار ماعتلت بنو عباس، یک هم آنچه بنی عباس انجام دادند بنی امیه انجام دادند و این نکته‌ای است که مایه‌اید بدانید که هدف هر مرد حکومت یکنی بود، اما سوزنی اثر می‌کرد هر مرد حکومت نسبت به طایفه علیه‌السلام بغض داشتند و سعی داشتند که آثار اهل بیت را محسوسند، امام‌علی عیاش عیاشی کوتاه برای کسب آراء، تحت فشار از اخصا من آل محمده بودند و وقتی حکومت را به دست آوردند، اثر بنی امیه عمل کردند، پیوند دوران طلایی و عصر ذهنی هارون که می‌گویند، چه بوده فرهنگ بود و دانش که نوده‌یکه هارون که استبداد و وار کردن فرهنگ بیان براری مقلهٔ باهل بیت بودند یوحده الله نوشته‌اند.

در منابع اهل سنت نیز نوما نسبت به حرکت امام حسین(ع) ابرواحسانست، خوب است به آنها نیز اشاره خود.
متناعی که در خصوص این موضوع نوشته‌اند متعدد است، علی بن محمد مدائنی اصلاً کتابی به نام مقتل الحسن نوشته است. محمود بن عثمان حلی (فتوای ۴۲۸ هجری قمری) به نام مقتل الحسن کتابی نوشته است. اهل سنت در این موضوع یک مذهبند نوشته‌اند، فرض کنید تا کزدهٔ انحرافی سبطن نبی عزیزی و طالب این است که آقای اهل سنت، نه، این عزیزی صاحب‌منطقه آن شخص متعصب، خودش هم سنی بود و روزگار او در صالحه روضه‌ای عبدالله خوله‌ای این را از کثیر نقل می‌کند و می‌گوید او خطیب زید سنی بود از شب جمعه مردم به شام می‌آمدند و در دمشق جازرو می‌کردند، تا این حد شروع می‌شد، خلاصه روز جمعه‌ای که ایشان می‌خواستند بیاید مصادف با عاشورا باشد، ام به سیره رفت و از او خواستند مفادری راجع به عاشورا صحبت کنند. ابتدا یک سکتوت طریق معاداری داشت و بعد از جیب خودمشالی اخرج ساخت و در حالی که گریه می‌کرد این دو بیت را خواند:

لایذآن تره‌ای قیامه قاطم و فیصهاجم‌الحسن المظنم
و لیل لمن شفاعته حصانته و الضوری یوم القیامهٔ
پنج،
این را خواندند و او تمام صحبت به سخن گریستند و دیگر هیچ نگفت و در حالی که همچنان حق و حق گریه او ار امان نمی‌داد این سیرتین آمد.

خلاصه در میان اهل سنت هم انحرافی دانشم و داریم و اصولاً اهل سنت نسبت به ذریه رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله اطاعت دارند و دانشم. مایه‌اید این اهل سنت و برخی از تندروهای داعی نقل قائل شویم.

متناعی که در خصوص این موضوع نوشته‌اند متعدد است، علی بن محمد مدائنی اصلاً کتابی به نام مقتل الحسن نوشته است. محمود بن عثمان حلی (فتوای ۴۲۸ هجری قمری) به نام مقتل الحسن کتابی نوشته است. اهل سنت در این موضوع یک مذهبند نوشته‌اند، فرض کنید تا کزدهٔ انحرافی سبطن نبی عزیزی و طالب این است که آقای اهل سنت، نه، این عزیزی صاحب‌منطقه آن شخص متعصب، خودش هم سنی بود و روزگار او در صالحه روضه‌ای عبدالله خوله‌ای این را از کثیر نقل می‌کند و می‌گوید او خطیب زید سنی بود از شب جمعه مردم به شام می‌آمدند و در دمشق جازرو می‌کردند، تا این حد شروع می‌شد، خلاصه روز جمعه‌ای که ایشان می‌خواستند بیاید مصادف با عاشورا باشد، ام به سیره رفت و از او خواستند مفادری راجع به عاشورا صحبت کنند. ابتدا یک سکتوت طریق معاداری داشت و بعد از جیب خودمشالی اخرج ساخت و در حالی که گریه می‌کرد این دو بیت را خواند:

لایذآن تره‌ای قیامه قاطم و فیصهاجم‌الحسن المظنم
و لیل لمن شفاعته حصانته و الضوری یوم القیامهٔ
پنج،
این را خواندند و او تمام صحبت به سخن گریستند و دیگر هیچ نگفت و در حالی که همچنان حق و حق گریه او ار امان نمی‌داد این سیرتین آمد.

خلاصه در میان اهل سنت هم انحرافی دانشم و داریم و اصولاً اهل سنت نسبت به ذریه رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله اطاعت دارند و دانشم. مایه‌اید این اهل سنت و برخی از تندروهای داعی نقل قائل شویم.

متناعی که در خصوص این موضوع نوشته‌اند متعدد است، علی بن محمد مدائنی اصلاً کتابی به نام مقتل الحسن نوشته است. محمود بن عثمان حلی (فتوای ۴۲۸ هجری قمری) به نام مقتل الحسن کتابی نوشته است. اهل سنت در این موضوع یک مذهبند نوشته‌اند، فرض کنید تا کزدهٔ انحرافی سبطن نبی عزیزی و طالب این است که آقای اهل سنت، نه، این عزیزی صاحب‌منطقه آن شخص متعصب، خودش هم سنی بود و روزگار او در صالحه روضه‌ای عبدالله خوله‌ای این را از کثیر نقل می‌کند و می‌گوید او خطیب زید سنی بود از شب جمعه مردم به شام می‌آمدند و در دمشق جازرو می‌کردند، تا این حد شروع می‌شد، خلاصه در روز جمعه‌ای که ایشان می‌خواستند بیاید مصادف با عاشورا باشد، ام به سیره رفت و از او خواستند مفادری راجع به عاشورا صحبت کنند. ابتدا یک سکتوت طریق معاداری داشت و بعد از جیب خودمشالی اخرج ساخت و در حالی که گریه می‌کرد این دو بیت را خواند:

لایذآن تره‌ای قیامه قاطم و فیصهاجم‌الحسن المظنم
و لیل لمن شفاعته حصانته و الضوری یوم القیامهٔ
پنج،
این را خواندند و او تمام صحبت به سخن گریستند و دیگر هیچ نگفت و در حالی که همچنان حق و حق گریه او ار امان نمی‌داد این سیرتین آمد.

خلاصه در میان اهل سنت هم انحرافی دانشم و داریم و اصولاً اهل سنت نسبت به ذریه رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله اطاعت دارند و دانشم. مایه‌اید این اهل سنت و برخی از تندروهای داعی نقل قائل شویم.

متناعی که در خصوص این موضوع نوشته‌اند متعدد است، علی بن محمد مدائنی اصلاً کتابی به نام مقتل الحسن نوشته است. محمود بن عثمان حلی (فتوای ۴۲۸ هجری قمری) به نام مقتل الحسن کتابی نوشته است. اهل سنت در این موضوع یک مذهبند نوشته‌اند، فرض کنید تا کزدهٔ انحرافی سبطن نبی عزیزی و طالب این است که آقای اهل سنت، نه، این عزیزی صاحب‌منطقه آن شخص متعصب، خودش هم سنی بود و روزگار او در صالحه روضه‌ای عبدالله خوله‌ای این را از کثیر نقل می‌کند و می‌گوید او خطیب زید سنی بود از شب جمعه مردم به شام می‌آمدند و در دمشق جازرو می‌کردند، تا این حد شروع می‌شد، خلاصه روز جمعه‌ای که ایشان می‌خواستند بیاید مصادف با عاشورا باشد، ام به سیره رفت و از او خواستند مفادری راجع به عاشورا صحبت کنند. ابتدا یک سکتوت طریق معاداری داشت و بعد از جیب خودمشالی اخرج ساخت و در حالی که گریه می‌کرد این دو بیت را خواند:

رتشند، در لحظه ورود، استقبال مردم مکه چگونه بود، بعد مسأله نامه نگاری ها و اینکه چرا حضرت پاسخ این نامه ها را نمی دادند، چرا جواب کوفی ها را نمی دادند، چرا آخیلی دیر جواب کوفی ها را دادند. و آن هم بعد از مشورت با آخرین سفراء، اما در مورد بصره بدون اینکه نامه ای از بصره بیاید، ایندأاً خود حضرت، بصره را مخاطب قرار دادند و برای آنها نامه نوشتند. در این باره بحث تحلیلی انجام شده و بعد از حضرت واقعاچ راه عمره تبدیل کردند تا این مسأله اصلاً از اشتباهات در تاریخ است. من نمی خواهم عمل امام علیه السلام را بر رفته عرضه کنم، خود عمل امام

علیه السلام چنین کاری انجام دادند و اصلاً تبدیل حج به عمره نبوده و از اول حضرت مشتم بودند. این با از نظر تاریخی و حدیثی و فقهی مورد بررسی قرار دادم و با مسأله اینکه چرا ایشان اصراً از شدت که با زن ها بیایند، گفته می‌شود که برای از شدنی بود، اما مکنه این نوده و مسأله گروگانگری بوده، چون بی همه ثاب کرده بودند که برای تثبیت حکومت خودشان تا این حد نیز جلو می‌روند که برای تحت فشار قرار دادن اشخاصی اهل و عیال او را به گروگان می‌گرفتند. این را ثابت کردم و در این مقطع و مقاطع دیگر، اولین شخصی از اشخاص چه خوب و چه بد، بیوگرافی او را مطرح کردم و سابقه او در گذشته را متعرض شده‌ام. مقطع دوم مربوط به حرکت امت است. در این دورانی که حضرت نئه فرمودند و به مکه آمدند و در تمام ماه رمضان آنجا بودند و بعد از ماه رمضان هم خیرها به تمام دنیا رسید که حضرت اعلام رخصی به حکومت نگردند، در ایام اسلامی به نحوی شد. در کوفه چه خبر بود، در بصره چه خبر بود، در حجاز چه خبر بود، در مکه و آن هم بصورتی به نظر می‌رسد، عکس العمل و حرکت دولت بود و آنجا ثابت کرده که حکومت پشت درهای بسته از همین قیل نخراکات ناشدند تا جاسوسی گذاری. از همین رئیس آنها، یزید، که با سر جان تمام گشت و

کتابتاریخ

مجموعه ۲۴ جلدی

دفتر انتشارات کمک آموزشی

بی‌تردید، حماسه عاشورا شگفت‌انگیزترین و عبرت‌آموزترین حادثهٔ آفرینش است. همهٔ حق‌جویان و مبارزان عالم وامدار این حماسه‌اند. حادثهٔ خونبار عاشورا، روشن‌ترین، در عین حال پیچیده‌ترین، عاشقانه‌ترین، سلسلوح‌ترین و بیجانگذازترین حواله‌ای است که در عالم واقع شده است.

برخی تاریخ‌نشانان ژرف‌نگر، عاشورا را مبدأ حقیقی تاریخ اسلام می‌دانند و معتقدند که اگر عاشورا نبود، از اسلام ناتب محمدی اثری باقی نمی‌ماند، لذا شناخت عاشورا یعنی شناخت اسلام ناب محمدی. بر این اساس دفتر انتشارات کمک آموزشی از سال ۱۳۳۶، پیش تحقیق جامعی را پیرامون شناخت شخصیت امام حسین(ع) او نهضت عاشورا آغاز کرد که تا به حال ۱۶ جلد از آن مجموعه ۲۴ جلدی منتشر شده است. هدف از این تحقیق، گردآوری و دسته‌بندی همه مطالبی است که از قدیم تاکنون دربارهٔ واقعه عاشورا در کتب و مقالات مختلف آمده است. تا به این ترتیب، نویسندگان این مجموعهٔ خطی بتوانند به آسانی و به‌طور مطلوب از آن استفاده کنند. این طرح ابتدا توسط آقایان حسین

چینی فروزان، سید مهدی شجاعی و مصطفی رحماندوست پی‌ریزی شد و آقای سید مهدی شجاعی نظارت بر این کار را برعهده گرفت. منابعی که از همان سال‌های آغاز کار گرد آمد، مجموعه‌ی کهنظیری را پدید آورد و زمینه‌های تحقیق را برای علاقه‌مندان بسیاری هموار کرد. زیر اسفغان با کنار هم قرار دادن متونی که در زیر هر عنوان گنجانده شده بود، بوضوح به موارد اضافه یا حذف شده و یا تئیراتی که با گذشت زمان در متون ایجاد شده است،

بی‌نی‌امی‌پردازند. در هر مجموعهٔ کتب‌نگاران با متون عربی آن‌شأنی گذاشتند. متون درخواستی آنها توسط محققان به فارسی ترجمه می‌شد و در اختیار آنان قرار می‌گرفت. رفته رفته استقبال نویسندگان و محققان مراکز فرهنگی برای استفاده از این پژوهش فزونی یافت و فکر انتشار و گسترده‌تر کردن محدودهٔ مطالبات روز نظر گرفت اشخاص و قرار دادن استادان سخن مانند جایگزینی این زبان به جای نعمان و نصب عمرو بن سعید در مدینه، تمام این تحرکات را به هر مقداری که در تاریخ پیدا کردم، در این مقطع سوم نقل کردم. بعد در مازن که حضرت در مکه بودند، از عراق کتیبه به ایشان ملحق شد. آن‌صبر و کوفه جطور، همه آنها را نقل کردم و ثابت کردم از مکه حتی یک نفر هم به امام علیه‌السلام ملحق نشد و این‌یکه در روز روشن و به طور علنی حضرت از مکه حرکت کردند، یک نفر هم از مکه با حضرت خارج نشد و این سابقه در مکه بوده، این‌مؤمنین هم که از حجاز به عراق آمدند فقط پنج نفر با حضرت آمدند که سه نفر از آنها از خویشان حضرت بودند، سابقه اهل مکه مشخص است که با اهل بیت میانه خوبی نداشتند. خلاصه این را عرضه کردم و باور نمی‌کردم که مورد عتاب و قبول ابا عبدالله الحسین علیه السلام قرار گیرد. ایشان بلافاصله مرا در عترب کردند و چهار دفعه به کربلا مشرف شد و بلاخره این کتاب مورد عتاب بزرگان قرار گرفت و در کتاب‌های ولایت و کتاب سال حوزه طرح مورد نظر قرار گرفت. من در سفرهای مختلف، به هر جا رفتم احساس کردم که این کتاب پیشانیی به آن مناطق رفته است. سفری که در مدینه بود، شیعیانی از قطیف و احصاء آمدند. سراغ این کتاب می‌گرفتند و حتی با یکی از آنها شوخی کردم. او گفت قسمت کتاب باهم مکنه، شما شصت ریال است، سه او گفت قسمت آن از مولف آن گران‌تر است و مؤلف آن ارزان‌تر از آن است. خلاصه از اطراف، نامه‌های زیادی به من رسید و تقدیرات زیادی شد.

اصول اهل سنت نسبت به ذریه رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌ و احترام وارند و داشتند

تصمیم‌گیری کرده‌ام بعد هم تعویض استادان و فرمانداران و اضافه کردن حقوق فرماندهان و بعد دستگیری‌ها که می‌گویند کمترین رقم آن در کوفه پانصد نفر است و چهار هزار و پانصد و در کوفه هراز هم گفته‌اند و همچنین شناسایی وزیر نظر گرفتن اشخاص و قرار دادن استادان سخن مانند جایگزینی این زبان به جای نعمان و نصب عمرو بن سعید در مدینه، تمام این تحرکات را به هر مقداری که در تاریخ پیدا کردم، در این مقطع سوم نقل کردم. بعد در مازن که حضرت در مکه بودند، از عراق کتیبه به ایشان ملحق شد. آن‌صبر و کوفه جطور، همه آنها را نقل کردم و ثابت کردم از مکه حتی یک نفر هم به امام علیه‌السلام ملحق نشد و این‌یکه در روز روشن و به طور علنی حضرت از مکه حرکت کردند، یک نفر هم از مکه با حضرت خارج نشد و این سابقه در مکه بوده، این‌مؤمنین هم که از حجاز به عراق آمدند فقط پنج نفر با حضرت آمدند که سه نفر از آنها از خویشان حضرت بودند، سابقه اهل مکه مشخص است که با اهل بیت میانه خوبی نداشتند. خلاصه این را عرضه کردم و باور نمی‌کردم که مورد عتاب و قبول ابا عبدالله الحسین علیه السلام قرار گیرد. ایشان بلافاصله مرا در عترب کردند و چهار دفعه به کربلا مشرف شد و بلاخره این کتاب مورد عتاب بزرگان قرار گرفت و در کتاب‌های ولایت و کتاب سال حوزه طرح مورد نظر قرار گرفت. من در سفرهای مختلف، به هر جا رفتم احساس کردم که این کتاب پیشانیی به آن مناطق رفته است. سفری که در مدینه بود، شیعیانی از قطیف و احصاء آمدند. سراغ این کتاب می‌گرفتند و حتی با یکی از آنها شوخی کردم. او گفت قسمت کتاب باهم مکنه، شما شصت ریال است، سه او گفت قسمت آن از مولف آن گران‌تر است و مؤلف آن ارزان‌تر از آن است. خلاصه از اطراف، نامه‌های زیادی به من رسید و تقدیرات زیادی شد.

سند خطی اطریز به ابوحنف از بزی و هشام بن محمد کلیلی و امثال آنان استناد شده است. در کتاب متون تاریخی در هم آمیخته شده و همه متن‌های مشابه تکرار شده‌اند. این امر باعث می‌شود که عبارت متون مشخص شود. اگر متن متأخری عیباً مانند مقدم بیان شده، برای جلوگیری از تکرار کتاب، متأخر با استفاده از رموزی (که در ادامه توضیح داده خواهیم شد) به متن مقدم ارجاع داده شده است. در ضمن به دلیل وجود برخی مشکلات، از کتاب‌های خطی استفاده نشده است.

منابع و مآخذ تشکیل دهنده این پژوهش پیش از ۲۵۰ عنوان است که از قرن اول هجری تاکنون را در می‌گیرد. برای تکمیل منابع و مآخذ این پژوهش، از کتابخانه‌های عمومی مجلس شورای اسلامی (۱) و دانشگاه تهران، دانشگاه الهیات دانشگاه تهران، ۴۲ دانشگاه قس رضوی، کتابخانه ملی، مؤسسه جهانی خدمات اسلامی، مرکز مدارک فرهنگی و سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش و پرورش و نیز کتابخانه‌های شخصی آیات عظام و حجج اسلام، مرحوم سید عبدالعزیز طباطبایی، مرحوم مرضی نجفی، محمدباقر محمودی، محمدطی جابودیان و محمدرضا جلالی حسینی استفاده شده است.

کتابون با استفاده از این پژوهش کتاب‌های از دیار حبیب، پدر عشق و پسر اسب و دوسواره، وای ششگنی، تا به آفتاب، دو دوست چون دو پاله، عموجان عباس، تا هزار بار مردن، شب اما آفتاب، نخل‌ها و یزیدها، زین‌شستر عشق، دو حلقه مروارید، قصر سعید و بریان، فرشگان منتشر شده است.

این مجموعه به دوریان عربی و فارسی است و برای استفاده خوانندگان فارسی زبان، متونی که به فارسی ترجمه شده و نیز کتاب‌هایی که زبان فارسی منتشر شده‌اند و مطالب ارزشمندی دربارهٔ سیدالشهدا(ع) دارند، گنجانده شده است. البته برای اینکه متون فارسی و عربی به سهولت قابل استفاده باشند، متون فارسی در پاروگی آمده است.

در این پژوهش، خاتم اکرم موسوی تحقیق

پیرامون تاریخ عاشورا، خاتم اعظم فارسی تحقیق

اصحاب سیدالشهدا(ع) و زینابی که در این واقعه همراه آن حضرت بودند و خاتم اعظم فخر تحقیق پیرامون سیره سیدالشهدا(ع) را برعهده داشته‌اند.

شادی شاد بلند از نای حق

محمود شاهرخی در بیان نگارش کتاب و وصف جلال امام حسین(ع) چنین می‌گوید:

…با این همه فرماترادی عشق نهبی می‌زند که این چه نومی‌ی و فریاد است، آن سلیمان جاهلی که در قصد غرض ارادت بدو داری، بحر بکران کرامت و آیت قدرت و رحمت است، از مور کثرت ماست که او ران ملخ به پیشگاه سلیمان به هدیه برده، او خود گاه است که پهای هدایا بر حسب مقدار هدیه کندند است.

کنتر از ذریه نه‌ای بست شومهروریز

تا به سر منزل خویش رسیدم
سرخ زلفان

آری زبان مدغم در وصف پیشوای عاشقان یکبار و مطهر جمال آفریدگار

می‌اناز مدغم در وصف جمال است اما به گفته عارف حقیقین عطار:

معلم هزار بار به روزی کند خوش

عشق محوش می‌کنند یک نفس مرا

لازم به ذکر است که این کتاب در ۲۳صفحه، در قطع رُقمی، به شمارگان ۲۲۰۰ نسخه و با قیمت ۶۰۰ تومان به بازار کتاب عرضه شده است.

کتاب تجلی جلال و جمال نوشته محمود شاهرخی (جنبه)، از مجموعه کتاب‌های

آبیات ایثار، کاری از مرکز آفرینش‌های امی حوزه هنری، توسط انتشارات

سوره مهر منتشر شد.

به گزارش روابط عمومی انتشارات سوره مهر، این کتاب در عناوینی

چون، وصف رخساره خورشید، فیض حضور، ایبه جلال، کیمیای مراد،

سفینه نجات و بی‌پرسی سعادت، فضائل و کمالات امام حسین علیه السلام

می‌پردازد که به گفته مؤلف:

بر آستان تو مشکلی توان رسیدن آری

در دعوی چه آیی؟ چنین آمده است، عزت و بزرگی از آن خلدست اما

برخی برگریدند و مغرب درگاه اویند و در عت و شکوه چنانند که در این

حاصلشان می‌توان به روشنی نظاره گرفت عزت خدایی بود و حسین علیه‌السلام مطهر کامل

این عزت است:

گرد آقدر ساخت میدان ظهور

مطهر آیت‌الله نور

در سخن شد آیت کنی حق

دوازدهم

امیر حسین شرف الدینی

امام حسین (ع) در منابع مکتوب، عنوان نخستین تخصصی است که در مراد ما در مشهد مقدس برگزار شد.در این نشست علمی جمعی از پژوهشگران نویسندگان و منتقدین کتاب به بررسی و تحلیل آثار نوشته شده درباره امام حسین (ع) پرداختند. آقایان و حجت‌الاسلام محمدالامیناباری،نویسنده کتابشناسی و منتقد علمی رذعی علام‌مؤدثی،نویسنده وپوهنگر اسلامی،محمد علی انصاری محقق و مؤلف،محمد تقی مؤلف،سید محمود طباطبائی مؤلف و مسؤول گروه،سید و تاریخ دار الحدیث و علی کریمی فردینی مؤلف و پژوهشگر علوم اسلامی در این نشست به اظهار نظر پرداختند.

محمد استقبالیاری:
موضوعی را که فکر می‌کنم برای این نشست مناسب باشد در قالب سه سؤال به اختصار بیان می‌کنم.محور اول تقسیم بندی آثار مکتوب پیرامون امام حسین از نظر زمانی است که به سه دسته،آثار مقله‌مان،آثار متأخران و آثار معاصران، تقسیم می‌نمایند تا در ضمن هاشتم را می‌شود باصالح آثار مقلدمان نام برد.از اثر هشت تاقرن سیزدهم را آثار متأخران نام ببریم.سده اخیر هم آثار معاصران بحث اول این است که نقاط قوت و ضعف این سه دسته آثار چیست؟کدام یک بر دیگری وجه به نظر لحاظ ورجحان دارد؟این می‌تواند یک سؤال باشد.سؤال دیگر این که دیدگاه مقلدمان و متأخران درباره امام حسین و عاشورا تقریباً نزدیک هم بوده است.اما در عصر حاضر یعنی قرن چهاردهم و قرن پانزدهم برزاشته‌ها و قرآنت‌های جدیدی از پیام آن حضرت می‌خوانیم.این تفاوت دید چیرا و چگونه به وجود آمده است؟ در حالی که اینجا همان منابع مقلدمان است که به دست متأخران رسیده و در صورتی که آنها بر داشت دیگری نکردند اما در عصر حاضر ماروداشتهای دیگری می‌کنیم.سؤال بعدی که شاید بد نباشد مطرح بشود این است که از میان قرآنت‌ها برداشتهای رایج از قیام امام حسین و نهضت عاشورا،کدام قرآنت یا برداشت درست‌تر و به واقع نزدیکتر است؟یا هدف آن حضرت را چه چیزهایی می‌توان برشود؟برخی در یک تقسیم بندی کلی که درستی آن بعضی دیگر است،گفته‌اند که یک پار ما یا نگاه عاطفی به قیام آن حضرت نگاه می‌کنیم یک پار یا نگاه سیاسی می‌گیریم.با هر یک از این دو نگاه اگر به قیام آن حضرت نگریسته بشود حاصل متفاوت به دست می‌آید.یک پار ممکن است ما به حسامه نگاه کنیم و یک پار ممکن است به تزلزلی نگاه کنیم و یک پار ممکن است یکی از اصلی بداییم.امروزه ما قیام امام حسین اصل را حسامه می‌دانیم ضمن این که عاشورا را آینهٔ خجسته و تزلزلی می‌دانیم.

کنته دیگری که باز هم مربوط به بحث امام حسین (ع) در منابع مکتوب است، به تألیفاتی مربوط می‌شود که امروزه به صورت علم‌الطوبی چاپ و نشر دینی ماراهم در بر گرفته و آن همان چاپ و نشر آثار اسحاق‌اصغرف درباره آن حضرت است که فراوان نوشته شده و می‌شود یعنی برخی به جای عمومی کردن قیام امام حسین یک مغفاری قیام آن حضرت را عوامانه یا عامیانه کرده‌اند.به نظر من در این مورد جدا باید تأمل کرد و این گونه آثار را از ویایی کرد که چطور است؟ و چطور می‌می‌شود جلویگری از این کارهای عامه پسند و بازاری و سطحی کرد و آخرین محوری که آقای ذرافت اشاره فرمودند این است که حالا به غیر امیرزوی (اگر درست باشد)ایسته‌های پژوهشی درباره امام حسین چیست؟

علی زبمی علام‌مؤدثی:
ایشه در مورد حضرت ابا عبدالله الحسین کتلهای زیاد و تحقیقات بسیاری انجام گرفته ولی یک چیزی که من می‌خوانم پیشنهاد بدهم و البته به صورت مستقل تدبیه ام، به آن توجه

شده باشد.مسأله امام حسین در منابع اهل سنت است، البته دوسه تا کتاب در این مورد به صورت تک‌نگاری نوشته شده مثل امام حسین در تاریخ دمشق،اما این است که به صورت مستقل یک کتابی مجموعه گفته‌های اهل سنت را که در منابع تاریخی اهل سنت یاد منابع عمومی اهل سنت،جمع کرده باشد.و به صورت یک سند و آنچه از طرف خود شیعه،وجود ندارد و به نظر من که اگر کسی یا مؤسسه‌ای بانی این قضایه بشود و آن چه اهل سنت از دیرباز درباره امام حسین در منابع مختلف خودشان نوشته‌اند، را جمع آوری و سپس تجزیه و تحلیل و بررسی شود کار مفید و ارزشمندی خواهد بود.این کار اگر صورت عملی به خود بگیرد و منابع جمع آوری شده به صورت تطبیقی نیز با هم مقایسه بشود و سپس با نظریات شیعه نیز مقایسه گردد، مجموعه ارزشمند خواهد شد.و اگر ما خودمان پیش قدم‌های خیلی بهتر است تا این که از اهل سنتن این کار را بکنند.

امام حسین (ع) در منابع مکتوب، عنوان نشست تخصصی است که در مراد ماه در مشهد مقدس برگزار شد

محمد صفی:
کنته‌ای که به ذهن من رسیده این است که در عصر حاضر یکی از منابعی که در تمدن اسلامی مطرح است نوشته‌های مستشرقان است که در اغلب موارد اسلامی مانند سیره پیامبر و البته مطرح شده است.از مواردی که مستشرقان در آنها قلم زده‌اند در رابطه با مؤذیع، نهضت سیدالشهدا و رابطه امام حسین و ایران است.از جمله نوشته‌های با عنوان امام حسین و ایران است که یک آلمانی (استلاکو فردینر) نگاشته و دیگر کتابی است که ماریین آلمانی نوشته با عنوان امام حسین، یکی هم الحوارج و الشیعه است که هنوز فارسی نشده و بخشی از آن در رابطه با شیعه و امام حسین است، آن چه در همه این موارد نقطه مشترک است این است که مستشرقان بیشتر از منابعی که از اهل سنت داشته‌اند،به این موضوع نگاه کرده‌اند. به نظر من نقد عمل مستشرقان یا منابعی که قابل تنقید یا تقیه شده در منابع اسلامی است، ضرورتی جدی است و این موضوع در نوشته‌های اندکی که در این

زمینه وجود دارد مثل آثار مرحوم دکتر شریعتی و مرحوم آقای داوود الهامی نیز بعضاً مورد توجه بوده است.به هر حال،نقد منابع مستشرقان زمینه‌ای است که نویسنده‌گان می‌توانند به آن مایلیت داشته باشند.

محمد علی انصاری:
کنته‌ای که بنده مدلت هاست جلب توجه کرده نسبت به امام حسین (ع) زندگی شخصی آن حضرت است و انعکاس این بخش از زندگی امام حسین (ع) در چگونگی اختیار همسره چه همسرانی از کجا اختیار کرده و چگونگی رفتار آن حضرت با فرزانشان و در کل زندگی آن حضرت،به نظر من اگر در این زمینه تحلیلی جدی صورت گیرد و بیشتر روی آن مطالعه بشود،نکات جالبی از گروشی که امام حسین به خانواده و اجتماع دارد به دست می‌آید.به عنوان مثال دروید دیدم که شخصی می‌آید خدمت حضرت و اعتراض می‌کند و می‌گوید این پرده‌های که تلاطمی و تنش را روشن است اینجا را چرا آویزان کرده‌اید؟ حضرت می‌فرماید که ما مهم زنهایمان را می‌دهیم و زنها را می‌برهای خودشان آنچه

ضعیف هستیم، من ابتدا اشکال را گفتم، حالا می‌خواهم یک کاری کنی که سیر تاریخی منابعی که ما داریم البته خیلی گنارابه نظر من ما می‌توانیم منابع را همان طوری که آقای استقبالیاری گفتند سه دسته کنیم ولی من فکر می‌کنم که ما دوده اول را اگر تا حدود صغیره هم ادامه بدهیم اشکالی ندارد.چند آن دوره‌ای که ما به عنوان منابع معتبر نام می‌بریم عمدتاً یک تک‌نگاری باشد،در همان منابع معتبر است مطالبی باشد که اشکال داشته باشد.اما در مجموع در حد کتلهای تاریخی و سیره نقلی به قول شده است، بنابراین،ما می‌توانیم روی منابع و مطالب در ایل قرن ده‌اگر مشکلی باشد،باشد.باید حساب کنیم به آن اعتماد کنیم،البته خود آنها درجه بندی خاصی خود را دارد. ما در زمینه امام حسین کتلهای موجود خود طوری ارتداد مفید،اسباب الکتاب و مثل شرح را در ردیف درجه یک حساب می‌کنیم.باین که قدمت باقی دارد ولی متأخر از طبری باید حساب کنیم.لحرف سید این طلوسری جز،کتلهای درجه دو می‌شوند.سبب به طری و ایشاد یعنی تر حساب می‌کنیم.لحرف هم خیلی از حرفهایش را از شرح گرفته،مقصود خوارزمی هم همین طور از شرح گرفته.بنابراین آنها را سه کتلهایی می‌گیریم که نقلی به قول می‌کنیم و آنها بیشتر جنبه تاریخی دارند.البته قطعاً اگر نویسنده سنی بوده باشد،سبب تأثیری داشته ولی بیشتر مطالب تاریخی را آورده‌اند.کنز نظریات خودشان را درجالت دادند و امرحله دوم از زمان صفویه شروع می‌شود. همان ارایل تقریباً همه‌شان را روی کار آلمان صفویه کتاب روشه الشهدا،تألیف می‌شود.آن را سنی توئیم.گویم سبب به سبب صفویه به وجود آمده ولی با اختلافات صفویه هم جوریده است،ماز ارایل قرن دهم می‌نیمیم که شروع می‌شود یک سری کتلهای با یک ریورد خاصی،با یک رویکردی که هر چه بیشتر نگاه عاطفی به وقایع کریلا دارد.شاید از روح می‌شود و هر بخشی که عاطفه را لگنیزتر است بیشتر روی آن مانور داده می‌شود.کتلهای این دوره شخصیتی دارند،با یکی همان به شدت عاطفی کردن است،حتی به قیمت این که ممکن است گاهی شأن امام اهل بیت زیر سؤال برود ولی هر چه بترنند این روح عاطفی را بیشتر تحریک کنند.ارادی ندارند.اساسی کتلهایی هم که در این دوران هست همه اش بکاه و حزن و این طور چیزهاست.

ویکی دوم، شکل داستانیسرای به تقبیه دادن است که شاید از خود مؤلفین آنها هم می‌رسیدی مشکلائی که در فرهنگ مکتوب دینی مان و کلاً در نمایش گونه و داستانیسرای می موضوعی بپردازیم ولی خیلی وقت‌ها همین‌ها جنبه تخریبی پیدا کرده و برخی از آنها به صورت داستانیسرای گفته‌اند.نقلی قبول شده است.سرفه‌های زیادی که در منابع معتبرین قیوت ولی معرفات اینها خیلی زیاد شده،خیلی خوبهاست که اصلاً وجود ندارد و این کتلهای و نقلی‌هاست که حدی نیستند که ما گوئیم اصلاً کتلهای قدیمی در اختیارمان بوده‌ند.خودشان ادعا کرده‌اند.به آن وزن و اعتبار را از نظر محققین دارد. که گوئیم اگر کتلهای قبلی مثلاً ۹ قرن بعد از حدیث کریلا باشد،حالا این یک حرفی را زده،شاید مدعیان داشته اند.دوست قلبی ما،بزرده،اصلاً چنین احتمال نیست این افراد نوشته است. یکی دیگر رویزهایی این کتلهای حرفهایی است که در آنها زده شده که گویند،اش اصلاً معلوم نیست و بیباید چقدر حرف زده،چقدر ادعا،بگذر حرف را به اهل بیت نسبت داده، در حالی که اصلاً معلوم نیست از چه منبعی گرفته و به احتمال زیاد خیلی از منابع اینجا همان فرهنگ شفاهی موجود بوده و همان آسان الراضطین یعنی اینها چیزهایی را از مرثیه خوانها

روزگار **وَرُو** **وَرُو**
عظم وارگانگی
مظفر سالاری

به نظر شما در شناخت امام حسین(ع) و تألیف آثار مفید درباره اش برای کودکان و نوجوانان چه مجموعه‌هایی باید مورد توجه قرار گیرد؟

زندگی آن حضرت به چهار دوره تقسیم می‌شود:
۱. روزگار پس از پیامبر تا شهادت پدرشان
۳.در زمان امام حسین(ع)
۴.از آغاز امامت خودشان تا شهادت،به دلیل ویژگی‌های منحصر به فردی که شهادت ایشان دارد،ویکیه در واقعه عاشورا در زمان و مکان واحدی با جسمی مترکم از جسمانه و تراژدی وواجه هستم طبعاً قسمت بابانی از دوره چهارم زندگی سیدالشهدا(ع)امورد توجه بیشتری قرار گرفته است.شکی نیست که مسأله مرتبط با شهادت ایشان از اهمیت والایی برخوردار است. اگر زندگی حسین به علی(ع) را به درختی تشبیه کنیم، شهادت وی به میزه میوه آن درخت است. همانطور که بدون یک درخت،میوه‌ای به ثمر نمی‌رسد،بدون معرفت نسبت به دوره‌های مختلف زندگی امام حسین(ع)، شناختی مطلوب از نهفت ایشان به دست نمی‌آید پس نخست باید دانیم که سلسله حیات آن نهفت ملاذکار و نگر گذار چه کسی است.در مرحله دوم،دیلووضع اجتماعی و سیاسی آن روزگار را بیانشسیم.باید مردم آن دوره را شناسایی کنیم.مردم در دوره امام حسین(ع)اموجوبانی خلق الساعه بودند،برای شناخت آنها باید از دوره جاهلیت آغاز کرد و به زمان بعثت رسول (صلی‌الله) که یک نقطه عطف بزرگ است،رسید و همین طردوره‌های بعدی را بررسی کرد.پایه زمان نهفت حسینی تبیین،تغییراتی که به برکت پیامبر در زندگی مردم ایجاد شد، و اعتقادات و عادات و منجزهای آنها را درگورن ساخت و سپس از پیامبر درباره مسیر ترویج در پیش گرفت و به جاهلیت عودت یافت.باید مطالعه شود. محور ضروری دیگری که باید پژوهش شود،شخصیت و زندگی زمامداران از پیامبر تا خدایر بنسند زمامداری لم می‌دهد و کوچکترین شیعتی به پیامبر وزمامداری آن حضرت ندارد.درد دیگر که بر فرآیند تاریخ عاشورا یو تأثیر نوده است، موضوع جهان‌گشایی و تشکیل امپراتوری اسلام است که ثروت و

قدرت فراوانی به همراه آورد.باعت شد زمامداریاتی چون معاویه ویزید از اسلام و مردم ناصبه بگیرند و مدلی از جلال و شکوه دربار پادشاهان ایران روم را برگزینند و از فرهنگ‌های غیراسلامی متاثر شوند.محورثالثی‌توجه دیگر تعریف دین و دنیا و ترمیم رابطه متفلل آن دو است و تأثیری که بر کلنگیری می‌گذارد.دوره پیامبر اگر دوره دین محوری است در روزگار یزید به دنیا محوری بر می‌خوریم.چگونه چنین تغییری به صورت خنده و گام به گام محقق شده و ارزش‌ها منحل گشته است؟پس از آنشایی باین پیش زمینه‌ها نگاه می‌کنیم درایم که امام حسین(ع)در چه نقطه تاریخی به سر می‌برد و به عنوان پیشوای دینی متعوی مردم و حامی ارزش‌های اسلامی، چه استراژی و تاکتیکی را اقلش د

از همه این محورها می‌توان برای نوجوان سخن گفت،متناظراین متاسب وولیسنه مصومین اس‌ان‌هایی کامل و محبوب هستند.این کامل و محبوبی‌باید به کودکان و نوجوانان منتقل شود.آنها ظرفیت فهم آن را دارند.به شرط آنکه نویسنده مجرب،به ابر و هنر باشد،یا رعایت به شناخت مطلق‌ی که از محدوده روایی،عاطفی و تجربی مخاطبانش دارد،حلق را به همان سوختن سادش‌ان انتقال دهد.موالی را که برای شناخت علمی و اهیری رخ نمی‌آید کنار بزند. در آن صورت می‌توان ادیب‌وریکه در آن نشر از مخاطبان توند از حیات و شهادت‌نامه درس بگیرد.شرایط زمانی و مکانی خود را زمین تحلیل کنند.

معیارهای نگارش درباره امام حسین(ع) در آثار کودک و نوجوان از دید شما چیست؟

می‌گویند در یک ترجمه موفق، مترجم باید سه چیز را خوب بیانشد:
۱.زبان مبدأ
۲.زبان مقصد
۳.مخاطبی که قرار است از آن ترجمه استفاده کند.در اینجا نیز نویسنده با سه فاکتور روبه رو است:
۱. آشنایی با محتوایی که قصد دارد آن را انتقال دهد که همان شناخت امام حسین(ع) است.
در پاسخ به سؤال اول در این باره صحبت شد.
۲. به مدیانی که نویسنده به آنها آدرس داده است. بر سبند.
۳. شیوه‌ای که برای انتقال محتوای نظر گرفته می‌شود که شعر،داستان، تصویر،نمایش و…است.
۳.مخاطبی که قرار است از این محصول بهره ببرد. این سه فاکتور را

کتاب

در عزایت آسمان نبیلی قیاست

«در عزایت آسمان نبلی قیاست»، مؤلف مهدی الماسی، انتشارات کانون پرورش و فکری کودکان و نوجوانان، چاپ ۱۳۸۲، ۱۲۸ صفحه.

اینکه کتاب که ویژه جوانان است به بررسی سوگوارای‌های حسینی در ایران، مرثیه، نوحه و موسیقی، ادبیات عاشورایی در کشورهای مسلمان می‌پردازد که همراه با توضیح هر کدام از این موضوع‌ها مؤلف اشعاری را نیز ضمیمه متن کرده است. مؤلف سعی کرده است که با بررسی کتاب نبی‌تبی مستند به ارائه تعریفی قابل قبول و تاریخی از عزاداری و ادبیات عاشورایی بپردازد و در بخشی از کتاب چنین می‌نویسد:نخست، دسته‌های سوگوار، دسته‌هایی بودند که به آرامی از پیش چشم تماشاگران می‌گذشتند و به سینه زنی و زنجیرزنی و گویدن سنج و مانند آنها می‌پراختند. این دسته‌ها علم‌هایی را با خود حمل می‌کردند و با همسرایی در خوانند و نوحه‌ماجرای کرپلا را برای مردم باز می‌گفتند.رفته رفته آوازهای دسته جمعی کمتر شد. در همین زمان بود که چند واقعه‌خوان یا همرامی سنج و طبل ماجرای کرپلا در جای مشخصی بازمی‌می‌کردند.

اما در طی کتاب آنچه خود را نمایان می‌سازد تلاش مؤلف برای نشان دادن واقعه کرپلا به عنوان واقعه‌ای بدون مرز و تعلقات شخص و جمعی خاص است و شاهد این مسأله را برگزاری مراسم عزاداری در دیگر کشورهای داند و با تصدیق حرف حق امام حسین از سوی افرادی ایرانی و شیعی مذهب نیستند. این کتاب می‌تواند منبع مناسبی برای انتخاب نوحه‌خوانان جوان باشد.کسانی که در بی بافتن اشعاری هستند که دارای استناد تاریخی محکمند هستند همچنین برای نوحه‌سرایی‌ایی که علاقه‌مند به شناسایی ساختار و ریتم نو هستند، نوحه‌سراییانی که شیوه‌های شاعران پیشین در نوحه‌سرایی و آگاهی از تجربیات آنها در خلق اینگونه شعر ی برایشان از اهمیت خاصی برخوردار است. در نهایت می‌توان گفت که این کتاب به دلیل بهره جستن از ۳۹ منبع تاریخی و معاصر درباره عاشورا کتابی پژوهشی و قابل اعتماد برای جوانان علاقه‌مند به این حوزه است.

مظفر سالاری متولد اسفند ۱۳۲۱ در شهر یزد است وی از دوم دبستان عضو کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بوده است و از سال ۲۷ همرا با شرکت در کلاس‌های ادبی هنری دفتر تبلیغات، اداره کتابخانه ادبی آنجا را پذیرفت. از سال ۷۱ همکاری اش را به عنوان مسؤول داستان یا مجله بچه‌ها آغاز کرد و دو سال بعد با همین عنوان با مجله یونیک نیز همراه شد. سه سال پایا در زمینه نقد کودکی و نوجوان از سوی جشنواره مطبوعات کانون پرگزیده شده و از سال ۶۹ داستان‌نویسی و فیلم‌نامه‌نویسی تدریس کرده است.در سال ۷۶ مجموعه داستان وی با نام «بزر سایه درختان نوت» که توسط کانون پرورش فکری به چاپ رسیده بود از سوی کانون، کتاب شد و در سال ۷۹ به معاونت فرهنگی هنری دفتر تبلیغات منصوب شد.

سالاری در همین کنگره شعر و قصه غلاب، اردیبهشت ۸۳، به دلیل خدمات فرهنگی و تولید و تدریس داستان طی سال‌ها، برگزیده ویژه شناخته شد. رمان «تیمبی در حله» وی از سال ۸۳ با معرفی از سوی شورای فرهنگ عمومی و حکم وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان عضو هیأت نظارت بر کتاب کودکی و نوجوان در تعیین آیین‌نامه نظارت همکاری داشته است. نخستین جلد از مجموعه «داستان‌نویسی قدم به قدم» با عنوان گشایش داستان در سال ۸۳ از او به چاپ رسیده است.مظفر سالاری سردیر قلمنامه هنری «آفرینه» نیز هست. یای وی از مجموعه‌ای مورد توجه برای تألیفات مربوط به امام حسین(ع) در بخش کودک و نوجوان، معیارهای آن و ارزیابی‌اش در این باره صحبت کرده‌ایم.

گفت و گو با مظفر سالاری، منتقد و نویسنده کودک و نوجوان

در منابع کودک و نوجوان

می‌توانیم به اختصار پیام رساله و گزیده‌هایم را بخوانیم
منشی برای این فاکتورهای سه گانه سبزم ناگزیر باید منشی منشایی اصلاح باشد.این ناگفته‌ها در رویه‌های آن از نظر من این سه زاویه را اهمیت یسکان برخوردار است.نگارش درباره امام حسین(ع) برای کودکان و نوجوانان همانند خیابانی است که در دو طرف به دو میدان بزرگ منتهی

نویسنده کودک و نوجوان که می‌خواهد درباره موضوعات دینی بنویسد به سراغ یکی از اشاق ترین کارهای زمانه رفته است.

می‌شود. در یک طرف، محتوایی والا قرار دارد که امام حسین(ع) است و در طرف دیگری کودکان و نوجوانان چشم به راه ایستاده‌اند و نگاهشان به‌گراگنده است که قصد دارد محورا را با امانتداری و صداقت به آنها برساند. معیار اصلی برای نگارش آن است که کودکان و نوجوانان را علاقه‌مند کند. و روزگاری خود، این خیابان را می‌کنند و به مدیانی که نویسنده به آنها آدرس داده است. بر سبند.
ارزیابی شما از آثاری که در این باره برای کودکان و نوجوانان پدید آمده است، چیست؟
با تأسف باید گفت عمده آثاری که پدید آمده است

مثالت‌هایی مختلف اصلاح‌هستند که نمی‌تواند بر روی قاعده‌شان بایستند.عده‌ای امام حسین(ع) را نمی‌شناسند تعدادی از رساله مورد استفاده‌شان چیز زیادی نمی‌دانند گروهی هم مخاطب را کم کرده‌اند. را می‌داند خوششان نوبشته‌اند. نویسنده‌ای که می‌خواهد مثلا برای درباره امام حسین(ع) برای نوجوان بنویسد،باید از سه منبع چیزی بخواند شده باشد:با تیراندازی مثلا کاروان خلیج کندی باید از پیشروان همین رمانی شناسد و طبقه‌بندی شده‌ها در و امام حسین(ع) و زمان مکانی که در آن می‌زیسته‌است بخورد و بداند من چنین منبعی را نمی‌شناسد و بچیدمی دلم بدون آن، اثری ندیاست خلق شود.
**نویسنده‌ها در ایستادگی و علاقه‌رهم‌نویریدهای است که تربیت‌شده است. غریبه‌ها نشدند. راهم‌نویریدها هم به کار برده‌باشند. در اینجا نهایتا تفننی فعالیت نمی‌کنند، به کار بردن درست و پوسته تنوخی که از راه داستان‌نویسی است ضروری است. شغف عده‌ای که در این بخش وجود دارد، نوشتن از روی صرف غروره‌است. هر چند نوری‌های است که تربیت‌شده است. غریبه‌ها نشدند. راهم‌نویریدهای است و می‌خواهد راحت‌ترین راه را برای آزمایش یکبود و لذت‌محان نیل از حد دهد. که نویسنده میوه دانستنش را به بخنگی برساند. شغف‌های دیگر هم دیده می‌شود. مانند: دانش‌نویسی، بازی‌رسمی به معنای معنی آن اوبو و کبیر نویسی یا همان بازی با کلمات مجازا بستن، با موضوع و محور ادگیر نوبتند. رونق نوشتن نقد درباره‌اند و سازنده‌هایین یون استنادده‌های بدیش کتاب و داند محوز و…
نویسنده کودک و نوجوان باید کودک و نوجوان را بشناسد و با شناختن ویژگی‌ها ن آن بده‌بازهای مخاطب شناسیک یک نویسنده امر غیره سازند. ملائکی از پارامترهای اساسی آن است که چگونه علاقه‌مخاطب را نشت به چیزی که ضرور باید باشد. بگذرد. در این مسیر هم تربیت فوق و اشتعایی مخاطب مهم است. و هم مهارت نویسنده در آشنی، در رغبت و رنگبری و جلالت داستان‌های ترجمه شده در قیاس با داستان‌های باقیی از همین جانتانلی می‌شود.**

به نظر من نویسنده کودک و نوجوان که می‌خواهد درباره موضوعات دینی بنویسد به سراغ یکی از اشاق‌ترین کارهای زمانه رفته‌است. نفس نویسدگی کار سخت‌است و چخوف می‌گوید قلم در خون خود زدن است. زمانی که بتوانیم محتوایی سنگین و ضروری را بر آن کار کنیم و انتظار هم داشته باشیم که اثری شیرین، ساده، جذاب و سازنده خلق شود، کار تا سرحد نامسکن بودن سر بر می‌کشد و گریزهایی نشان می‌دهد.

در پایان متذکر این نکته می‌شوم که ضعف ما در نشر و توزیع کتاب، روی دیگری است که عدم کامیابی نوشتن را باید به چشم یک حرف تخصصی و دشوار نگریست. اگر در نشر و توزیع موفق باشیم، حرفه نوشتن و ملامت حرفه‌های مرتبط با آن، آسیب‌پذیر خواهد بود. نیازمندی نویسنده‌توند از نظر حرفه و معیشت، احساسی است و آراش، کند. آثاری تاغض الخلقه و رشد یافته متولد شود. اما هغه‌شناختند که آثاری کلی و مادکار تولید شود تا مخاطبانی با مطالعه آغش کنند و بازار نشر و توزیع کتاب و ترقی بگیرد. فراموش نکنیم که رابطه متفلل است. تا بازار نشر و توزیع حمایت نشود گذرش کمی و کیفی پیداکنند. نویسنده‌گان حرفه خود را جدی نمی‌گیرند و از روی شناورگی و باغبن می‌نویسند و بیچاره مخاطبان کودک و نوجوان که در این میان هیچجان سرشان بی‌کلام خواهد ماند.

کتابشناسی کاتب‌شناسی‌ها

کتابشناسی کاتب‌شناسی‌های امام حسین را فرهم کند. در آثار بی‌شمار است که مدائنه به کاتب‌شناسی امام حسین مشتمل شده است. اما به هفتاد کاتب‌شناسی مست یافت و هر یک شنبه‌یازده در شگفت شد. در این رساله هفتاد کاتب‌شناسی درباره امام حسین، معرفی توصیفی شده است. این کاتب‌شناسی‌ها، کتاب و یک بخش از کتاب و مقاله است. اغلب کاتب‌شناسیها بیقراییم که اغلب کاتب‌شناسیها، بیاسمان و ناروشند و ناقص است. کاتب‌شناسی امام حسین، از آن عبدالعجاز رباعی است که در ضمن کتاب مجمع نا کتب عن الرسول و اهل البیت صلوات الله عليهم جاب شده و در آن ۳۱۵ کاتب و مقاله معرفی گردیده

۵. امینی، محمدهادی، الموفون فی الامام الحسین وایوته المقدمه، المدلل سال اول، شماره ۱۶، ۱۳۸۶، ص ۱۹-۲۱. برخی از نویسندگان در باره امام حسین(ع) و آثارشان معرفی شده‌اند. ۶. امینی، محمد امین، اهتمام العلماء بتالیف کتاب مقتل الحسین علیه السلام، چاپ شده در کتاب محمد رضا طوسی نجفی، مقتل الامام الحسین علیه السلام، تصحیح محمد امین امینی، چاپ اول، قم، مؤسسه مجید، ۱۳۸۳، ص ۹-۱۰، وزیری. از پیش از یکصد تن از دانشوران و عنوان کاتبین در باره امام حسین(ع) یاد شده است. ۷. انصاری قمی ناصرالمدین، کاتب‌شناسی زیارت عاشورا، علوم حدیث، سال هفتم، شماره اول، بهار ۱۳۸۱، ص ۱۹۵-۱۸۱. دهها کتاب در شرح زیارت عاشورا، به عربی و فارسی وارد، معرفی شده است. ۸. ایرانی قمی، اکبر (به کوشش «اصحاب امام حسین(ع)» و سایر شهدای کربلا، چاپ شده در کتاب فهرست موضوعی زیارت، احمدی ساج شرح سال پیامبران، نامه انهار(ع)، انتشارات، مساجد و موجود در کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی(قده)، چاپ

اول، قم، کتابخانه آیت الله مرعشی، ۱۳۷۱، ص ۱۰۱، ص ۲۸۶-۲۹۰، وزیری. پنجاه کتاب چاپی در باره باتران کربلا، که در کتابخانه آیت الله مرعشی موجود است، معرفی شده است. ۱۱. ایزدیه، عباس یابری رسول جعفریان، احسنی در باب صلوات عاشورا شناسی، چاپ شده در کتاب معارف آموزش دفتر تبلیغات اسلامی (گردآورده)، ره نوشته انوار نیان (دیزه محرم)، چاپ اول، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵، ص ۲۱۳-۲۲۰، وزیری. شامل معرفی سی کتاب درباره امام حسین(ع) است. اغلب کاتب‌های معرفی شده جدید است و مشخصات کاتب‌شناسی آنها نیامده و به توصیف آنها پرداخته نشده و تنها به ذکر نام کتاب و نویسنده اقتصار گردیده است. ۱۲. براتی، عبدالملکی، دوه کتاب عاشورایی، فرهنگ کور، سال هجدهم، شماره ۵۱، بهار ۱۳۸۱، ص ۱۲۴-۱۲۰. ده کتاب در باره عاشورا، معرفی توصیفی شده است. ۱۳. استاذ، جمعه، قام جاریده، پس از پنجاه سال، فرهنگ عاشورا، کاتب‌شناسی تاریخی امام حسین(ع) ۱۳. پروین زاده، شهلا، «گردیده کاتب‌شناسی نهفت حسینی»، اثر عاشورایی، «کیهان فرهنگی»، سال نوزدهم، شماره ۱۹۷، اسفند ۱۳۸۱، ص ۱۸-۲۷. هفتاد و دو کتاب در باره امام حسین(ع) معرفی شده است. ۱۴. پژوهشکده باقر العلوم(ع) کاتب‌نامه امام حسین علیه السلام، فتوحی، قم، پژوهشکده باقر العلوم(ع)، ۱۳۷۱، ص ۴۶۴-۴۳۳، فتوحی. شامل معرفی کاتب‌شناسی‌ها، کتاب‌های فارسی چاپ شده در باره امام حسین(ع) و یازدهان است. در بخش اول حدود هشتاد کتاب مستقل معرفی شده و در بخش دوم به متغلب برخی از کاتب‌ها اشاره گردیده است. در معرفی کاتب‌ها فقط به عنوان کتاب، نام نویسنده و ناشر اقتصار شده است. ۱۵. پژوهشکده باقر العلوم علیه السلام، کاتب‌نامه

عاشورا، فتوحی، قم، پژوهشکده باقر العلوم علیه السلام، بی تا، ۳۰۰، فتوحی. دیوبند و سی و پنج کتاب و مجله درباره امام حسین و عاشورا معرفی شده است. برخی آثار، مکرر معرفی شده و برخی دیگر خارج از موضوع است و تنها چند صفحه آن به موضوع کاتب‌شناسی اختصاص دارد. در معرفی کاتب‌ها فقط به عنوان کتاب، نام نویسنده و ناشر اقتصار شده است. ۱۶. پژوهشکده باقر العلوم علیه السلام، مجرم فتوحی، قم، پژوهشکده باقر العلوم علیه السلام، بی تا، ۲۲۰، فتوحی. هفتاد و سه کتاب و مجله در باره امام حسین(ع) و مجرم معرفی شده است. برخی آثار یکسره خارج از موضوع است. در معرفی کاتب‌ها فقط به عنوان کتاب، نام نویسنده و ناشر اقتصار شده است. ۱۷. تیریزیان (حسین)، فارس، «اول من کتب المغفل افقی زمن السید ابن طاووس»، چاپ شده در کتاب رضی الدین ابی القاسم علی بن موسی بن جعفر بن طاووس، الملهوف علی قلی القفوق، تصحیح و مقدمه فارس تیریزیان (حسین)، چاپ اول، (قم) دارالاسود، ۱۳۷۴، ص ۲۱۶-۲۰۶، وزیری. سی و دو کتاب مقل تا پیش از کتاب ابن طاووس معرفی شده است. ۱۸. تقیان، لاله و جمشید کایفر، «کاتب‌شناسی تعزیه»، فصلنامه نثار، بهار ۱۳۷۰، ص ۲۶۵-۳۱۰. اصل این مقاله را، که به نظر می‌رسد شامل معرفی آثار متعددی درباره تعزیه باشد، نگارنده این دستور ملاحظه نکرد. مشخصات آن در کتاب فهرست مقالات فارسی در زمینه تحقیقات ایرانی، از ایرج افشار (چاپ اول، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۱، ج ۵، ص ۳۲۵، آمده است. ۱۹. جعفریان، رسول، «درباره منابع تاریخ عاشورا»، چاپ شده در کتاب تأملی در نهفت عاشورا، چاپ اول، قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۱، ص ۱۳-۳۸. شامل گزارشی است از منابع تاریخ عاشورا و در آن از مقل ابوحنف، محمدبن سعه، بلاذری، دینوری و دیگران سخن رفته است.

۲۰. اسفند ۱۳۸۱ (ص ۹۷-۱۰۰، «آینه پژوهش (سال دوازدهم، شماره ۵، ۶-۴، اسفند ۱۳۸۰)، ص ۲۱-۲۲. نیز چاپ شده است. ۲۱. چلکوری، سید علی، «کاتب‌شناسی»، چاپ شده در کتاب تعزیه، نمایش و تئاتر، ترجمه ایران، آفران جلد، تعزیه، هنر میهنی و پیشرو ایران، ترجمه داوود حسینی، چاپ اول، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۷-۳۶۵، ص ۳۸۷. کاتب‌ها و مقالات متعددی در باره تعزیه، که اغلب آنها به زبان انگلیسی و فرانسوی است، معرفی شده است.

۲۲. حاج سید حرادی، سید کمال، «فهرست کاتب‌های منتشر شده در باره باقر و سید مذهب شیعه»، چاپ شده در کتاب فهرست‌نامه ایرادات و شبهات علیه شیعیان در هند و پاکستان، یادداشت احمد مسجد جامع، تهیه شده در مرکز پژوهشی و ارتباطی اسلام و ایران، چاپ اول، [تهران] معاونت پژوهشی و آموزشی وزارت اسلامی، ۱۳۷۵، ص ۱۳۷-۱۳۷، وزیری. بیست و هفت کتاب در در عزاداری و برپایی تعزیه در زمان اردوست و در هندوستان و پاکستان منتشر شده است.

۲۳. حاج سید حرادی، سید کمال، «کاتب‌ها کربلا»، چاپ شده در کتاب فهرست‌نامه ایرادات و شبهات علیه شیعیان در هند و پاکستان، یادداشت احمد مسجد جامع، تهیه شده در مرکز پژوهشی و ارتباطی اسلام و ایران، چاپ اول، [تهران] معاونت پژوهشی و آموزشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۵، ص ۶۲-۶۲، وزیری. نه کتاب در رد قیام امام حسین(ع) معرفی شده است. این کاتب‌ها به زبان اردوست و در هندوستان و پاکستان منتشر شده است.

۲۴. حاجی ابوالحسن، عبدالعزیز و محمدتوری، انکاهی به عاشورا، پژوهی در غرب، کاتب‌های اسلامی سال اول، شماره سوم، زمستان ۱۳۷۹، ص ۵۱-۶۰. در این مقاله به معرفی آثاری در باره عاشورا پرداخته شده که پژوهشگران غربی نوشته‌اند. این آثار، شامل کتاب و مقاله است.

۲۵. حبیبی، باسیل، سلمان، «کاتب‌شناسی مقال»، رسالت، سال هجدهم، شماره ۱۸، اسفند ۱۳۸۱، ص ۳۰. در سال هجدهم، شماره ۱۸، اسفند ۱۳۸۱، ص ۱۱. یکصد و دوازده کتاب عربی و فارسی درباره امام حسین(ع) معرفی شده است. ۲۶. حبیبی، سلمان، «کاتب‌شناسی اندیشه سیاسی عاشورا»، نمایه توصیفی، ۵۰ کتاب و رویکردهای سیاسی عاشورا، حکومت اسلامی، سال هشتم، شماره اول، بهار ۱۳۸۲، ص ۲۵۳-۲۸۸. پنجاه کتاب در باره امام حسین(ع) که در آن با رویکردهای سیاسی به قیام آن حضرت نگریسته شده، معرفی گردیده است.

۲۷. حبیبی، سلمان، «کاتب‌شناسی توصیف امام حسین علیه السلام»، چاپ اول، قم، مرکز پژوهش‌های بخش اول تا پنجم این اثر، شامل معرفی توصیفی کاتب‌ها در موضوعات ذیل است: بعد سیاسی عاشورا، زندگانی و فضایل قبل است، مقلها و آثار منظم موضوعات گوناگون، فرزندان و یاران امام، بخش ششم مشتمل بر فهرست بیش از هزار مقاله در باره امام حسین(ع) است.

۲۸. حبیبی، سلمان، «ماجدشناسی عزت و افتخار حسینی»، رواق اندیشه، سال دوم، شماره ۱۱، آبان ۱۳۸۱، ص ۵۵-۵۰.

۲۹. حبیبی، تحفقی (گردآوری و تنظیم)، کاتب‌شناسی امام حسین علیه السلام، چاپ اول، [تهران] مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، ۱۳۷۴، ص ۱۰۸، وزیری. که در این کاتب‌شناسی، که توصیفی نیست، نزدیک به

تالیفات اسلامی، ۱۳۷۵.ص ۸۸-۱۰۲.وزیری، ثورده کتاب در باره امام حسین(ع)واغشورا معرفی توصیفی شده است.نزدیک به همه کتابها به زبان فارسی و از نویسندگان معاصر است.
عاشوراء، چاپ شده در کتاب میرزا ابوالفضل طبریزی، فضاء الصدور فی شرح زیارت العاشور، طبریز محمدحسین حسینی (سرازی)، تصحیح سید علی محمد لطیفی، چاپ سوم، آقامصحح کتاب، ۱۳۷۰، ج ۱، ص ۲۱۸-۲۲۲.وزیری، سید علی، یک کتاب چاپ نشده و چهارده کتاب چاپ شده در باره زیارت عاشورا معرفی شده است.

۶۵ نجفی، سید محمدباقر، احسن بن علی، چاپ شده در کتاب دین نامه‌های ایران: کتابشناسی موضوعی کتابهای دینی ایران، کllen، آکادمی علمی اسلامی، ۱۹۸۷، ص ۳۲۹-۳۳۹.وزیری، حسین(ع) معرفی شده است. پس از آن ذیل عنوان درینستد علی و عباس بن علی و ابرارآن حسین بن علی (ص ۳۳۳-۳۳۱)، در حدود سی کتاب دیگر در باره این سه موضوع معرفی شده است.

۶۶ نگاهي به برخی از مقالات، حوزه، سال هفتاد، شماره سوم، شماره چهار، ۳۹. مراد و شهزبور، ۱۸۵-۱۹۸.

یازده کتاب تاریخی معرفی توصیفی شده که از میان آنها فقط چهاربار دواز امام حسین(ع)است؛ ووقعه الطلف ابومحمّد، مقتل الحسین خوارزمی، الفهرست سید بن طاووس، نفس المہموم شیخ عباس قمی.

۶۷ ثوری، محمد، منابع اولیه تاریخی در باره امام حسین(ع) واعشورا، آذکتابهای اسلامی، سال اول، شماره سوم، زمستان ۱۳۷۳، ص ۹۵-۹۸.
۶۸ علی، محمد، مناقب عاشورایی تا دوره ابن طاووس برداشته و آنها به سه بخش تقسیم شده است؛ آناری که به دست رسیده است، آثار موجود، آناری که در ضمن کتابهای تاریخی آمده است.

۶۹ هوشار حاجیان، محمد جواد، «فهرست مقتل الحسین علیه السلام در الذریعه و معما کتاب عن الرسول»، شماره ۷۶، ۷۷، پاییز زمستان ۱۳۸۱، ص ۱۹۱-۱۹۷.
۷۰ گفتمار از ذریعه کتاب مرسوم به مقتل الحسین، ما کتب عن الرسول واهل البیت، معرفی شده است.
۷۱ بودی، مطلق، محمود، «مقتل نگاری در آیینۀ تاریخ»، چاپ شده در کتاب مجموعه مقالات کنگره اولین امام خمینی(س) و فرهنگ عاشورا، چاپ اول، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، ۱۳۷۵، ص ۹۷-۱۰۶.وزیری.

در دو صفحه چند مقل معرفی و سپس به مقل خوانی پرداخته شده است.
۷۲ موسوی فرزدی، محمدهادی، دشناختی توصیفی از کتب مقاتله، صضا، سال سوم، شماره ۱۹، خرداد و تیر ۱۳۷۵، ص ۷۰-۷۱.
شامل معرفی بسیار مختصری از ده مقل است که برخی از آنها درباره امام حسین(ع) و برخی دیگر فقط یک بخش آن در باره امام است.

نیازمند کتابخانه تخصصی تاریخی- مذهبی هستیم

گفت و گو با جعفر ابراهیمی (شاهد)

جنابعالی که باران امام برای جنگ می فرستد خود را معرفی می کردند که به رجزخوانی معروف است من به صورت شرفهائی سیاسی و مقلان تویشم در کل حاصل کار بد نشده، اما کلاً از کتاب زیادترانی نسیم اول ایکه کلم می خواهد از دوران کودکی ایشان تا آخرین وقایع بعد عاشورا که کتاب کاملی می شود کتابی به این صورت نویسم. دوم ایکه مقامات و پراستارتر من را بسیار دست کاری کرد و آنچه چاپ شد چیزی نبود که در دست نوشته ها تحول داده بودم و بسیاری از شعرها را هم حذف کردند، کتاب در کانون پرورش فکری چاپ شد و من هم به دلیل کیفیت کتابهای کانون از هر نظر امتناع کردم، اما مقامات صورپرسیاری خوبی هم شده و صورها بسیار شگک و گلشنه ای هستند و در نگاه اول مخاطب فکر می کند که این کتاب هم مثل دیگر کتابهای بازاری میدان انقلاب است.

بعضی کتاب ها هستند که فقط در کتابخانه ملی وجود دارند و دسترسی به آنها بسیار سخت است

در حالی این کتاب چندین تجدید چاپ شده و از طرف آستان قدس رضوی هم مورد تغییر قرار گرفت، ضمن اینکه بخش های از آن به انجمنش تبدیل شد. کتاب بیشتر به شیوه سابق مقل نوشته شد، مابرای بزرگسالان مقل های فراوانی داریم که به نظر آمد چنین شیوه ای در عرصه نوجوانان هم جایگز باشد و تا حدی موفق هم بود من از این شیوه در باتونوسی رمانتاتی ملونی معنوی مولوی کوثری گوی چو ما نیز بهره نسیم که سه جلد آن منتشر شده جلد چهارم نیز چاپ است که خوشخانه موزه استقلال بسیار جویز واقع شد.
کتاب «فصل خون مهتاب» چگونه نوشته شد؟
همانگونه که گفتن نوحه ما هم برپايم دغغه شده بودند. این کتاب شمر است و با وزن ملونی معنوی ملونی سرباییده شده است.در این کتاب هم تلاش من بود که بار حسنی واقعه عاشورا را به چچه ها منتقل کنم که هم که حساسی و مرثیه ای است.
خمسبت امام و بارانش را به تصویر کشیدم که در آن نیز گریزی به خواب کودکی(م دم و ایگونه شروع می شود که کودکی در خواب می بیند که جنگی جانم ایستاده و دستن عزاداران را تماشا می کند و در نخل پروراکتاب به صحرای کربلا می رود، کتاب چنین آغاز می شود.

یازم هم در من هوائی نازه شد یاز شوق گریه بی اندازه شد یاز قلب باغی از اندوه شد

شکل نم های من انبوه شد

کتاب می تواند مورد استفاده نوجوانان در هیأت هایشان باشد؟
بله حتماً، اینکه به پیشنهاد خود کانون این کتاب به صورت موزیکال درآمد آقا(ی زمامی) اُهنکی زیاد برای آن ساخت من هم خوش آمد ولی آنچه در عمل برای من با انگاره من منظور بود، اول ایکه خود آقا(ی میزمامی) در آن نوحه سرایی کردند که ایشان آهنگساز خوبی

ولی خواننده نیست و جدای متوسطی دارم. درد اول ایکه قرار بود که نوشته های من که همه در استودیو ضبط شده بود، باشد که هیچ کدام از مطالعه نگارند، به هر حال همیشه چند جلدی کار به یک جا می آید.

نظران درباره کتاب های که درباره امام حسین(ع) برای بچه ها نوشته شد چیست؟

خب بعد از اینکه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مسئولان خود را تا کتابهای مذهبی می نویسد کند یک سری کتابهای مذهبی در آمد که اغلب آنها متوسط هستند چند نالید خوب هستند. به هر حال حرکت بسیار خوبی بود چون قبل از آن ما این کتابها را راه انداشتم که دلیل آن این بود که نویسنده ها جز ات نمی کردند به این ادبی داده شوند، گریز روحانیون اجازه کار کردن درباره معصومین را نداشتند حتی یادم هست اوایل انقلاب حوزه معده ای از نویسنده ها و اساتید را دعوت کرد تا طلاب را آموزش بدهند و داستان نویسی و شعرسرایی یاد بگیرند که خود بنده نیز دعوت شدم ولی غافل از اینکه نوبستگی یک استعداد فطری و ذاتی است و بعد از آن ها تلاش به این نتیجه رسیدند که کارشان اشتباه بوده و کار را به خود نویسنده گان واگذار کردند. همین اسال هم بود که باعث شد آن ادبا(ی) کتابهای دینی با کیفیت بدی چاپ شوند چون کسانی که مهارت ها و در این عرصه شدند تخصصی در زمینه ادبیات نبودند.

مهمترین علت تولید چند کتابهای شععی یکی این بود که آنهايي که به مسائل دینی خوب وارد بودند ادبیات را نمی شناختند و آنهايي هم که ادیب بودند اطلاعات مذهبی شان کم بود و با دوست ناخشنود این کار را کردند.

ما در کانون یک بار تجربه خوبی کردیم، به خاتم قاسم ناپینشاد کتبییم کردیم درباره امام رضا(ع) برای بچه ها نوشتم که قبول کرد و ما هم کتابهایی برای ایشان جمع آوری کردیم که تقریباً یک کلون کتاب بودی. اکثر آنها را مطالعه کردیم و بعد کتابی نوشت که می تواند جوینگی باشد.

به نظر شما نویسندگان مشکل منبع تاریخی در این زمینه ندارند؟

چرا اتفاقاً این یکی از مشکلات جدی است، حالا کتاب درباره حسین(ع) زیاد است ولی درباره امام حسین(ع) که من ندگفته ام بدان را نوشتم کتاب بسیار کم بود، با مشکلات زیادی روبه روشدم، حتی وقتی کتاب امام مهدی(ع را) که در دانشگاه ایشان خریدیم تقریباً هیچ کتابی نداشتیم پیام و همه کتاب ها درباره انتظار و ظهوری بود.

به نظر من خود وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می تواند این مشکل را حل کند، بعضی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می تواند کتابخانه تخصصی را دایر کند که تمام کتاب های مذهبی را جمع آوری و در صورت نوسندگان و پژوهشگران قرار ددهد به این صورت بسیاری از مشکلات جانیی نویسنده حل می شود. بسیاری از کتابها مانند درباره بیک موعوم وجود داشته باشند من نویسنده از آن خبر نداشتم. پیام وفق با چنین کتابهایی را حاشی می تونم اینها آشنا شوم و با چنین فضایی کتابها هستند که فقط در کتابخانه ملی وجود دارند و دسترسی به آنها بسیار سخت است.

به نظر شما ما به جز داستان و شعر در دیگر زمینه ها برای کودکان دارای کمبود کتاب هستیم؟

مورد کودکان که بنگ علت آن هم کمبود نویسنده کودکان است. حتی بعضی وقت ها لازم است که کتاب پژوهشی و تاریخی مورد برای بچه ها تولید شود چون بسیاری از آنها این پیش فرضی در داستان می خوانند شاید سالها از جدی گیرند ولی وقتی بلدند که کتاب تاریخی است، سالها فرق خواهد کرد. خودم هم در زندگینامه ها این جایج که توانسته ام جنبه داستانی را کمرنگ کرده ام.

زندگینامه

امیر شریفی

برخی از بزرگان و محققان عالی مقام در همین جوامع حدیثی بدون رعایت هرگز ترتیب و تنظیم احادیث معصومین(ع) را تکلیف یا امری ندیده‌اند، مانند املی شیخ مفید و املی شیخ طوسی و بعضی دیگر براساس موضوعات متخصص در اصول من مانند توحید صوری یا اصول و فروع من همانند کافی از کتبی و یا فروع تها مانند کتاب من لایحضره لقیف و تهذیب الاحکام و یا اخلاق همانند مشکاؤالآثار و امثال آنها، احادیث را تدوین کرده و به نگارش درآورده‌اند، برخی دیگر نیز براساس حروف اول و نظام الفبایی اقدام به گردآوری احادیث نموده‌اند و عده‌ای نیز براساس گردیده حلیت آن را گردآوری و تزییب و تمسیم نموده‌اند از جمله کاتب مهنه امیر، کاتب‌های است که پرمون کلمات چنانچشم حضرت امام‌علاء العسین(ع) تألیف شده است، در این راه مؤلفانی چند از محققان بسیار کشیده، و زنج زبانی را محصل شده‌اند که می توان از آن جمله به کتاب فلی اشرار کرد:

۱. مبلایف العسین از سیدمصطفی آل اشعاد ۲. منج الشهاده از قرله ۳. احسان حسین به علی از مدینه تا کربلا از محمدصادق نجفی ۴. من کلمات العسین، از ام محمد حسین شیرازی ۵. دیوان حسین به علی(ع) از محمد عبدالرحیم کراب العسین و حسانه از احمد صابری همدانی ۷. محیفه عسینیه از شهروستار... اما همه ارزشش که برای انجام شده‌دارد، ما شافقه سخنان حضرت به صورت ناقص و اندک و با گناه منبع و با اکتفا به یک مدرک گردآوری شده است. در دوران کوفی و بیزوی انقلاب اسلامی در ایران که با الهام‌گیری از حسانه حبیبی انجام گرفت، ضرورت جمع آوری کلمات آن حضرت، به صورتی روشن خود را نشان داد؛ در پی درک این ضرورت برخی مراکز و مؤسسات علمی اقدام در این عرصه کنارتوانند تا تحقیقاتی جدید و همه جانبه این مهم را به سامان رسانند. پژوهشگاه باقرعلوم و یکی از این مراکز بود که گروه حدیث خود را مؤسس گردانید و پژوهشگاه علوم سخنان امام حسین(ع) را در این گروه نیز مشتمل از حجج الآلام محمود شریفی، سیدمحمد مدنی، محمود احمدیان و سیدحسین حسین زینالی تحقیقات عمیق و رابطی چند سال مطوف به این مهم کرد و پس از کوششی پیگیر قفر به ارائه کتاب کلمات افلام العسین(ع) گردید. ترجمه فارسی این اثر نیز با عنوان فرهنگ جامع سخنان امام حسین(ع) توسط علی موبدنی گردید.

برای آشنایی بیشتر به سراغ سیدضیایان این پژوهش رفتیم؛ اما از جدیاتی که آنها پیشتر پدید آمدند، یادمان کردیم؛ پژوهشگاه پژوهشکده باقرعلوم(ع) با اشرار، به انگیزه اصلی این کار به فضائل و زندگی امام حسین(ع) اشاره می کند و می گوید، هدف ما در این کتاب حدیثی این نیست که فضائل امام و حوادث زندگی او را بیان کنیم ولی شایسته است گفته شود که اخبار و روایاتی که درباره فضائل آن حضرت آمده بسیار است از جمله روایاتی که در آن به مژلت حسین بن علی(ع) از پیشگاه خداوند، پیامبر و ملائکه اشاره شده است. خداوند تعالی در حدیث لوح چنین فرمود: «حسین را آنچه در جرد فرمودم و او را با شهادت گرامی داشتیم و زندگی او را همه شانه‌ها پدید دادم، او برترین شهیدان است و والا ترین جایگاه را دارد. گفته نامه خود را و او را فرمودم و حیثت کامل را از او نهادم و عزت او امیر بادش و کبیر شایخه» (این حدیث در

کتاب کمال الدین، جلد اول صفحه ۳۱۰ آمده است.) وی در ادامه به ابعاد تألیف کتاب و هنک جامع سخنان امام حسین(ع) می پردازد و می گوید: تا آنجا که امام حسین(ع) در میان تمام فرق اسلامی دارای جایگاهی ویژه و مقام و منزلتی بسیار بلند است، سخنان و راه و روش او برای همگان محبت و معتراست و می تواند درس زندگی و الهامی خوبی برای آنان باشد و در برخورد با مبارزات مورد توجه قرار گیرد. وی در بیان دومین هدف می گوید، هدف دوم در گردآوری این مجموعه ارائه ماده اولیه برای تفسیر و تبیین و تحلیل حوادث صدر اسلام است، زیرا عصر زندگی حضرت اباعبدالل(ع) از مهم ترین و شگفت انگیزترین دوران های

نگاهی به فرهنگ جامع سخنان

تبیین افکار و آرای آن حضرت است.
ویلاخره از جنبین هدف، ترویج فرهنگ جامع سخنان امام حسین(ع) را این چنین تشریح می کند: «باید شکوندیم تا برخی آثار را بنام گردانگان و جواب مختلف مورد توجه قرار گرفته است و هر کس بر اساس عقیده خود و توجه به برخی جنبه های این قام آن را بررسی کرده است و از این روی اختلافات بسیاری در تفسیر و تفسیر آن به وجود آمده است. جمع آوری کلمات آن حضرت به صورت کامل، بهترین وسیله برای تفسیر و توجیه صحیح و کامل این پیام را برای محققان فراهم می آورد.

مدیر گروه حدیث پژوهشگاه باقرعلوم در توضیح

پرفراز و نشیب و غیر رسول خداصلی است. آن حضرت در دوران پرتلاطم پس از پیامبر با همه هفت‌هائی که فضای جامعه اسلامی را همچون طغیانی تیره و تار نموده بود، حضوری چشمگیر داشت. سپس از آن دو دوران اخلاقت گرفته امرالمؤمنین و امام حسین مجتبی هم در کنار پدر و برادر بزرگوارش بود و در دوران امامت خویش هم در کترین حسانه اسلامی را آفرید و سخنان او بهترین آینه برای انعکاس آن حوادث تلخ و شیرین و بی‌مقوفان بهترین منبع تبیین و تحلیل این دوران را فراهم می آورد.

مسؤل گروه حدیث پژوهشگاه باقرعلوم در بیان هدف سوم اضافه می کند: دست تحریف اگر چه به سراغ احادیث همه همه و حتی احادیث شخص رسول اکرم رفته است تا آنجا که حضرت رسول در حیات خود نیز از این دروغ گویان می نالد، ولی این مصیبت در رابطه با کلمات و روایف زندگی حضرت امام‌عده العسین بسیار بیشتر و بالاتر بود. گردآوری سخنان آن حضرت و ارائه مدارک آن بهترین نقش در طرف نمودن تحرفات و تشخیص سره از ناسره آن دارودی در تبیین هدف چهارم می گوید، جایانکاران اموی تنها به تکلم است و اصحاب گرامی اش و اسارت اهل بیت او اکتفا کردند بلکه سعی در برخی جوامع حدیثی صدها روایت نمودند، به طوری که در برخی جوامع حدیثی صدها روایت از کلماتی که پیش از چند ماه در خدمت رسول اکرم بودند و بعدها از آن کلماتی که به هیچ عنوان در زمان حیات مستحسب امام حسین(ع) اصنی در نظر دشمنان نبودند، نقل کردند.

امروز از کتاب امام حسین(ع) او فتاوی را در بسیاری از مجامع روایی خیری نیست، بابراین گردآوری کلمات آن حضرت کرشش در مقابله با این سیاست اموی و تلاش در جهت

تغییرات اشاره شده و در صورت اصلاحات فاحش و تغییرات بسیار، جنب حدیث نگاشته شده است.
وی معتقد است، تنها تغیرات و اصلاحات در کلمات امام حسین علیه السلام می‌تواند وجه مؤثران باشد و سایر اصلاحات نظیر اختلاف در نقل و نقل علی بعد از کلام امام می‌کند: در این مجموعه تفقد بسیار شده تا احادیث به همان گونه است.

این مسؤل پژوهشگاه باقرعلوم در تشریح ارزش علمی مجموعه فرهنگی جامع سخنان امام حسین(ع) تصریح می کند: در این مجموعه تفقد بسیار شده تا احادیث به همان صورت موجود در منابع بدون هیچ تغییر آوری شده، اگر چه احتمال اشتباه نسبت به این بوده که همه احادیثی که

در ترجمه مؤلفان به این بوده که همه احادیثی که منسوب به آن حضرت است آوری شده‌اند؛ اگر چه برخی از آنها ضعیف و یا مردود باشد. او تنها در چند مورد بسیار محدود که قطعاً از سخنان آن حضرت نیست از آوردن آن خوداری شده است.

در این مجموعه تهاروایتی که حاوی کلام امام حسین بوده آورده شده است. روایتی که در رابطه با فضائل آن حضرت یا بیانگر وقایعی در رابطه با آن حضرت ولی خالی از کلمات آن حضرت بوده، نیامده است. حقیقتاً چنانچه یک روایت در برخی مدارک به امام حسین(ع) نسبت داده شده و در برخی دیگر به دیگر معصومین، به عنوان روایت آن حضرت آمده و برخی موارد به نقل آن از سایر معصومین در سایر مدارک اشاره شده است.

میراثی پژوه فرهنگ جامع سخنان امام حسین(ع) در بیان برخی نکات فنی این کار می‌گوید: اولاً تمامی روایات دارای سند، صورت موجود در مرکز آورده شده است. خصوصیت دوم این است که از نقل کلماتی که از آن حضرت در حال خواب و غلام رزیا نقل شده، خوداری شده است. موضوع سوم این است که برخی از روایات علی‌رغم آنکه صحیح است، یک‌راکت‌های بررسی شده، دیده‌اند، نسبتاً ضعیف‌اند، این نکته عقیده و جهاد، و امان کائنات در حدیث ما مستقیم است.
پس از انتخاب کتاب‌ها موسس آن بن اضافتی گروه تحقیق، کتاب‌ها مورد مطالعه دقیق و مسطره به سرفراز گرفت و تمامی احادیث منسوب به آن حضرت اهم از اقوال، افعال، سیره و غیر آن از حضرت در ورقه‌های خاموش ثبت گردید. در این مرحله از همکاری برخی مؤسسات تحقیقی نظیر مرکزالمجمع لقیفیی... نیز استفاده شد. سپس از پایان مرحله گردآوری تمامی کلماتی که بیانگر موقبت تاریخی خاصی بوده، به صورت تاریخی در چند فصل ذیل تنظیم گردید: فصل دوم، سخنان امام در زمان رسول اکرام(ص)؛ فصل سوم، سخنان امام در زمان امیرالمؤمنین(ع)؛ فصل چهارم، سخنان امام در زمان امامت خود حضرت.

سایر کلمات آن حضرت که بیانگر تاریخ خاصی نبود در چند فصل جداگانه تنظیم شد:

فصل اول در عقاید، فصل دوم در احکام، فصل سوم در اخلاق، فصل چهارم در ادعیه و فصل پنجم در ائمه، حکام، تنظیم متن کلمات بر از احادیث نقل شده، و نیز کاتبی ترین نسخه در ابتدا قرار گرفت و چنانچه سایر منابع یا آن مطابق بود و با اختلاف جزئی غیر مبهمی داشت، تنها به حذف نشانی اکتفا شد و چنانچه اختلاف محج به تغییر حقیقی معنی می شد، در ذیل همان حدیث و یا در پاروخی به آن

مقتل زندگینامه امام حسین(ع))

مقتل زندگینامه امام حسین(ع) نوشته داوود غفران‌زنگنه، انتشارات مدرسه، چاپ ۱۳۸۲ در ۷۱ صفحه.
مقتل کاتب است از مجموعه «چهارده اقیاب» که سعی دارد در روایت تحریبن و دلیلی از زندگی چهارده معصوم(ع) از راهی محبوبیت و شکوه آسانی آنان را روشن سازد. کاتب‌هایی، به‌علافتا، فرعونان و جوانان با تکاملی در از روایت زندگی بزرگان.
نویسنده در این کتاب سعی کرده است که با استفاده از شواهدی و واقعی جامع امروزی زندگینامه این بزرگوار را بازگو کند. وی در بخش اول کتاب به روایت تولد و ذکر و صفات های امام حسین(ع) پرداخته است. شواهدی که بدون شک خواننده را خسته نرخواهد کرد چون قطعات کابلا آگاهانه در کنار هم چیده شده‌اند، و خواننده می تواند هر نقطه ای را همچون داستانی میمادل و مستقل بخواند، قطعاتی که هر چند در کنار هم مجموعه ای از فضایل امام حسین(ع) را بازگو می کند اما در تنهایی نیز مخاطب را درگیر خواهند کرد.

هدف ما از این شهادت، حرکت امام حسین(ع) از مدینه و مخالفت امام با عدویه و پیش روایت می کند: هر کس که دعوت مردم کوفه، شهادت مسلمین علی را بپذیرد، به خاک عراق و واقع صحرای کربلا را به سر راه داشت، اما بخشن سوم این کتاب به ماجراها و وقایع از شهادت امام حسین(ع) می پردازد و وقایعی که در تاریخ شیعه اهمیت آنتر از شهادت امام حسین(ع) است.

از دیگر ویژگی های عرب کتاب تصویری کتاب و صفحه آرای دقیق توسط پیمان رحیمی زاده است. بیسی همان نکته ای که ما شافقه در اکثر کتاب های مذهبی برای کودکان و نوجوانان قابل از آن بوده‌ایم، ساله‌ای که در جلب این نظر از مخاطب اصعبی هم اندازه من دارد. در پایان می توان با جرات گفت که کتاب مقتل کاتب است با ویژگی های داستانی و تصویری امروزی که مخاطب این دوره می‌پسند.

استاد آیت الله سیدمحمدرضا حسینی جلالی، از محققان میراث مکتوب شیعه و متخصصان دانش حدیث و رجال و پژوهشگران برجسته ساکن حوزه علمیه قم هستند. ایشان به سال ۱۳۶۵ ه‍.ق در کرمانی مملی متولد شدند و تحصیلات حوزوی خود را در کرمان و نجف بی گرفتند. استاد جلالی از سال ۱۴۰۰ ه‍.ق در حوزهٔ علمیه قم اقامت سوده پویسته به تحقیق و تألیف و تدریس اشتغال دارند. آثار متعددی از ایشان در ایران و خارج از ایران انتشار یافته که از آن جمله است: **تصحیح امامی المعتبرین** (پرتبه جاری نخست مسابقهٔ تصحیح متن در فرهنگ کتب، جهاد الآام السجّاد علیه‌السلام) (مجاز ربه اول در سابقهٔ کتابیوسی در بیروت و همچنین برگزیدهٔ هفتتن دورهٔ کتاب سال ولایت)، **تصحیح رسالهٔ ابی غالب الزرّاری (پرتبهٔ جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران)** و- در فرصتی که در حاشیهٔ هفتتن دورهٔ کتاب سال ولایت در مشهد مقدس فراهم گردید، با توجه بدین که ترجمهٔ یکی از تألیفات ایشان دربارهٔ سالار شهیدان(ع) (با عنوان **نارسی سیره و سیاسی امام حسین (ع) به نظم جویا جهانخش**) نیز در این مراسم در عداد آثار منتخب پرتبهٔ جایزهٔ گردید و از

آیت‌الله سیدمحمدرضا حسینیجلالی

سوی هیأت داروان در خور تشریح شناخته شد، با استاد جلالی به گفت و شنود نشتیم در این گفت و شنود، جویا جهانخش و حجت الاسلام و المسلمین محمد بَکرت نیز ما همراهی کردند. آنچه می خوانید بخشی از مصاحبه است که به عاشوراپویشی و تراث سالار شهیدان(ع) مربوط بوده بخش دوازدهمین از مصاحبه که دربارهٔ تحقیق و تصحیح تراث اسلامی است، ان‌شاءالله در مجالی دیگر از نظر خوانندگان محترم خواهد گذشت.

جهانبخش، استاد جلالی! ممنون می‌شویم اگر بفرمایید کتاب‌های پژوهشی شما که به‌طور خاص مربوط به حضرت سیدالشهدا(ع) بوده است، چه کارهایی بوده و حضرت علی در این باره چه زمبته‌ای را ایکنیز هسند؟

استاد جلالی! ماجرای نخستین کاری که من دربارهٔ حضرت سیدالشهدا علیه السلام انجام دادم این بود که آقای دادیش در کرمان به نام آقا سیدعبدالرضا شهرستانی، پدر آقای سیدجواد شهرستانی، ایشان مجله‌ای منتشر می‌کرد به نام اجویه المسائل العدنیه. در آن مجله به سؤالی‌هایی که از اطراف و اکناف می‌رسید جواب داده می‌شد، یک روز نظر ایشان آمد که بود در منزل ما، در وقتی در باز کردم خیال کردم ایشان با مرحوم پدرم کار داره، چون از لحاظ سنی ایشان با ما متمایز نبود، گفتند: آقا خوانید، بیدارشان کنیم؟ آقا می‌فرمایند: گفتند: نه، به بافت کار ندارم، با خودت کار دارم، تعجب کردم. گفتند: چه فرمایشی دارید؟ بفرمایید. گفتند: می‌خواهم برای من مقاله‌ای بنویس. من تا آن موقع چیزی برای چاپ ننوشته بودم. گفتند: آقا! من بلد نیستم، چه مقاله‌ای؟ گفتند: یا مدرسه نابهت بکم.

آن مدرسه‌ای که ما در آن درس می‌خواندیم، همانجا مرکز کار ایشان بود، رفتیم به سراغ ایشان، گفتند: باید دربارهٔ امام حسین(ع) بنویسیم؟ گفتند: باید چه چیزی بنویسیم؟ گفتند: سؤال‌ها را من می‌نویسم، تو جواب بده، چرا امام حسین(ع) قیام فرمود؟ چرا اهل بیتش را با خود برد؟ اهداف نهفتش حسینی چه بود… خلاصه چند سؤال، من رفتم در خانه جواب‌های این سؤالات را تهیه کردم و ایشان یک شماره کامل از مجله انجمن المسائل العدنیه‌شان را به این نوشته اختصاص داد. بعد هم همین کتاب در سال ۱۳۸۲ ه‍.ق به نام اصول نهضت‌الحسین علیه السلام توسط ناشری چاپ شد. این چاپ در ماه مردم بود و آخر همین سال بود که من به نجف اشرف مهاجرت کردم. این نوشته یعنی حوالٔ نهضة الحسین علیه‌السلام اولین کاری بود که از من دربارهٔ امام حسین علیه السلام چاپ شده، بعد از آن رساله‌ای بود تحت عنوان تسمیهٔ من قتل عم الحسن علیه السلام که در شماره دوم مجله تراثنا چاپ شد. الان مشغول تکمیل و تجدیدنظر در آن هستم و ان‌شاءالله با شرح حال یک‌یک افراد مذکور در آن و مقدمه مفصل به چاپ خواهد رسید. این رساله با سه سند قوی از امام باقر(ع) و زید شهید و حسین اصغر که هر سه فرزندان امام سجّاد(ع) هستند، منقول است.

می‌دانید که امام باقر(ع) در حاشهٔ کرمان حضور هم داشته‌اند و آن موقع چهار پنج ساله بوده‌اند. این رساله، اسماء کتبی است که قتل عم الحسین(ع) (به همراه امام (ع) کشته شدند) بنده احتمال هم می‌دهم که این قطعهٔ فاضلٔ بوده باشد، چون برخی از افراد متروک جنگی بوده‌اند، به لذا به نظر می‌رسد، فاضلٔ، ترسناک باشد، یعنی به همراه سیدالشهدا(ع) جنگیده‌اند. اساس این افرادی ترتیب خاصی در این رسالهٔ آمده که من این ترتیب و منبج را در مقاله مستقلی در باب تسمیات توضیح داده‌ام، تسمیات کتاب‌هایی بوده است که نام افرادی خاص در شرایط با یک‌دیگر با یک موضوع در آن ثبت و ضبط می‌شده است.

مثلاً تسمیه کتبی که از زید روایت کرده‌اند یا… ترتیب این تسمیات بسیار مهم است، این ترتیب بنا بر قیابل و طایفه‌ها بوده است، اگر ما امروز در باب تسمیات کسی به قیبه‌ای ایهام یا تردید داشته باشیم، تسمیات را می‌توانیم به عنوان نص مورد استناد قرار بدهیم. این رساله البته کار مهمی بود ولی کاری که مشهور شد همین کتاب الحسین(ع) مستانه و سیره است که انتشارش در واقع متعلق به شماست؟ جهانبخش: خواهش می‌کنم! این لطف و بزرگواری شماست؟ و بنده متفخرم که این کتاب را ترجمه کرده‌ام.

استاد جلالی! این کتاب نمونه‌ای از تلاش‌هایی است که برای قرآنت‌مروزی و کاربردی تراث و برای مخاطبان عمومی‌تر صورت گرفته است، شماطور که

در مقدمه اشاره کرده‌ام، طی مطالعاتی که داشتم، ملاطحهٔ کردم تاریخ امام حسین(ع) در کتاب تاریخ دمشق این عساکر هست، با حدود چهارصد روایت، ولی متأسفانه مسلح استفاده عموم نیست، اغلب مردم به توان خریداری کتاب بزگی چون تاریخ ابن عساکر را دارند و نه می‌توانند از آن استفاده کنند. ما چه کردیم؟ ما که ملایم در مرحله اول احادیث موافق را یعنی احادیثی را که مخالفت و مشکل نداشتند، انتخاب کردیم، پس از آن هر روایت را در چارچوب معنایی و تاریخ ویژه خودش قرار دادیم.

جهانبخش: در واقع به اصطلاح امروزی text را Context قرار دادید، متن را در پس زمینهٔ مناسبت مطرح کردید.

استاد جلالی! بله! ما اظهار (چارچوب) می‌گوییم، یعنی همانطور که عکس را در قاب عکس معینی می‌گذارید تا مشخص و مشخص باشد، هر نص که را

آورده‌ام زمینه تاریخی ضروری و وقوع واقعه را تشریح کرده‌ایم. جهانبخش: در واقع همانطور که یک کارگردان تلویزیونی وقتی فلان حدیث را در اختیار دارد و چون می‌خواهد صدور حدیث را در فیلم به‌تصویر آورد، ناچار است زمینه‌های صدور و شرایط مکانی و زمانی را به کمک قرآن بازسازی کند و به‌تصویر بکشد، شما سعی کرده‌اید با بهره‌گیری از منابع تاریخی آن شرایط پیرامونی و غیرضروری در متن حدیث را آنکار و بیان کنید. استاد جلالی! آخست! آخست! ما سعی کردیم پشت پرده‌ها و پس‌زمینه‌ها را آنکار کنیم تا خواننده متوجه شود مطلب چه بوده است.

مثلاً در این کتاب سعی هست دربارهٔ مکاتله امام حسین (ع) با عمر که در آن، امام حسین(ع) با عمر که در آن، امام حسین(ع) در همان کودکی، به عمر که بالای منبر پیامبر (ص) می‌گردد! مال منبر پدرم یا پایین! این حرف برای عمر نکلان دهه است، در مجلس با امام حسین(ع) خوش و بش می‌کند و سپس در خلوت از امام(ع) می‌پرسد، چه کسی این حرف‌ها را می‌گوید تو یاد داده‌؟ خوب پیداست عمر به اهل بیت (ع) سوظن داشته و گمان می‌کرده، این سخنان را کسی باید به طفل هفت هشت ساله‌ای مثل امام حسین(ع)

جویا جهانخش

یاد داده باشد.

ما سعی کرده‌ایم مقدمات صدور حدیث و وقوع واقعه را تبیین کنیم، امام حسین(ع) احساسی داشته که چیزی اینجا به ناروا جلبا شده و احتیاجی نداشته تا کسی به او تعلیم کند. او الهوه و مظلومیت مادرش را دیده، همچنین از روا و خانه نشینی پدر را مشاهده می‌کرده، حتی یک کارگر ساده که هر روز سر کار می‌رود اگر یک روز در خانه بنشیند، طبیعی است که بچه‌های خانه برپرند، چرا! ما امروز سر کار نرفته‌ایم؟ پس طبیعی است که امام حسین(ع) متوجه شده باشد، تحولاتی برخلاف آنچه باید، رخ داده است.

این توضیحات که مضافهٔ کرده‌ایم ارتباط خواننده را با نص، سابق الذکر مستحکم‌تر می‌کند، همین شیوه تراث، زنده و فعال می‌شود و با خواننده ارتباط برقرار می‌کند.

شرافت، به کمک انبیات داستانی. استاد جلالی! البته داستان و تخیل نسبتی همان واقع تاریخی است، با فکر خالص و خارج از اطراف تفصیص و اخبار این عساکر قرار داده شده، داخل روایات این عساکر هم نشده، یعنی روایت این عساکر به‌طور متخصص و متمایز آمده و توضیحات نیز در پیرامون آن به‌طور متفاوت حتی در حرفیچینی! یا خواننده کلاً! واقف باشد و چیزی خط نشود.

این کتاب با آنکه موضوع نسبتاً ساده‌ای دارد، با همین روش، بسیار مورد توجه قرار گرفته و متن عربی‌اش سه بار چاپ شده، شما (خطاب) به جویا جهانخش(ع) هم که ترجمه‌اش فرمودید، واقعاً ترجمه خوبی است، من این ترجمه را به بعضی از آشنایان فارسی‌زبانم که قدری متجددابع هم هستند، دادم. نمی‌دانید چه اثری گذاشته بودازن و مردم تشکر می‌کردند و می‌گفتند، ما اصلاً نمی‌دانستیم قسیمهٔ کرمان این جور

است! این در حالی است که این انتخاب اهل علم و فرهنگ هم هستند.

جهانبخش: نکته‌ای را با اجازهٔ من اضافه کنم و آن اینکه از بد حادثه و البته از جهتی از خوش حادثهٔ این کتاب فاقد اخبار روز عاشورا است چون اخبار روزها را از تاریخ ابن عساکر حذف و اسقاط کرده‌اند. آن وقت کتاب استاد جلالی که با تألیف، به تاریخ ابن عساکر، واقع خود روز عاشورا را بازگردم، بلکه وقایع پیش از عاشورا و پس از عاشورا را گزارش و تبیین می‌کند، که نشانهٔ نهمیده‌ام! فقط در روز عاشورا ماجراچه شده است و حتی اگر وقایع عاشورا را حذف کنید، باز معنای کامل و تمامیت وجودی سیدالشهدا(ع) حاضر و جاری است.

استاد جلالی! بله، همینطور که گفتند تأثیر عاشورا را این کتاب ادا می‌کند، خیلی از منبری‌های زیروست قم که به زبان عربی منبر می‌روند، من می‌گفتند، ما ما همین کتاب یک دهه منبر می‌رویم، با این که کتاب کم حجمی هم هست.

این نشان داد استفاده از تراث به این شیوه نتیجه‌بخش است.

جهانبخش: جناب استاد! در میان محققان ما مرحوم بوده است که از منابع شیعی اثنا عشری و همچنین از منابع اهل سنتن استفاده کنند. حضرت عالی از معبود کتبی‌های هشتاد که ترحه جلدی به‌ملاحظهٔ زیدی مبدول داشته‌اید، از جمله در زمینهٔ عاشورا پژوهی و تحقیقات مربوط به سیدالشهدا(ع)، با توجه به تحقیق تسمیهٔ من قتل عم الحسین علیه السلام هم که در همین گفت‌وگو به آن اشاره شد، خوب است در باب این ویژگی پژوهش‌ها، نگاه هم‌صحنی بفرمایید.

استاد جلالی! تعجب این است که وقتی دربارهٔ تراث زبیدهٔ فراهی کار کردیم، متوجه شدم بسیاری از گزارش‌ها و اسناد که در موبن موجود ما نیست و در واقع بخش مفقود و گمشده تراث ماست، خوشبختانه در تراث آنها حفظ شده است در این میان آثار فوق‌العاده مفیدی هست، نمونهٔ این همین تسمیهٔ من قتل عم الحسین علیه السلام است که در تراث ما نیست ولی بد زبیدهٔ ملده، به عبارتی تراث زبیدهٔ تا حدود زباید دست نخورده است، متفقهٔ حضور آقا فاضل دور از دسترس و بسته بوده و بسیاری خیر نداشته‌اند که زبیدهٔ کجی اند و چه می‌کنند. همین سبب شد که تراث زبیده بسیار زیاد است محفوظ بماند.

جالب است بدانید که با تالاب اسلامی ایران زبیده قدری سیرون آورده‌اند و این جمهوری اسلامی برای آنها افتخار ظیفی بوده است، چون حقیقت فکر زبیده آن است که باید به جنبش و تحرک سیاسی پرداخت، شرط امرت نزد زبیده، سیادت و انجهاد و جهاد است، وقتی دیدند که امام حسین هم سید است و هم مجتهد و هم معاهد، بسیاری از زبیدهٔ امام حسین را جامع شرایط داشتند، امام به معنای حقیقی شمرند! او واقع امام عصر خود دانستند، چون آنها عصمت، با در آمدت شرطش تانتا! حتی یکی از علمای زیدی که به‌کم قدم بود وقتی اسم آقای ختمه‌ای را می‌یورد می‌گفتند، علیه‌السلام!، آقای ختمه‌ای! تو ما می‌یورده و وارچند نمی‌گویی، اما آن شخص طبق نظر خودشان چنین اطلاق می‌کرد.

البته خیلی از اینها هم سعی کرده‌اند قسیمهٔ انقلاب اسلامی ایران را مورد دیگری بیان کنند، علی‌ای حال…، خلاصه، منابع زبیده به نظر من کجینه‌ای است و منابع بسیاری برای ما دارد، الان الحمدلله وزارت امور خارجهٔ به این ساله توجه کرده و حدود چهارصد سیدی از منابع خطی زبیده از یمن آورده و در اختیار مؤسسات، تحقیقاتی گذاشته است.

جهانبخش: غیر از تسمیهٔ من قتل (یا) فاضل) مع الحسین علیه السلام که چاپ مفصل آن در دست

یادداشت

نهیض امام حسین(ع) و قیام کربلا

کتاب نهضت امام حسین(ع) و قیام کربلا نوشته دکتر غلامحسین زرگری نژاد از پژوهشگران و مؤلفان پرکار تاریخ پژوهشی است.تحلیلی در تاریخ نهضت کربلا. اهمیت قیام امام حسین(ع) علیه نظام اموی و شکستگی از این حاکمان تلخ و خجیع، یعنی قتل عام خاندان پیامبر در فاصله اندکی پس از رحلت رسول اسلام، آن هم به دست خاندانی که در عصر حیات پیامبر کینه‌تروترین خاندان با دیانت نبوی بودند و کسی بعد به نام فداع از آیین محمدی (ص) و خلیفه مسلمین، به قتل عام امام حسین(ع) و اهل بیت پیامبر اسلام برداختند، باعث شد تا از دیرباز نوسندگان شیعی و اهل سنت و حتی در قرون اخیر، شرق‌شناسان و اسلام‌شناسان غربی به بررسی این حادثه مهم تاریخ صدر اسلام، توجهی جدی نشان داده، در ترسیم ایجاد مختلف آن مساعی فراوانی به کار بندند و آثار و نوشته‌های گوناگونی تألیف کنند.

طبعاً آنچه پیش روی خواننده‌گان قرار داده‌امی از است در ادامه آن آثار وادامار به‌نشاری از آنها، اما یادهای وارسی تحلیلی فردرتر در بنیادها و معانی قیام کربلا و متکی به کهن‌ترین منابع و دست‌آوردترین آنها، اما اینکه تا چه حد نویسنده مجتهد کتاب توفیق ارائه اثری تحلیلی و متکی بر اصول انتقادی تاریخی و پیراسته از پاره‌های عاطفی بعدی، دلته است، ضمناً یا خوانندگان چگونه تسخ و ژرف اندیش و صاحب‌نظر است.

به اعتقاد دکتر زرگری نژاد، اهمیت جایگاه ابوحنیفه در روایت واقعه کربلا ایجاد می‌کرده تا پیش از ورود به بحث اصلی، ارزش روایات این عمده‌ترین گزارشگر نهضت کربلا از ایجاد گوناگون نوشته می‌شود، وی برای حصول به این منظور، طرح نوشته بسیار مفصلی تنظیم می‌کند که در جهت ملاحظه برخی محدودیت‌ها، آن را در قالب نوشته‌ای کوتاه (حدود ۲۵ صفحه)اسمان و ارائه داده است. این بخش از کتاب اگر چه مختصر و محدود است اما با توجه به آنکه در شناخت ابوحنیفه هنوز نوشته‌ای شایسته و تحقیقی مستقل صورت نگرفته است، دارای اعتبار و ارزش بالاست. پس از نقد و بررسی منابع تحقیق، بخش اول کتاب به‌نشاری در باب نوشته‌های تاریخی قیام کربلا اختصاص دارد. کربلا که نه حادثه‌ای تاریخی و ناگهانی بود و نه رخدادی معمولی، باین‌ارن مؤلف کتاب می‌تواند حسین(ع) شایسته دیده‌است که رفته‌های این رخداد بزرگ را در در قالب بخش مفصل و جدی مطرح و تحلیل کند.

سلفطت بزید و نهضت امام حسین(ع) عزیمت امام به سوی کوفه، ورود کاروان حسینی به دشت کربلا و سرانجام بررسی اهداف و بنیادهای نظری و اعتقادی نهضت امام حسین(ع)، بخش دوم این کتاب را تشکیل می‌دهند.

در قالب تمام بخش‌ها کوشش درخوری مبدول شده تا ضمن استناد به منابع متعدد، همواره تحلیل و ارزیابی نیز صورت گیرد و رخداده‌ها در ضمن تحلیل ریشه‌ها عرضه شوند.

بخش نهای کتاب نهضت امام حسین(ع) او قیام عاشورا نیز شامل نام و نشان تمام کسانی است که در منابع مختلف به عنوان شهید کربلا معرفی شده‌اند.

اینچنان که نویسنده ارجحه‌د کتاب نیز خود یادآوری کرده است، ارائه آن مجموعه اثر نام و نشان طبعاً به مضمی نباید با تکلیف شهادت هر یک از آنان بسته، بلکه هدف نویسنده نام و نشان کسانی است که در آثار تاریخی و مقاتل، به شهید کربلا شهرت یافته‌اند. بررسی تحت و مقسّم این گزارش‌ها طبعاً پژوهشی مستقلی طلب می‌کند.

در انتهایی کتاب نیز با ارائه جدولی تطبیقی کوشش شده است تا اختلاف گزارش‌ها و چگونگی انعکاس نام و نشان شهیدای کربلا، در آثار مختلف و منابع مربوط به زمان‌های متفاوت، ارائه شود.

حسین سیدی سلاری مولف ۱۳۳۴ در ساری است. در سال ۱۳۵۳ وارد حوزه علمیه قم شد و در دوسی آیات ششماردی، غرورشاهی، مکارم، شروازی و جوادی املی شرکت جست
از سال ۵۹ وارد عرصه ادب و هنر شد و موفق شد ۱۳ جایزه در بعد هنر و ۱۳ جایزه در زمینه اسلام‌شناسی و ادبیات کسب کند

سیدی، عضو کانون نخبگان حوزه، انجمن قلم حوزه، انجمن قلم ارائه، انجمن نویسندگان کودک و نوجوان ایران، شورای سیاستگذاری شعر و قلم طلاب کشور و… می‌باشد.
حجت‌الاسلام سیدی به‌عاطل تألیف کتاب آثاراب مرحل هسکین، برنده جایزه کتاب سال در جشنواره رشد، به‌عاطل «پانوی آب و آینه» برنده کتاب سال کودک و نوجوان، چندین دوره برنده کتاب سال حوزه و سایر جشنواره‌های کتاب شده است.
از سیدی تاکنون دهها عنوان کتاب در زمینه کودک و نوجوان منتشر شده و آخرین کتاب چاپ شده وی «مقام گل‌های بهاری» است که از مجموعه چهارده جلدی «سیره کاربردی چهارده مصوم» حجت‌الاسلام سیدی از ادبیات موجود و تألیف پیرامون امام حسین در بخش کودک و نوجوان، گفت‌وگو کرده‌هم

تألیف آثار دینی برای کودکان و نوجوانان در کشور ما چه وضعیتی دارد؟

عمده ضعفی که در آثار مذهبی که برای کودک و نوجوان نوشته می‌شود، به نثر آن مربوط است و به علت آن هم این است که نویسندگان این آثار معمولاً عربی نمی‌دانند و چون عمده منابع خوب ما عربی است این دسته از نویسندگان در تحقیقاتشان از این منابع خیلی کمک نمی‌گیرند بلکه از کتاب‌هایی که بیشتر در دسترس است و خیلی زحمتی برای پیدا کردنشان لازم نیست استفاده می‌کنند و یک منبهی قرار می‌دهند و یا آن قلم خوبی هم که دارند بیشتر در این زمینه لفاظی می‌کنند. نمونه این نوع از تألیفات کتابی است که در زمینه امام حسین(ع) برای کودک و نوجوان نوشته شده و از قضا، خیلی هم تأثیر برانگیز بوده و حتی بعضی‌ها که قبل از چاپ خوانده بودند، گفتند ما خواندیم و سراغ میراث کهن و مثلاً آثار شکسپیر را برای فریبی‌کننده، اما ما در اولین قدم نویسندگی، یک کتاب داستان و داستان از مرحوم مطهری را می‌گذاریم جلوی خودمان و شروع می‌کنیم بدون مخاطب‌شناسی و بدون روانشناسی کودک و نوجوان و بدون واژه‌شناسی کودک و نوجوان وارد عمل می‌شویم. در حالی که در تألیف آثار کودک و نوجوان واژه‌شناسی بسیار مهم و حساسی است زیرا در این گونه تألیفات برخلاف آثار بزرگسال که می‌توانند هر جا مطلبی را فهمیده‌اند به کتاب لغت مراجعه کنند، هیچگونه جای مراجعه نیست و اصولاً اینگونه مطالب باید به گونه‌ای باشد که موجب فهمی یا بدفهمی شود.

در شعر وضعیت را چگونه می‌بینید؟
اما در شعر وضعیت خیلی بهتر است. مثلاً کتاب قصه‌ارمین‌بورا یا نام «نظیر روز دهم» در زمان خودش و سادگی هم الا آن و آتما یک ناآوری‌هایی دارد و در قالب یک منظوم می‌تواند قصبه امام حسین و عاشورا را برای بچه‌ها توضیح دهد و با کتاب امام گل‌های آفتاب محمود بپوره‌اب که در آن تا حد زیادی گاهگهای تازه‌ای دیده می‌شود. در ادبیات کودک و نوجوان و در آثار مذهبی اگر چه در قالب شعر عرض بهتر است اما در قالب نثر و در نگاشی یک شیعی عمل کرده‌ایم. دلیل عمده‌اش هم به‌عاطل عدم تحقیقات و عدم زحمت‌کشی و به‌اصطلاح عدم غرق ریختن و به قول فاکتور، خیلی دم دستی نقلی کردن شروع به آفریدن آثاری که حداقل ضررش این است که بچه‌ها از

که به هر حال در حوزه علمیه نیستیم، همان‌هایی که در حوزه نوشته است ما بر آن اساس بازنویسی می‌کنیم. در اینجا ما دیگر پاسخی نداریم. البته عمده مشکل این تألیفات به عدم تحقیقات و عدم دیدن منابع مختلف برمی‌گردد، دوم جرائی است که این عزیزان به خودشان می‌دهند. اولین جایی و آسان‌ترین کاری که یک تازه‌وارد در عرصه نویسندگی می‌خواهد شروع کند همین کار در ادبیات کودک و نوجوان است. اینها برای شروع به نویسنده شدن، می‌گویند برای بچه‌ها نویسیم. آسان‌تر است! این دقیقاً مثل این است که کسی فکر کند طبابت بچه‌ها آسانتر از طبابت آدم بزرگسال است. در حالی که در کشورهای پیشرفته و از جمله انگلستان، بعد از اینکه سی سال، چهل سال در زمینه کودکان و نوجوان کار علمی و پژوهشی کرده باشند، به عنوان یک نویسنده و مؤلف و مصنف، وارد این خرگه می‌شوند و البته نمونه‌هایی را خوانده‌ام که بعد از سی چهل سال که

تألیف آثار دینی برای کودکان و نوجوانان در کشور ما چه وضعیتی دارد؟

عمده ضعفی که در آثار مذهبی که برای کودک و نوجوان نوشته می‌شود، به نثر آن مربوط است و به علت آن هم این است که نویسندگان این آثار معمولاً عربی نمی‌دانند و چون عمده منابع خوب ما عربی است این دسته از نویسندگان در تحقیقاتشان از این منابع خیلی کمک نمی‌گیرند بلکه از کتاب‌هایی که بیشتر در دسترس است و خیلی زحمتی برای پیدا کردنشان لازم نیست استفاده می‌کنند و یک منبهی قرار می‌دهند و یا آن قلم خوبی هم که دارند بیشتر در این زمینه لفاظی می‌کنند. نمونه این نوع از تألیفات کتابی است که در زمینه امام حسین(ع) برای کودک و نوجوان نوشته شده و از قضا، خیلی هم تأثیر برانگیز بوده و حتی بعضی‌ها که قبل از چاپ خوانده بودند، گفتند ما خواندیم و سراغ میراث کهن و مثلاً آثار شکسپیر را برای فریبی‌کننده، اما ما در اولین قدم نویسندگی، یک کتاب داستان و داستان از مرحوم مطهری را می‌گذاریم جلوی خودمان و شروع می‌کنیم بدون مخاطب‌شناسی و بدون روانشناسی کودک و نوجوان و بدون واژه‌شناسی کودک و نوجوان وارد عمل می‌شویم. در حالی که در تألیف آثار کودک و نوجوان واژه‌شناسی بسیار مهم و حساسی است زیرا در این گونه تألیفات برخلاف آثار بزرگسال که می‌توانند هر جا مطلبی را فهمیده‌اند به کتاب لغت مراجعه کنند، هیچگونه جای مراجعه نیست و اصولاً اینگونه مطالب باید به گونه‌ای باشد که موجب فهمی یا بدفهمی شود.

ضرورت داستان را نیز از قصه‌های بی‌شمار راستین قرآنی هم می‌توان دریافت
کار کرده بود، به خودش اجازه داده بود که هرود سراغ میراث کهن و مثلاً آثار شکسپیر را برای فریبی‌کننده، اما ما در اولین قدم نویسندگی، یک کتاب داستان و داستان از مرحوم مطهری را می‌گذاریم جلوی خودمان و شروع می‌کنیم بدون مخاطب‌شناسی و بدون روانشناسی کودک و نوجوان و بدون واژه‌شناسی کودک و نوجوان وارد عمل می‌شویم. در حالی که در تألیف آثار کودک و نوجوان واژه‌شناسی بسیار مهم و حساسی است زیرا در این گونه تألیفات برخلاف آثار بزرگسال که می‌توانند هر جا مطلبی را فهمیده‌اند به کتاب لغت مراجعه کنند، هیچگونه جای مراجعه نیست و اصولاً اینگونه مطالب باید به گونه‌ای باشد که موجب فهمی یا بدفهمی شود.

در شعر وضعیت را چگونه می‌بینید؟
اما در شعر وضعیت خیلی بهتر است. مثلاً کتاب قصه‌ارمین‌بورا یا نام «نظیر روز دهم» در زمان خودش و سادگی هم الا آن و آتما یک ناآوری‌هایی دارد و در قالب یک منظوم می‌تواند قصبه امام حسین و عاشورا را برای بچه‌ها توضیح دهد و با کتاب امام گل‌های آفتاب محمود بپوره‌اب که در آن تا حد زیادی گاهگهای تازه‌ای دیده می‌شود. در ادبیات کودک و نوجوان و در آثار مذهبی اگر چه در قالب شعر عرض بهتر است اما در قالب نثر و در نگاشی یک شیعی عمل کرده‌ایم. دلیل عمده‌اش هم به‌عاطل عدم تحقیقات و عدم زحمت‌کشی و به‌اصطلاح عدم غرق ریختن و به قول فاکتور، خیلی دم دستی نقلی کردن شروع به آفریدن آثاری که حداقل ضررش این است که بچه‌ها از

گفت‌وگو

میرحسین اشرفی

نگاه نویسندگان کودک و نوجوان

خواندن کتاب‌های مذهبی زده می‌شوند، است. در حالی که می‌شود نگاه‌های خیلی نو و تازه‌ای در همین زمینه داشت.
ارتقای شما از ادبیات موجود در تألیفات پیرامون امام حسین علیه‌السلام در بخش کودک و نوجوان چیست؟
اگر واقع و «انتظار» ما از ادبیات دینی پیرامون حضرت را دارای سبقت و تک بدلیتم، آنچه تاکنون درباره آن چکادسانسایت نوشته‌اند یا سروده‌است، حداقلی است و چه از نظر شکل و چه محتوا با مقام آن حضرت سازگاری ندارد.

به نظر شما چه محورهایی در تألیف آثار مفید درباره امام حسین(ع) در بخش کودک و نوجوان باید رعایت شود؟

محورهایی که در ادبیات حسینی نوجوانان باید رعایت شود، به‌طور عام همان معیارهای ادبیات نوجوانان هستند. طرح میاشی که به «دنیای نوجوان» ربطی ندارد، براهه رفتن است. بسیاری از مطالب صحیح و مفید است، اما برای بزرگسال یا کودک، نه نوجوان.

به نظر شما، برای آشنا ساختن کودکان و نوجوانان با الگوهای مذهبی چه قالب‌های نگارشی مفید است؟

وضع موجود چگونه است؟
تمام قالب‌های ادبی و هنری که در ارائه یک مفهوم، به‌مخاطب، تأثیر گذارتین هستند می‌توانند مفید باشند، اما از وضعیت موجود، بعد از آن، نمایش سبقت‌ها بود گرفته می‌شود. ابتدا شعر و بعد نثر ادبی، نمایش، سینما، گرافیک، عکس و… در سطح نوجوانان مهجور مانده‌اند.

جایگاه ادبیات داستانی و رمان را در ادبیات کودک و نوجوانان یا آموهای دینی و آشنایی با پهلوان‌های چگونگی تحلیلی می‌کنند و وضع موجودمان را در استناد از این نوع نگارش چیست به سایر ادبیات و مذاهب (سجستان، یهودیت، بودایی و…) چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اگر نگوییم داستان و رمان تأثیر گذارتین ابزار هنری است، به یقین یکی از تأثیر گذارتین قالب‌هاست، زیرا با بهره‌مندی از عناصر مختلف، در زمانی روان آدمی ماندگاری بیشتری بر جای می‌گذارد. صورت داستان را نیز از قصبه‌های بی‌شمار راستین قرآنی هم می‌توان دریافت. وضع موجود اسفبار است؛ موضوعات غیر دینی بیشتر و عمیق‌تر پرداخته می‌شود. اطلاعات اندکی که از مذاهب دیگر دارم، نشان می‌دهد آنان، در القای مفاهیم دینی خود ظاهر آموختن هستند. وضعیت منابع و مصادر در تاریخی مورد نیاز تألیف آثار مربوط به شیروانان دینی در بخش کودک و نوجوان را چگونه می‌بینید؟

منابع و مصادر تاریخی ادبیات دینی نوجوانانه، شاید نظارتی با ادبیات بیگ بزرگسالانه نداشته باشد؛ آنچه مهم است استخراج صحیح موضوعات مورد نیاز نوجوانان از سوسی محقق است.

اسب‌های تألیف و کتابخوانی دینی در بخش کودک و نوجوان را در چه می‌دانید؟

عدم درخوب به‌منابع معتبر تاریخی، عدم بردارش کافی از ابعاد مختلف و در یک جمله عدم غرق ریزی روح از سوسی نویسنده آثار دینی نوجوانان است؛ البته به نظر اینجانب، با توجه به اینکه منابع و مصادر تاریخی ما به زبان عربی است، نمی‌توانیم از نویسنده انتظار عربی‌دانی داشته باشیم؛ سپس بر «سوزده است که هر مدائن آنها را در اختیارشان بگذاریم.
بایسته‌های تألیفات کودکان و نوجوانان از نظر شما چیست؟

کارهای بر زمین مانده فرهنگ‌های کودک‌ان و نوجوانان بسیار زیاد است. کارگزاران باید آنها را شناسایی کنند و فهرستی از آن را در اختیار نویسندگان بگذارند. وظیفه دولت نیز حمایت گراستندانه از آنان است.

یادداشت

حسین وارثانی

عشورا در من زندگی

شبهه و در عمق باورهای پاک او جریان داشته و نهضت کربلا در طول چهارده قرن باگوری بالا و عمیق، سراسر پانصده جان‌ها بوده است. هم اکنون نیز عشورا، کانونی است که میلیون‌ها ارزش‌ها احساس‌ها، عاطفه‌ها، خردها و اراده‌ها بر گرد آن می‌چرخد و پرکاری است که عشق را تریسم می‌کند. بی شک محبتی آن حماسه عظیم و انگیزه‌ها و اهداف و درس‌هایش یک «نور» حگه‌آی قنی و تاب و الهام‌بخش دانشگانی می‌دهد و در حوزه وسیع تشیع و دین‌باختگان اهل بیت، کوچک و بزرگ و عام و خاص، همواره با فرهنگ عاشورا زبیه، رشد کرده و برای آن جان باخته‌اند، تا آنجا که در آغاز تولد، کلام نوزاد را با ترتیب سیدالشهدا و آب قرأت بر می‌دارند و هنگام خاکسپاری، ترنت کربلا همراه مرده می‌گازرند و در فاصله ولادت تا مرگ هم به حسین بن علی(ع) عشق می‌ورزند و برای شهادتش اشک می‌ریزند و این مهر مقدسی، با شیر وارد جان می‌شود و با جان به در می‌رود درباره نهضت کربلا کاتبین سبزه نوشته، سروده و تحقیق شده است و صاحبان کفر و فقه از روزگاری مختلف با دیدهای گونه‌گون به این حماسه نگریسته‌اند، به گونه‌ای که مجموع آنان مربوط به قلم کربلا و مسائل حسنی آن، کتابخانه عظیمی را تشکیل می‌دهد، اما همچنان زمینه و

میراث جاودان

میدان برای پژوهش و غرض‌های جدید در این باره باز است، به قول صاحبان: یک عمر می‌توان سخن از زلف یار گفت. دردهن آن مائش که قصورن نمانده است. فرهنگ عاشورا مجموعه‌ای یک جلدنی، فشرده، دو دست و کاربوی، حاوی لایه‌ترین دانشی‌ها پیرامون موضوعی است که به آن نهضت جاوید چه در عصر جاوده و چه زمان‌های پس از آن تا به امروز مربوط می‌شود. حجت الاسلام و المسلمین جواد محدثی روحانی ۵۳ساله‌ای که هم شاعر وایس و هم نویسنده و پژوهشگری فعال در زمینه علوم و معارف اهل بیت عظیم السلام است، نویسنده و مؤلف این کتاب ارزشمند است.

حجتی درباره محورای فرهنگانه عاشورا می‌گوید: درباره اقلب عنوان‌های این فرهنگنامه می‌توان مقاله سیستم‌محلی، محور و کتاب نوشت. آنگونه که نوشته‌اند- لیکن هدف این بوده که در حداقل عبارات و دور از شرح و بسط غیوض‌روری و فلسف‌سرای، مقیدترین آگاهی‌های لازم به خواننده داده شود، البته باید گفته شود که در برخی عنوانین این فرهنگنامه، در منابع مختلف مطلب چندان به دست نمی‌آید، بخصوص پیرامون بعضی از شهادی کربلا و این روای‌های اهل داده شده گاهی بسیار اندک و آمیزه غیر کافی است.

حجت الاسلام محدثی در تشریح کتاب‌های بزرگ و درخور برای امام حسین(ع) می‌گوید:کتابدین در راه یک دایره‌المعارف کامل و شامل که به چندین مجلد فظور بالغ درده، کاربرد یک گروه آن هم در چند سال با امکانات پژوهشی گسترده است، همچنان که طبق اطلاع بنده

کتاب مقاله‌شناسی امام حسین(ع) با هدف شناسایی مقالات مربوط به ایران و نمایاندن عشق و علاقه فرهیختگان این سرزمین به ساحت قدسی آن امام، کلیه مقالات نشریات ایرانی را در دو بخش معرفی کرده و در اختیار محققان و دانشجویان قرار داده است.

در بخش اول منابع مربوط به شخصیت، فضائل و مقامات، سیره و تاریخ زندگی امام حسین(ع) آمده است. در بخش دوم، منابع مربوط به موضوعات مختلفی از تاریخیه‌های امام حسین(ع) که برود توجه مستعدگان قرار گرفته و همچنین مسأله‌ی که در پیرو وجود آن امام به حوزه علوم اسلامی وارد شده، آمده است. این دسته از مقالات بر اساس اصطلاح نامه علوم اسلامی در دوازده موضوع طبقه‌بندی شده‌اند.

ویژگی‌های مقاله‌شناسی امام حسین(ع)

بر واحد اطلاعاتی این کتاب یک‌شماره پیاپی مشخص شده و شامل سه قسمت اصلی است: ۱- مآخذشناسی ۲- نمایه موضوعی ۳- چکیده

مآخذشناسی

اطلاعات مآخذشناسی هر مدخل شامل هفت قسمت پیدا آورده، عنوان دست‌یاب پیدا آورده، نام نشریه، شماره پیاپی نشریه، ارتباطات محلی و ملاحظات است. چنین مدخل‌ها بر اساس حروف الفبایی نام اهید آورنده، پس از آن مطابق ترتیب الفبایی عنوان، شکل نگارته است. کتب منابعی که به زبان‌های غیر فارسی نگاشته شده‌اند، علامت ویژه‌ی نمایش داده شده است که نشان‌دهنده زبان متن است. منابع غربی با علامت «ع» و منابع انگلیسی با علامت «E» مشخص شده‌اند.

نمایه‌های موضوعی

کلیه منابعی که فرآیند مآخذشناسی در مورد انجام گرفته، با بهره‌گیری از زبان کنترل شده، نمایه‌سازی گردیده‌اند. گفتنی است که تاکنون اصطلاح‌نامه‌ای جامع از کلیه علوم اسلامی و ساختارهای درختی آن ارائه نشده است و کارهایی که در این باره انجام شده، بیشتر برای استفاده در کتابخانه‌ها تدوین یافته است.

این سیستم سدهت‌نگار کاران پروژه «مقاله‌شناسی امام حسین(ع)» در طراحی این سیستم سعی شده است تا از ساخت تئوری یک صرف، پرهیز شود و اصطلاحات رایج و شایع در منابع اسلامی مورد استفاده قرار گیرد. بدین لحاظ نمایه‌ها هیچ‌گاه ثابت نخواهند بود و همزمان با پیشرفت و پویایی علوم و اصطلاحات آن حرکت خواهند کرد.

اصل اصطلاح‌سازی و نمایه‌زنی، در واقع برای طبقه‌بندی و جست‌وجوهای موضوعی نرم‌افزاری به کار می‌آید. در عین حال برای شناسایی

امام حسین(ع) در مقالات نشریات ایران

تکاهی به کتاب مقاله‌شناسی امام حسین(ع)

موضوعی منابع، نمایه‌های مختص برای هر منبع فراهم آمده است و در پایان کتاب فهرست الفبایی نمایه‌های موضوعی، همراه شماره‌های مربوط به نمایش گذاشته شده است.

بعضی از منابع دارای موضوعات متعددی هستند؛ یکی اصلی و فقه فرعی؛ در این موارد نمایه‌های موضوعی به صورت آمده است؛ نمایه اصلی با حروف برجسته و نمایه‌های فرعی با حروف معمولی درج گردیده است.

چکیده نویسی

چکیده‌های کتاب حاضر، به‌طور عمده، از نوع توصیفی و کاغ توصیفی-تشریحی است که در ساختار معین تدوین و تابع اصول و قواعیدی است که اکثر مقدسی، مدبر پروژه مقاله‌شناسی امام حسین(ع) آنها را این چنین تشریح می‌کند:

۱- تعداد کلمات آن محدود است و معمولاً حداکثر از ۲۵۰ کلمه تجاوز نمی‌کند.
گزینه‌ی این تعداد از کلمات برای چکیده‌های موجود، جهت صرفه‌جویی در وقت، به عنوان بهترین هدف چکیده‌نویسی صورت گرفته است.
۲- از هر نوع تقدیم نظر و ارزش‌داری دربارهٔ من چکیده شده، خودداری کنند و خوب و بد، آن به خواننده واگذار شده است.
۳- تمام موضوعات مهمی که به صورت جایی در متن اثر مورد بحث قرار گرفته‌اند، از طریق کلمه‌واره به پژوهشگر معرفی شده‌اند.
۴- برای یکسان‌سازی چکیده‌ها، الگوی واحدی طراحی شده است تا تمام منابع در آن معرفی شوند. در این الگو، چکیده یا جمله‌ای آغاز می‌شود که آینه تمام نمای کتاب باشد.

فهرستواره‌ها

پیچ فهرست بر اساس حروف الفبا تنظیم و ضمیمه کتاب شده است که

برخی مراکز در قم و تهران و مشهد، چنین انگیزه و انگار‌های دارند و به کار مشغولند و سال‌ها باید انتظار کشید تا آن تلاش‌ها به ثمر برسد و فیث‌ها کتاب شود. این نویسنده آثار دینی، با اذعان به وجود برخی کاستی‌ها در «فرهنگنامه عاشورا»، آن را از جهت انجام فردی کار می‌داند و اظهار امیدواری می‌کند با پیشنهات و تذکرات اهل نظر به رفع آنها اقدام کند.

حجت الاسلام محدثی در تشریح مروای فرهنگانه عاشورا، از نظام ارتباطی آن یاد می‌کند و می‌گوید: یکی از مروای این فرهنگنامه آن دسته است که در پایان اقلب مطلب مربوط به هر عنوان یا فقیش، به کلماتی ارجاع داده شده که آنها در این کتاب موجود است. قرار گرفته است. کتابخانه‌ها با مراجعه به مدخل‌های مشابه و نزدیک به هم با مرتبطی، می‌توانند اطلاعات بیشتری به دست آورند. مثلاً در آخر اهل بیت؛ چنین آمده است «عزت، بنی‌هاشم و در آخر تربت» آمده است: موی سبزه، تسبیح تربت، جلاوش خوانی، قرأت ه که به هر کدام از آنها مراجعه شود مطلبی مرتبط با موضوع تربت دیده می‌شود. به اضافهٔ حجتی، ایجاد این شبکهٔ ارتباطی بین مدخل‌ها، هم‌رویی خواننده را از کتاب افزایش می‌دهد.

وی وجود مدخل‌های ارجاعی را نیز ویژگی دیگر روز خردار پویانی می‌داند که در آن تعدادی از مدخل‌ها با روز خردار پویانی می‌بازرد.

با مراجعه به آنها می‌توان به صورتی روشن‌تر، از اطلاعات کتاب‌ها و منابع استفاده نمود. این فهرست‌ها عبارتند از: عنوان‌ها، پیدا آورندگان، نشریات، موضوعات و عنوان به لاین.

بر اساس اطلاعات ارائه شده در مقاله‌شناسی امام حسین(ع) بمقالهٔترین نشریات ایران در زمینه امام حسین(ع) عبارتند از: فرهنگ کوزر/ ۸۸ مقاله؛ درس‌هایی از مکتب اسلام/ ۹۶مقاله؛ حکومت اسلامی /۲۷مقاله؛ زائر/ ۲۷مقاله؛ پاسدار اسلام/ ۳۰مقاله؛ کیهان هروی/ ۱۱مقاله؛ منجر به/ ۳۳مقاله؛ کیهان فرهنگی/ ۱۳مقاله؛ نگاه حوزه/ ۶۶مقاله و آینه پژوهش/ ۵۰ مقاله .

برگرددگی نشریات بر اساس جدول انتشارات زیر درباره امام حسین(ع) به این ترتیب است: قیام ۵۴ عنوان نشریه؛ تهران ۵۴ عنوان؛ مشهد ۱۸ عنوان؛ اصفهان ۲ عنوان؛ بلوچستان ۱ عنوان، و سمنان و سنلاج یک یک عنوان. پراکرتین نویسندهٔ مقالات نشریات ایران درباره امام حسین(ع) عبارتند از: مرتضی مطهری/ ۲۲ مقاله؛ علام رضا گلبر زواره/ ۱۹مقاله؛ داوود الهامی/ ۱۶مقاله؛ جواد محدثی/ ۱۲مقاله؛ رسول جعفریان/ ۱۱مقاله؛ سید علی خامنه‌ای/ ۱۰مقاله؛ محمد حجتی سررودی/ ۸مقاله؛ احمد لقمانی/ ۸مقاله؛ سید جعفر شهیدی/ ۷مقاله و محمدتقی جعفری تهریزی /۷مقاله.

اطلاعات چک‌اندکشی پیدا آورندگان بر اساس نقش زیر به گونه‌ای است که بدست‌ترین نقش پیدا آورندگان، نوشتندگی است که با تعداد ۸۹۱ دارای ۱۸۰۰مورد از مجموع مقالات نوشتندگان ایرانی است.
۱۸۰۰مورد از عنوان عبارتند از: است از نقد و توصیف نگاشته ۵۴ مورد و مترگرد و مصاحب نگاشته ۵۳۱ مورد و ترجمه ۳۱ مورد؛ کتابه نویسی ۱۵۱مورد؛ گزارش/ ۱۰۷مورد؛ با تحقیق ۱۵مورد؛ تهیه و تنظیم/ ۶مورد؛ با توضیح/ ۳مورد و گردیده هم ۲مورد.

اطلاعات دیگر مقالات پیرامون امام حسین(ع) در نشریات ایران، به سال ۱۳۸۱ با ۳۳۱مقاله، مقاله، دارای ۱۳۱مورد از کل مقالات امام حسین(ع) است و این همان سال است که با نام سال عزت و انتقار حسینی شناخته شد. اما برگرددگی مقالات بر سالی‌های دیگر به این شرح است: سال ۱۳۷۳مقاله؛ سال ۱۳۷۴مقاله؛ سال ۱۳۷۵مقاله؛ سال ۱۳۷۶مقاله؛ سال ۱۳۷۷مقاله؛ سال ۱۳۷۸مقاله؛ سال ۱۳۷۹مقاله؛ سال ۱۳۸۰مقاله؛ سال ۱۳۸۱مقاله؛ سال ۱۳۸۲مقاله؛ سال ۱۳۸۳مقاله؛ سال ۱۳۸۴مقاله؛ سال ۱۳۸۵مقاله؛ سال ۱۳۸۶مقاله؛ سال ۱۳۸۷مقاله؛ سال ۱۳۸۸مقاله؛ سال ۱۳۸۹مقاله؛ سال ۱۳۹۰مقاله.

در کتاب مقاله‌شناسی امام حسین(ع)» در مجموع نزدیک به ۱۲۰۰مقاله نشریات ایران معرفی شده است. مقاله‌شناسی امام حسین(ع) زیور نظرن احمد مسجدجامعی و توسط خانه پژوهش به سامان رسیده و جمعی از پژوهشگران و محققان در انجام آن همکاری داشته‌اند. این کتاب در سال ۱۳۸۳ توسط مؤسسه اطلاع‌رسانی اسلامی مرجع منتشر شد.

شماره ۲۶۲، شماره ۱۲، شهریور ۱۳۸۳ ۲۳

محمدحسین صفارهرندی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی:

در سفره روزانه مردم می توان برای فرهنگ سهم جدی تری قائل شد

محمدحسین صفارهرندی، وزیر جدید فرهنگ و ارشاد اسلامی، صبح امروز در نشستی با احمد مسجدجامعی، وزیر سابق، معاونان و روسای سازمان های تابعه این وزارتخانه، از خدمات ارزشمند و تلاش های متوالی آنها در راه اعتلاء و رشد فرهنگ و هنر قدرهائی کرد.

به گزارش روابط عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وی در این دیدار که در دفتر وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار

شد با اشاره به آغاز دور جدید فعالیت های فرهنگی اظهار امیدواری کرد: فرهنگ در زندگی روزانه مردم نهادینه و از نگاه مصرفی به نگاه تولیدی تبدیل شود.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، نقش فرهنگ را در جامعه ضروری و حیاتی دانست و گفت: فرهنگ در جامعه امروز امری فانتزی و حاشیه ای نیست بلکه می توان در سفره روزانه مردم سهم جدی تری برای آن قائل شد. صفارهرندی تأکید کرد: مردم باید خود متقاضی فرهنگ باشند و مطالبات و خواسته های فرهنگی خود را از دولت و حکومت مطالبه کنند نه اینکه با زور فرهنگ را وارد خانه هایشان کرد.

وی کسب رای اعتماد از سوی مردم و ریاست جمهوری دکتر احمدی نژاد را نوبد دهنده و آغازگر دوره جدید پاسخگویی به خواست ها و مطالبات وسیع مردم در عرصه های گوناگون دانست و گفت: در شرایطی که جامعه خواستار تغییر و تحولات اساسی بود آقای احمدی نژاد با طرح شعارهای عدالت، برابری و مهرورزی به خواسته ها و نیازهای گمشده و مورد غفلت واقع شده پاسخ داد.

وی با اشاره به وجود چهره های شاخص، انقلابی و متعهد در حوزه فرهنگ و هنر افزود: انقلاب اسلامی و سرمایه های مادی و معنوی نشأت گرفته از آن به ما یادآوری می کند که کارهای انجام شده و یا نیمه تمام را با سرعت به پایان برسانیم.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی افزود: باید برده های غفلت را کنار بزنیم و دور جدید فعالیت ها را با نگاهی نو آغاز کنیم و در مردم این توقع را ایجاد کنیم که به دنبال خواسته های فرهنگی خود باشند.

وی ادامه داد: گاهی یک دوره طولانی خدمتگزاری در بخش های مختلف نیازمند بازنگری است تا حرکت به فضای جدید رهنمون شود.

صفارهرندی، وجود مسجدجامعی در دوران متممادی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را نشانه و علامت نیت دانست و گفت: در چهره وی احساس آرامش و امنیت موج می زند که عامل توازن و تعادل در زمان های مختلف بوده است.

صفارهرندی از خدمات و تلاش های احمد مسجدجامعی در حوزه فعالیت های فرهنگی، دینی و ملی قدرهائی کرد و گفت: همه کسانی که دستی بر آتش فرهنگ داشتند و آن را مشغله نگه داشتند نزد خداوند ماجورند و متناسب با نیت باقی که داشتند جزای خیر خواهند دید.

وی در بخش دیگری از سخنان خود ارزش افزوده فعالیت های فرهنگی را خاطر نشان کرد و گفت: بسیاری از افراد ناشناس و گمنام منشا خدمات و اثرات فراوان بوده اند که با نگاه اول نیز نمی توان حاصل کار و تولیدات ارزشمندشان را در عرصه های مختلف به خوبی حس کرد.

در این دیدار همچنین احمد مسجدجامعی، وزیر پیشین فرهنگ و ارشاد اسلامی ضمن تبریک و خیرمقدم به صفارهرندی موفقیت در حوزه فرهنگ را در تعامل با سایر حوزه های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی دانست و گفت: تحقق اهداف و آرمان های حوزه فرهنگ بدون همکاری سایر نهادها و دستگاه ها میسر نخواهد شد.

وی انتخاب صفارهرندی به عنوان وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی را تبریک گفت و از همکاری صمیمانه و همدلانه معاونان و مسئولان این وزارتخانه در طول ۸ سال گذشته قدرهائی کرد.

مسجدجامعی، تدوین و اجرای سندهای حوزه های تخصصی فرهنگ را نیازمند

همکاری، همدلی و دلسوزی مسئولان فرهنگی دانست.

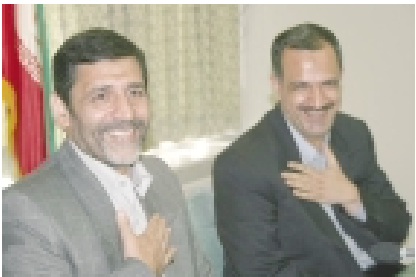
وی همچنین به تدوین سند چشم انداز بیست ساله اشاره کرد و افزود: علاوه بر روسای کمیسیون های دولت، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز به خاطر شان و نقش محوری این وزارتخانه در جلسات تدوین این سند حضور داشت.

نماینده ولی فقیه و رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه نیز به مدیریت متوازن، متعادل و تدابیری که در روند کار در طول این سال ها از سوی احمد مسجدجامعی اعمال شد اشاره کرد و گفت: در عرصه های مختلف فرهنگی، هنری بویژه حوزه های دینی و قرآنی فعالیت های گسترده ای چون برپایی نمایشگاه های منطقه ای، استانی و بین المللی صورت گرفت و موجب شد تا جمع کثیری به سمت فعالیت های دینی و قرآنی جذب شوند.

جایی برخی از کارها به نحو مطلوب انجام نشده کاملاً طبیعی است و نباید انتظار داشت تمام فعالیت ها آنگونه که مطلوب است انجام شود.

نظام زاده با اشاره به سوابق ارزشمند صفارهرندی در عرصه های فرهنگی و نظرات ارائه شده از سوی وی در مجلس شورای اسلامی افزود: با توجه به سخنان دلسوزانه و مخلصانه شما درباره فرهنگ و هنر این سرزمین مطمئن هستیم با همکاری و همفکری با شما موفقیت های بزرگی را در این بخش کسب خواهیم کرد.

محمدحسین صفارهرندی در نخستین روز حضورش در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از بخش های مختلف این وزارتخانه دیدن کرد و از نزدیک در جریان فعالیت های بخش های مختلف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار گرفت.

حجت السلام و المسلمین نظام زاده، مسیر جریان و روند کلی فعالیت های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را در جهت تثبیت ارزش های دینی، فرهنگی و قرآنی دانست و اظهار امیدواری کرد در دوره جدید با بسج و همفکری نیروهای انقلابی و فرهنگی حرکت در راستای دستیابی به اهداف بلند نظام جمهوری اسلامی ایران عمیق تر و سریع تر باشد.

وی افزود: همکاران در وزارت ارشاد با ایثارگری و صرف وقت زیاد و سرمایه های ارزشمند فکری و انسانی توانستند کارهای موثری را به انجام برسانند و در یک وزارتخانه ای با گسترده ای وزارت ارشاد با تنوع اهداف و فعالیت های مختلف، اگر در

در حاشیه:

(صبح امروز احمد مسجدجامعی به همراه تنی چند از مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با حضور در خانه حسین صفارهرندی وی را برای معارفه به وزارتخانه آوردند. (در پایان نشست، مسجدجامعی از اهدای یک جلد قرآن کریم به وزیر جدید گفت: امیدوارم همواره در پناه قرآن باشی. (پس از اتمام جلسه معارفه وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، حسین صفارهرندی و معاونان و مدیران وزارتخانه مسجدجامعی را بدرقه کردند.

روابط عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۱۳۸۶/۶/۵